

RØDE FANE

**LES:
VEDTAK FRÅ LANDSSTYRET I NKP:
NKP avviser framlegget til plattform
for SV!**

SV— eit regjeringsparti utan ministrar?

Nr. 5 1974. 3.årg. Pris kr. 8,—

UTGITT AV ARBEIDERNE K O M M U N I S T P A R T I (M A R X I S T - L E N I N I S T E N E)

UTGITT AV ARBEIDERNES KOMMUNISTPARTI (MARXIST-LENINISTENE)

RØDE FANE

Nr. 5, 1974, 3. Årg. Pris kr. 8

TIDSSKRIFT FOR KOMMUNISTISK TEORI OG DEBATT

Redaktør og ansvarlig utgiver: Knut Johansen.
Adresse: Røde Fane, Forlaget Oktober A/S,
Postboks 2066, Grunerløkka, Oslo 5.
Postgiro: 2 20 84 78.
Abonnement 40 kr. for året (6nr.)
Løssalg kr. 8,-

INNHOOLD:

SV— eit regjeringsparti utan ministrar?

„Når AKP(m-l) angriper SV . . .”

Svar til Orientering om Oktober-boka

„Hvor går SV?” s. 1

Forslaget til plattform for SV:

Et program for et sosialdemokratisk
parti s. 6

Vedtak frå landsstyremøte i NKP:

NKP avviser plattformframlegget! . . s. 23

”Når bare det fir-hodete trollet
forsvinner . . .”

Illusjonen om et helt nytt SV parti s. 27

Folkets Kina 25 år

„I denne verden er ingenting
umulig” s. 59

„Vi setter vår lit til folkene”

Kinas Kommunistiske Partis syn på
den internasjonale situasjonen s. 64

Maktspråk

De to språkene s. 71

Statsbudsjettet 1974

Eit oljebudsjett frå AP s. 76

OKTOBER-BOKHANDLENE

- BERGEN
Nygårdsgate 45,
12—18, torsd. 12—19, lørd. 11—14
- DRAMMEN
Tollbugate 26,
torsd. 15—19, fred. 12—17, lørd. 10—14
- HALDEN
Garvergata 17,
13—17, fred. 13—18, lørd. 10—14
- LILLEHAMMER
Gamleveien 110
15—19, lørd. 10—15
- MO I RANA
Lars Meyers gt. 31,
12—16, tirsd. og fred. 12—18, lørd. 10—15
- MOSS
Fjordveien 13,
16—18, lørd. 10—14
- NESNA
Oktoberhjørnet, elevheimen,
15—19
- PORSGRUNN
Storgt. 183 (samme sted som Kvinnehuset)
lørd. 10—15
- BODØ
Sandhorngt. 9b,
tirsd. og torsd. 16—18, lørd. 10—14
- STAVANGER
N. Klevegata 16,
14—18, lørd. 11—14
- TRONDHEIM
Kongensgt. 29,
10—17, lørd. 10—15
- TROMSØ
Strandgata 24,
13—17, lørd. 10—14
- TØNSBERG
Prestegata 8,
onsd. 18—20, lørd. 11—13
- ÅLESUND
Rådstugt. 2,
torsd. og fred. 15—18, lørd. 10—15
- I OSLO
selges Oktoberbøkene bl.a. hos I.Transmo,
Kr. Augusts gt. 19,
10—17, torsd. 10—19, lørd. 9—15.

SV– eit regjeringsparti utan ministrar?

„Når AKP(m-l) angriper SV...”

Svar til Orientering om Oktober-boka „Hvor går SV?”

»Når AKP(m-l) angriper SV ...» kalte SF-avisa Orientering omtalen sin av Oktober-boka »Hvor går SV?», i nr. 29 i år. Arne Nygårdsmoen, som skreiv han meinte at kritikken boka kom med var idealistisk og moralistisk. AKP(m-l) »har aldri skjont sine egne feil, de har aldri skjont hva SV er og betyr.»

Dei viktigaste innvendingane hans var at AKP(m-l) ikkje greier å dømme SV rett som heilskap og at vi ikkje har skjøn for kor sterke dei ulike retningane er, og kva lei dei går i. Han meiner at »AKP hoper opp overne personar, dårlege meininger og lausrevne enkeltsaker i en eneste graut.»

Vi vil minne om kva boka sa om SV og kva ho trudde SV ville verte. Boka kom rett før landskonferansen SV heldt i april, altså før dei vart samde om ein plan for partisamling innan 15. mars neste år.

Hovedpunkta i boka var dette:

1. AKP(m-l) er oppteke av kva SV meiner og gjer. Det er prinsippspørsmål som skil oss og partia i SV. Kva prinsipp

som vinn fram i klassestriden vil avgjere lagnaden for arbeidarklassen, ja for heile folket i Noreg.

2. Sosialistisk Valforbund kjem heilt visst til å verte eitt parti. Det nye partiet vil ikkje verte noko heilt nytt under sola. Det vil bli ein samavokster av det SF og NKP står for i norsk politikk.

3. SV seier at partiet skal vere marxistisk, endå til revolusjonært. Det er meir enn det kan halde. Korkje SF eller NKP er marxistiske parti. Av to opportunistiske reformparti kan det ikkje verte eitt marxistisk, revolusjonært.

4. Praksisen SV har ført sidan valrusen i september 1973 til februar 1974 syner at SV ikkje har stått for samling av alle framstegsfolk eller skjerpt strid mot DNA-toppen. Det har ikkje vorte ein frisk og radikal vind i arbeidarrøsla. I partiarbeidet sitt nektar det å sjå at DNA er eit borgarleg parti.

SV vil ha klassemedvetne arbeidarar bort frå vegen med klassestrid mot DNA/

Frå oppslaget om Oktoberboka «Hvor går SV?» i Orientering nr. 29/74. Boka er skriven av Sigurd Allern, Pål Steigan og fleire, og kom ut i april. Det er berre 300 att av eit opplag på 3000.

«Revolusjonære stormer» ble til promille-sjakk. Deprimert AKP-ledelse i Kringkastinga valnatta.

NÅR AKP (m-l) ANGRIPER SV..

LO-leiinga. Dei vil ha klassen inn på den trøyteslause vegen med å løyse problema sine ved å drive borgarskapet til venstre. — Det nektar å stri mot begge supermaktene og stør den borgarlege demogien om at sosialismen framleis rår i Sovjet i dag.

5. SV kan framleis gå både fram og attende i makt og storleik. Men om det ikkje kvittar seg med feila på desse to omkverva, då er det lite von om utvikling til anna enn forfall og oppløysing. Om det nye partiet vel Bratteli/Steen og Bresjnev/Kosygin framfor den norske og sovjetiske arbeidarklassen, då vel det ei politisk line som vil tvinge dei til å få klassen mot seg.

— Så langt Oktoberboka om SV. Er dette »en eneste graut?

»Å HOLDE UTVIKLINGA I GANG»

Det har gått eit halvt år sidan boka la fram desse punkta og grunn gav dei. Har

det hendt noko som tyder på at kritikken ikkje råka rett? Det er heller slik at utviklinga har gått snøggare til høgre på somme punkt enn ein kunne tenkt seg då. Det gjeld haldninga til Sovjet. Der har det synt seg at NKP ikkje lenger er imot okkupasjonen av Tsjekkoslovakia og at stortingsgruppa til SV ikkje vil seie eitt ord mot Sovjet når det bryt torskeavtalen og går imot utviding av den norske fiskerigrensa. Det gjeld arbeidet i fagforeiningane, der leiande SVarar no strir for å hauste vordnad frå DNA-hald, i staden for å vere talsmenn for krava frå arbeidarane. Det gjeld arbeidet i Stortinget, der representantane deira ikkje har markert seg som meir enn talsmenn frå eit DNA-venleg mellomparti med særstandpunkt i ei og anna sak.

Dette samstavar dårleg med innvendigane Nygårdsmoen har mot Oktoberboka om SV. Lat oss sjå nærare på kva

det er han meiner SV ikkje har skjønt om SV og kva han byggjer vonene sine om SV på.

»SV er i utvikling,» seier han. Det har utløyst eit oppbrot i arbeidarrørsla og held på å skape eit samlande revolusjonært alternativ. Det det står om er «å holde denne utviklinga i gang – og sikre at den går i riktig lei.» Han har ei oppskrift på korleis dette skal gjerast – i fire punkt:

- *»Det er nødvendig å utvikle enhet gjennom skoloring og diskusjon. Studieorganisasjonen er et av de viktigste organa i et sosialistisk parti. Vi trenger studietilbud – og medlemsblad. Når den politiske diskusjonen stopper opp, stopper partiet opp. Og da begynner forfallet.»*

– Den viktigaste diskusjonen i SV no må vel dreie seg om framlegget til prinsipp-program. Det er ikkje laga slik at det kan skape grunnlag for ein verkeleg einskap i det nye partiet. Det set aldri alternative liner opp mot einannan slik at folk kan ta standpunkt til kva som er rett og rangt for eit parti som vil vere eit arbeidsparti. Det gjer ikkje greie for kva politiske spørsmål det står strid om mellom dei ulike straumdraga som Nygårdsmoen seier at SV er samansett av. Det kan ikkje verte meiningsbrytinga i grunnorganisasjonane som vil avgjere utfallet. Det avgjerande vil vere kampen om korleis ein skal få til eit kompromiss mellom politikken SF og NKP har i dag, utan at noka større meiningsgruppe skal føle seg trakka på. Ein slik «einskap» vil aldri kunne tole store støyten i framtida.

- *»Det er nødvendig at medlemmene erobrer makta i partiet sitt. SV-organiseringa fram til nå har – nødvendigvis – utvikla byråkratiske og udemokratiske feil. Slike feil må korrigeres.»*

– Denne tanken har vore mykje framme heilt frå nominasjonane til stortingsvalet

stod på. Kritikken er rett, men det er lite hjelp i han for det vert sagt kva byråkratismen botnar i og korleis han skal nedkjempast. Så lenge SV ikkje vil gjere opp med rotfest opportuniste i politikken, så lange dei ikkje vil vere med på at byråkrati botnar i borgarleg ideologi og politikk, får dei aldri gjort opp med dette. Framlegget til vedtekter vil bli gjort kjent om ikkje lenge er det lova. Endå før vi har sett dei, er vi visse på at dei vil fortelje om lovfest byråkratisk sentralisme utkledd som demokrati. Eit fyrste steg på vegen til at medlemmene skulle vinne makta i organisasjonen ville vere at SV kravde at Hauglin kua det heilage «samvetet» sitt og gjekk med på klassekravet om sjølvvalt abort.

- *»Det er nødvendig å skjerpe partiet gjennom klassekampen. Det betyr at det er gjennom den utenomparlamentariske kampen vi utvikler oss – utløser og vinner nye krefter.»*

– Utviklinga det siste året har synt at SV ikkje er bygt opp for slik strid. Dei la opp til ei line for lønsoppgjeret som ikkje kunne – og ikkje skulle – reise medlemmene i fagrørsla til strid for interessene sine. SV-folk i fagforeiningane og elles fekk *difor* heller ingen retningsliner for korleis dei skulle arbeide med lønsoppgjeret på grunnplanet. Partimedlemmer som ville stri mot sanering av gamle bustadstrok i Oslo vert stogga av bystyregruppa til SV som har gått saman med DNA om totalsanering. SV på stortinget kan ikkje røyste for krav som deira eigne folk i elevorganisasjonane går inn for, av reidsle for at staten skal få for store utgifter! – Det å setje klassekampen opp som «utenomparlamentarisk arbeid» i motsetnad til parlamentarisk arbeid er ein skinmanøver. Det dekkjer over det kravet som burde reisast til stortingsgruppa om å drive klassekamp mot borgarstaten i stor-

tinget, og er lite verd så lenge partiet nektar å vere med å leie massekampen.

● *»Det er nødvendig med ei klar linje overfor sosialdemokratiet. De tre punkta foran legger grunnlaget for at SV ikke skal komme til å gå opp igjen vegen DNA gikk. Overfor det DNA som eksisterer i dag har vi bare en oppgave – å bygge alternativet.»*

– Ei klår line mot sosialdemokratiet må innebere eit klårt syn på kva DNA står for som parti i dag. SV – også Nygårdsmoen – reknar det framleis til arbeidarrørsla. Dei ser sosialdemokrater og sosialistar som to stemmeleier i denne rørsla, men er uviljuge til å drøfte *klasseinnhaldet* i dei to leiene. Det ville likevel vore eit slags framsteg om SV såg det slik at dei berre hadde oppgåva å bygge eit alternativ til

DNA slik det er i dag. Men det er ikkje rett. Dei balar og med ei anna oppgåve: å kome overeins med dei, verte godkjent av dei som eit tevlande parti i arbeidarrørsla, oppnå «aksjonsfelleskap» med dei. Kan hende Nygårdsmoen og Orientering er mot dette. Vil han kjempe for ein annan kurs her, må han krevje strid mot Bratteli og Aspengren for den politikken dei står for. Utan det kan ikkje det nye partiet verte noko alternativ. Vi trur ikkje han vil våge dette. *Utviklinga må haldast i gang* til partiet er stifta. Kamp om slike ting no kunne kome i vegen for partiskippinga.

EIT REGJERINGSPARTI UTAN MINISTRAR

Boka frå Oktober slo berre ein ting fast: *SV vil ikkje og kan ikkje verte eit*

REGJERINGSSAMARBEID AP-SV ?

Dette sitatet er henta fra et stortingsbrev som SV's stortingsrepresentant Arne Kielland nylig

«Men AP's krise er også arbeiderbevegelsens krise. SV går ikke tilsvarende fram, nesten tvertom. Gallupen varsler om framgang for konservative og reaksjonære tendenser. Arbeiderbevegelsen samler nå bare 45 pst. av velgerfolket, mot over 50 pst. i de fleste etterkrigsåra. Dette er en utfordring også til oss. Har vi gjort noe nytt forsøk på mer systematisk å utnytte arbeiderbevegelsens flertall på Stortinget? Er vi – og folket – tjent med, på kort og

lengre sikt, at Arbeiderpartiet og f.eks. Kristelig Folkeparti blir regjeringspartnere? Jeg spør, fordi jeg mente det i fjor høst, men ikke lenger er sikker. I Island har SV'ere i flere år delt regjeringsansvar med et borgerlig parti (senterpartiet) og oppnådd betydelig resultat, trass i uenighet om NATO. I Frankrike var kommunistene aktivt med i venstrekoalisjonen framfor presidentvalget, trass i den samme uenigheten. Er ikke bare Arbeiderpartiet,

har sendt til SV-velgerne i Telemark og Aust-Agder. Det er innsendt av en leser i Telemark:

men også vi i SV for jomfruelige?».

Kort sagt: Er det ikke på tide at vi nå vurderer om SV skal satse på regjeringssamarbeid med AP, sies det her. Etter SV's siste utspill om «samling av arbeiderbevegelsen» kommer ikke dette som noen overraskelse. Men det er virkelig på høy tid at alle arbeidsfolk som har brutt vekk fra sosialdemokratiet sier et bestemt Nei takk! til signalene om AP–SV-samarbeid på stadig nye felter.

Frå Klassekampen 26/74. Når Kielland tenkjer slik, må det vere av to grunnar. For det første fordi dette har vore på tale i stortingsgruppe på einkvan vis. For det andre fordi SV meiner det har ein gjerning å gjere i det borgarlege statsapparatet. Det er dette vi tenkjer på når vi kallar SV «eit regjeringsparti utan ministrar».

marxistisk, revolusjonært parti. Vurderinga av kva partiet vil stå for i praktisk politikk fekk stå ope på mange punkt, endå om det vart peika på fårlege leier utviklinga kunne ta.

Då plattformen kom sa SFaren Steinar Stjernø i samlingsutvalet at programmet hadde vorte marxistisk. Det er difor grunn til å ta denne kritikken oppatt, og sjå kva som rører seg bak dette varemerket. Vi prentar kritikk av programmet i ein artikkel i to delar — ein i dette, og ein i neste nummer. Vårt syn er at programmet er *sosialdemokratisk*, med sterke innslag av Moskva-revisjonisme.

I tida som har gått sidan landskonferansen i vår har svaret på kor SV vil gå vorte klårere. Utviklinga har synt at dei som har makta i dei ulike ledda av organisasjonen har som mål å skipa eit sosialdemokratisk parti i tevling med DNA. Dei politiske avgjerdene partiet har teke i klassekampsspørsmål i tida som har gått, syner dette.

Arbeidet vert lagt i å utvikle ein taktikk i høve til DNA, for å tvinge det partiet til å velje mellom å samarbeide med SV eller kompromittere seg meir med å stø seg på tradisjonelle borgarlege parti.

Til no har hovudtaktikken vore samarbeid og frieri. Taktikken kan gjerne verte harde ord og strid i einskildsaker for periodar og. Men hovudleia er fastlagd. Målet for partiet er å skape ein annan politikk for det kapitalistiske samfunnet, og kome i maktposisjon i staten for å setje denne politikken ut i livet. Føredømet for dei leiande krinsane i partiet er »arbeidarregjeringspolitikken» til klasse-svikarane Hornsrud og Nygårdsvold i 20- og 30 åra, med den same sosialdemagiske glasuren som Tranmæl pynta det gamle DNA med.

Vi meiner det er rett å seie frå om dette no, sjølv om det kan få mange medlemmer

og vener av SV til å reise bust. Vi ber dei studere det materialet vi legg fram i dette nummeret av Røde Fane og følgje med i dei neste nummera.

Om dei meiner vi tek feil i vurderinga av kva SV vil verte, ligg det i alle høve ei stor oppgåve for dei i å reise striden i SV. Då må dei ta i tak med å rive den borgarlege politikken som har vekse seg sterkare i SV det siste året opp med rota.

Vi trur dei då vil få røyne at det er hjaroterotene til SV dei riv i, sjølv grunnlaget for det nye partiet. Men vi ser alt arbeid som no vert gjort for å bremse på samrøret med høgresosialdemokratiet og å hindre at SV-partiet skal verte eit parti for den eine supermakta som positivt. Vi vil stø det slik vi stødde anti-EEC-opposisjonen i DNA.

K.J.

Forslaget til plattform for SV: Et program for et sosialdemokratisk parti

av Pål Steigan

1. artikkel

Dette er den første av to artiklar om framlegget til politisk plattform for SV. Hovudsaka denne gongen er det første punktet i plattformen – om imperialismen. Det synet plattformen legg fram om kapitalismen i Noreg, om sosialistisk strategi og om sosialismen blir teke opp i neste nummer. Vi har valt å sitere utførleg frå programmet og gå nøye gjennom det, og meiner at kritikken har vunne på det, sjølv om dette vil krevje plass.

PROGRAMSPØRSMÅL ER VIKTIGE

Før vi gir oss i kast med kritikk av SVs program er det kanskje på sin plass å si litt om hvorfor vi synes dette er viktig.

Sjølsagt er det et partis *praksis* som er det *avgjørende* for hvordan det skal vurderes. Men det betyr ikke at det ikke har noen interesse å se på hvilken teori det handler ut fra – eller sier seg å handle ut fra. I et partis program ser vi ofte partiets klassestandpunkt allmenne innretning ganske klart. Derfor kan et program i mange

tilfeller fortelle oss litt om hvordan et parti kan *komme til å handle*.

Når vi i AKP kritiserer SVs programdokumenter eller deres teoretiske synspunkter så får vi ofte høre fra ledende SV-hold at programspørsmål er uviktige. Sist så vi det på trykk i Arne Nygårds-moens tosidens artikkel i Orientering der han forsøkte å svare på AKPs kritikk av SV slik den var framlagt i boka «Hvor går SV?». I stedet for å ta opp de prinsipielle skillelinjene til debatt, avfeier han dem.

Han er ikke snauere enn at han tar Karl Marx til inntekt for seg. Løsrevet fra enhver sammenheng siterer han Marx' ord i »Kritikk av Gothaprogrammet» om at »et skritt av praktisk bevegelse er viktigere enn et dusin programmer». Dette er ikke noe annet enn et tredjeklasses prokuratortriks, for så dum kan vel neppe Nygårdsmoen være at han på ramme alvor trur at disse orda sammenfatter alt Marx hadde å si om partiprogrammer.

Marx' uttalelse falt på ei tid hvor det i og for seg ikke mangla en prinsipiell plattform for arbeiderbevegelsen. »Det kommunistiske manifest» fra 1848 var fullt på høyden i så måte. Dessuten hadde bevegelsen et nyere program også, nemlig Eisenachprogrammet. Gothaprogrammet representerte derimot et teoretisk tilbakeskritt, og derfor var det Marx rådde bevegelsen til å vente med å utforme noe nytt program og så heller konsentrere seg om kampen mot fienden.

SV står på ingen måte i en slik situasjon som den Marx omtaler. SV har ikke noe brukbart program fra før. SV har ingen ideologisk klarhet. Om Marx' ord i det hele tatt skulle komme til anvendelse i forbindelse med SVs program, så måtte det være som et argument *mot* at det skulle vedtas. For dette programmet eller denne plattformen, er virkelig et tilbakeskritt. Den er et tilbakeskritt i forhold til et så uklart og småborgerlig manifest som SFs »prinsippfråsegn», for der hvor SF antyder at den revolusjonære massekampen er viktigst er plattformen så entydig parlamentarisk at det ikke er til å misforstå. På noen punkter er denne plattformen til og med et tilbakeskritt fra det ytterst borgerlige programmet til NKP. Der hvor NKP i hvert fall hvisker noe om proletariatets diktatur der holder SV-plattformen i beste fall kjeft.

Denne utviklinga er sjølsagt ikke til-

feldig. Den henger nøye sammen med SVs utvikling til et *ansvarlig* støtteparti for Arbeiderpartiet. Derfor er også SVs plattform viktig. Den er en studie i venstresosialdemokratisk og revisjonistisk ideologi. Derfor representerer den også et nyttig materiale om hvor djupt man faller når man som NKP vender den revolusjonære marxismen-leninismen i ryggen.

HVA ER SVs PLATTFORM?

Foreløpig dreier det seg bare om et forslag. Meninga er at det skal endelig vedtas først når SV blir ett parti neste år. Men derfor er det ikke et hvilket som helst forslag fra en hvilken som helst redaksjonskomite i SV. Som det framgår av tittelsida i plattformforslaget, dreier det seg om en *enstemmig* innstilling fra Samlingsutvalget i SV. Det betyr at de helt sentrale toppfolka i SV har gitt grønt lys for denne plattformen, det er representativt for den ideologiske og politiske linja som sitter ved roret i SV. En kritikk av SVs plattform rammer derfor i høy grad hele SV som politisk bevegelse, og den rammer så absolutt SVs ledelse.

Arbeidet med plattformen er så vidt vi skjønner for en stor del gjort av Kontrastmannen Steinar Stjernø og ledende folk i NKP. Dette er ganske interessant, og det har da også gitt seg klare ideologiske uttrykk i dokumentet, Stjernø hører til ei fløy i SV som regner seg som veldig revolusjonære og marxistiske. Det er de folka som jobber med tidsskriftet Kontrast. Typisk for den såkalte »marxismen» til disse folka er at den er veldig anløpet av trotskismen i teorien. Videre er det typisk for deres »revolusjon» at den i påfallende grad holder seg på papiret, og hver eneste gang det kommer til en politisk situasjon hvor SV-ledelsens sosialdemokratiske kurs kommer i kraftig kon-

frontasjon med AKPs korrekte linje, så velger de feil standpunkt. De ikke bare velger feil standpunkt, men som de intellektuelle de er prøver de å dekke over den hårreisende opportunisten med de mest »revolusjonære» fraser av verden. Knappt noen i SV er så lojale mot den høyreorienterte ledelsen som nettopp disse »revolusjonære marxistene». (Hvis noen føler trang til dokumentasjon kan vi når som helst og hvor som helst gå gjennom den politiske kampen rundt forberedelsene til 1. mai i år hvor disse folka opptrådte som de reineste politiske værhaner etterhvert som SV-ledelsens knefall for Aspengren ble avslørt. Ellers vil vår kritikk av SV-plattformen vise det samme, nemlig fraseradikalisme som et tynt fermiss på ei sosialdemokratisk kjerne.)

Som nevnt har også ledende NKP-folk vært borti skrivinga av plattformen, og det kan man tydelig se på at hele avsnitt nærmest bare er en repetisjon av NKPs program. Ellers er det interessant å se hvordan plattformen er blitt et kompromiss mellom Moskva-revisjonisme, trotskisme og vanlig reformistisk venstresosialdemokrati. Dette gir seg klare utslag i behandlinga av Sovjet, forholdet til DNA, til revolusjonen, til marxismen-leninismen osv. Men på tross av at plattformen er en lappskaus av ideologiske retninger er det særlig morsomt for en kommunist å se hvor godt disse forskjellige ideologiske retningene går sammen. Det er jo en fin bekreftelse på at alle opportunistiske avvik i bunn og grunn er ett og det samme, nemlig borgerlig innflytelse innafør arbeiderbevegelsen.

HVA TAR PLATTFORMA OPP, OG HVA TAR DEN IKKE OPP

Plattformen delt i fire hovedavsnitt, nemlig:

- I) Imperialisme og anti-imperialisme
- II) Kapitalismen i Norge
- III) Sosialistisk strategi
- IV) Sosialismen

Denne inndeling er i og for seg grei. Her forsøker man å definere imperialismen, vurdere hovedfienden, og trekke opp en strategi mot denne fienden. Motsigelsene melder seg med full tyngde først når vi går inn på innholdet i de enkelte punktene. Men la det med en gang være klart at programmet har en del klare utelatelser, ting som overhode ikke tas opp.

I et program som liksom skal trekke opp en strategi for sosialister i Norge, nevnes det ikke med ett ord at det finnes en undertrykt samisk minoritet i dette landet, og at dens kamp også hører hjemme i sosialistisk strategi. Betyr det at SV mener at en strategi for sosialister i Norge er det samme som en strategi for *norske* sosialister? Noen synes kanskje det er å trekke altfor vidtrekkende konklusjoner av en »liten» mangel, men vi synes at dette er en *typisk* feil. Særlig blir denne »mangelen» veldig forståelig når det et sted i programmet står at »Vårt land har ingen tradisjon som imperialistisk kolonimakt». Ønsker SV å fortie at de nåværende norske landområdene fra Nord-Trøndelag og nordover i sin tid var samiske områder, og at historien om hvordan det kom over på norske hender er en historie om kolonialisme og imperialismen av verste merke? Ved å utelate samespørsmålet og glatte over norske forbrytelser bidrar i hvert fall SV til den reaksjonære sjåvinistiske propagandeaen om at det ikke finnes noen samisk nasjon og at den ikke har noen plass i det framtidige Norge. Dette minner oss om at en av de første spørsmålene Karl Marx etter hans eget utsagn stilte til sosialister fra undertrykkemasjonene (England, Russland osv.) var hva de mente om de

undertrykte nasjonene (den irske, den polske osv.) Ifølge Marx var de ofte unnvikende og bagatelliserende svarene ganske typiske for visse typer av opportunistiske sosialister.

SV OG MARXISMEN

Undertegnede hadde en gang en polemikk med Steinar Stjernø i Klassekampen om hvorvidt SV ville bli et marxistisk parti eller ei, hvor Stjernø på det bestemteste hevdde at det ville bli et marxistisk parti. Stjernø har jo nå hatt rik anledning til å påvirke SVs program, og mener sikkert at han i og med det framlagte forslaget har fått rett. Hvorfor? Jo, for her nevner man jo marxismen i *en* setning, og Stjernø vil sikkert også hevde at plattformen bærer preg av et marxistisk analyseapparat.

Og ordet marxisme er faktisk brukt en gang i plattformen. Ordrett står det å lese følgende, »Partiets politikk bygger på grundige teoretiske analyser av det kapitalistiske samfunnet, og anvender og utvikler marxismens teori.» (s. 15) Voila, det avgjørende ordet er sagt, SV er blitt marxistisk. For noen er det kanskje så enkelt. Men de herrer teoretikerer i Kontrast bør tenke gjennom hva det vil si at et parti er marxistisk.

For det første må det bety at partiet tar *standpunkt for marxismen*, og dermed også *mot* alskens anti-marxistisk teori.

For det andre må det bety at partiet forsvarer marxismens grunnleggende trekk mot revisjonistiske forvregninger.

For det tredje må det forplikte medlemmene overfor marxismen, og føre en

Nr. 16 – 1974

FRIHETEN

Alle har gitt alt – og fått alt!

Reformismens minste felles multiplum slik Friheten presenterer den i nr. 16/74, etter landskonferansen SV holdt i april.

hard kamp mot retninger som forsøker å erstatte marxismen med borgerlig ideologi.

Er det ikke slikt vi må kreve for at et parti skal ha rett til å kalle seg marxistisk? Innebærer SVs programformuleringer noe slikt?

Nei. Dokumentet gjenspeiler SVs prinsipløse holdning til marxismen. Den går ut på at marxismen er et nyttig analyseapparat (blant andre), et redskap som kan brukes av enhver uten hensyn til standpunkt forøvrig. (Den som tviler på at en slik holdning finnes i SV, bør lese SFs komiteutgreiing om sosialisme og religion hvor man kategorisk slår fast at marxismen ikke er noen verdensanskuelse eller ideologi, men bare et analyseinstrument.)

Det står ingen steder i SVs plattform at SV tar standpunkt for marxismen. Det står «anvender og utvikler». Dette passer godt med den «pluralistiske» holdninga til marxismen som er framherskende i SV. Marxismen er bra, akkurat som freudianismen, ny-kantianismen, lagdelingssosiologien, anarkismen, populismen osv. Marxismen er på mote, og man «godtar» den uten å gjøre opp med alle de borgerlige og småborgerlige tankeretningene som står i direkte motstrid til den. Dette kalles en «udogmatisk» holdning, men i virkeligheten er det ingenting annet enn opportuniste av mest grumsete vann. Det innebærer at man bare bruker marxismen som et reklameskilt, siden den nå en gang har slik brei oppslutning i massene, men at man ikke av den grunn slutter med å selge de samme gamle varene.

Når SV snakker om å «anvende» marxismen menes det at man bruker en del begreper som er best kjent fra marxistisk litteratur, slik som klassekamp, kapitalisme, imperialism osv. Men alle burde vite at det ikke er her marxismens særegenhet ligger. Disse begrepene brukes

til og med av stor borgerskapets ideologer, og det har også Marx påpekt.

Marx skrev i 1852 følgende i et brev til Weidemeyer,

»Hva meg angår, så er det ikke min fortjeneste å ha oppdaget klassenes eksistens i det moderne samfunn, og heller ikke kampen mellom dem. Borgerlige historikere har lenge før meg skildret den historiske utvikling av denne klassekampen, og borgerlige økonomer – klassens økonomiske anatomi. Det nye jeg gjorde, var å bevise: 1) at eksistensen av klasser bare er knyttet til bestemte historiske faser i produksjonens utvikling, 2) at klassekampen nødvendigvis fører til proletarietets diktatur, 3) at dette diktaturet selv bare utgjør overgangen til avskaffelsen av alle klasser og til et *klasseløst samfunn* ...» (Sitert fra Lenins «Staten og revolusjonen» s. 69 – 70).

SV anvender ikke marxismen i den forstand at de har tilegna seg og gir uttrykk for det Marx sjøl mente var hovedpunktet i hans lære. Plattformen inneholder ikke ett ord om proletarietets diktatur eller det klasseløse samfunnet – kommunismen. Tvert om er hele dokumentet tvers gjennom ei fornektning av det grunnleggende ved Marx' revolusjonære teori.

Når SV snakker om å «utvikle» marxismen menes det at man erstatter alt det «gammeldags, dogmatisk», osv. det vil si det revolusjonære kommunistiske innholdet, med mer «moderne» og reformistiske teorier. For det er ikke på noen annen måte SV har vist seg i stand til å «utvikle» marxismen. Når kommunister snakker om å utvikle marxismen, mener vi å utvikle den på grunnlag av at vi forsvarer det grunnleggende i marxismen. Lenin har utvikla marxismen. Men han gjorde det, samtidig som han forsvarte

SV-samling • SV-samling •

ENSTEMMIG

utkast til program fra Samlingsutvalget i SV

Steinar Stjernø frå SF er godt nøgd med det «samrøystes» programutkastet, *Orientering* 15/74.

den, slik at marxismen-leninismen ble marxismen i imperialismens epoke. Han utvikla den marxistiske læren om staten på grunnlag av Marx' historiske-materialisme og læren om proletariatets diktatur. Slik ble marxismen hevet opp på et nytt og høyere nivå.

Bernstein og Kautsky påsto også at de «utvikla» marxismen, men de gjorde det ved å kaste vrak på alt ved marxismen som var forhatt av marxismens motstandere, slik som læren om proletariatets diktatur. Derfor var det ikke tale om

noen utvikling av marxismen, men en total revisjon av den, fra arbeiderklassens revolusjonære ideologi til en spissborgerlig salongradikalisme. På punkt etter punkt «utvikler» SV marxismen på samme måte som Bernstein og Kautsky, eller for den del Krustsjov og Bresjnev.

(I) IMPERIALISME OG ANTI-IMPERIALISME

Dette er tittelen på et av hovedavsnittene i SVs program. Vi skal nå gå gjennom

En viktig men ufullstendig SV-plattform

Av ROBERT FEIRING

Ett parti, en plattform og dens mangler

Av Tore-Jarl Bielenberg

HVOR ER MARXISMEN?

Utkastet nevner vagt «de sosialistiske klassikerne» - for å fortelle at de ikke kan gi direkte svar på mange av de brennende spørsmålene i vår tid! Ett sted nevnes «marxismens teori» som utgangspunkt for partiets samfunnsanalyse. Ingen steder er det slått fast at Lenin har betydning i vendepunkt i marxismen, ikke engang i omtalen av Sovjetunionen! Hvordan kan arbeiderklassens revolusjonære parti unnlate å ta stilling til - og for Lenin? «Muren, vårt vern er partiet, og sverdet er Lenins lære,» sier Rudolf Nilsen.

Lenin gjorde en veldig vitenskapelig innsats da han påviste framveksten av statsmonopolkapitalismen og analyserte dens vesen. I programutkastet - som er skrevet over femti år etter - er dette ennå ikke registrert.

Det meget konsise begrepet «proletariatets diktatur», som Lenin kaller «kjernen i Marx' lære» og «det viktigste spørsmålet i den proletariske klassekamp», glimrer ved sitt fravær - og det midt i en Chile-tid! Den opprøp og halvt bortgjemte omskrivningen om at «folket... bryter ned den borgerlige statens maktorganer...» er ikke tilstrekkelig for å belyse dette sentrale spørsmål.

Drøftingene gjelder prinsippprogram for et nytt SV-parti

MARTIN GUNNAR KNUTSEN

«NKP ser ikke på plattformen som et halvtveis vedtatt prinsippprogram for SV. Under drøftingene er plattformen bare ett av materialene. Således må også de enkelte parters prinsippprogrammer, erklæringer og annet materiell legges fram.»

»Alle har gitt alt – og fått alt,» heitte det i Friheten etter landskonferansen i april. Diskusjonen i avisa dei siste månadene tyder på at dette kan hende ikkje råka så godt. – Sjå og vedtaket frå landsstyremøtet i NKP i haust, som er gjeve att her i bladet.

dette punktet for å vise hvor grunn SVs analyse av imperialismen egentlig er. Til slutt skal vi trekke noen konklusjoner. Vi håper at leseren forstår oss når vi siterer til dels lange avsnitt. Hensikten er å gi leseren best mulig materiale til å sette seg inn i hovedtrekka ved programmet.

Punkt 2: . . . »Gjennom vold og erobring, handel og økonomisk utbytting

underla kapitalismen seg nye områder og undertrykte andre nasjoner og folkeslag. På denne måten vokste imperialismen fram som en nødvendig følge av (vår understrekning) kapitalismens egen utvikling til monopolkapitalisme.»

Dette avsnittet nærmer seg sannheten, men det er ikke helt nøyaktig. Det står at imperialismen er en «nødvendig følge av» kapitalismens utvikling, og det er riktig, men det står ikke at imperialismen er

kapitalismen av i dag. Avsnittet er uklart på dette punktet og kan forstås i forskjellige retninger, og la oss understreke at nyansene er viktige her. Motsigelsen mellom den revolusjonære Lenin, og den etterhvert sosialimperialistiske Kautsky rundt 1914 gikk blant annet på dette spørsmålet: Er imperialismen et *trekk* ved kapitalismen, eller er våre dagers kapitalisme *det samme som* imperialismen?

Formuleringa i SV-programmet er så pass uklar at det er vanskelig å si på grunnlag av den hvilken side SV stiller seg på. Dette har stor politisk betydning, for dersom man velger Kautskys standpunkt med at kimprialismen er *et trekk ved* kapitalismen, ja til og med et historisk nødvendig trekk, så ender man opp med å drømme om å reformere bort disse imperialistiske trekkene ved kapitalismen. Velger man derimot Lenins standpunkt, så er det bare en måte å komme imperialismen til livs på, og det er ved å knuse kapitalismen i en revolusjon og opprette sosialismen.

Om denne formuleringa gir grunn til tvil, skal vi snart se hvilken vei SV velger.

Punkt 3: *»Kapital fra ulike monopol-kapitalistiske land smelter sammen i flernasjonale kjempekonserner. De samarbeider med statsapparatet i de enkelte land. Men de flernasjonale selskapene prøver også å skape en flernasjonal stat til å ivareta sine interesser. . . .»*

Dette er ei forenkla framstilling. For det første er det ikke bare snakk om ei sammensmelting av kapital. Det pågår både rivalisering og samarbeid. Derfor pågår det ikke bare »sammensmelting», men også underlegging. Det er en tvilsom

beskrivelse av virkeligheten å hevde at Standard Telefon og Kabel er »smelta sammen med» ITT. Det virkelige forholdet er at ITT har slått Standard under seg, slukt det.

I andre tilfeller går to giganter sammen om å skape et enda større monopol, og da kan det være riktig å snakke om at de »smelter sammen». Men hvis en gjør »sammensmelting» til hele sannheten om de flernasjonale selskapene, så under vurderer man den økonomiske aggresjonen som disse selskapene driver.

Like uøyaktig er det å si at »de samarbeider med statsapparatet» i de enkelte land». Det er nå så ymse. Til dels gjør de det og til dels ikke. ITT er ikke bare flernasjonalt, det er også amerikansk, derfor støtter det seg i første rekke på USAs statsapparat og dets militære arm. Det er kjent for ethvert barn at USAs statsapparat ofte kommer i konflikt med andre kapitalistiske stater. ITT har i slike tilfeller vist at selskapet ikke bare kan »samarbeide med statsapparatet i de enkelte land», men også i høy grad motarbeide det.

Til slutt er det fullstendig misforstått å hevde at alle flernasjonale selskaper prøver å skape »en flernasjonal stat». Alle som leser dette skjønner at forfatterne her tenker på EEC-landa, men programmet behandler dette allment som om det skulle gjelde *alle* flernasjonale selskaper og en *hvilken som helst* flernasjonal stat.

Dette avslører svak evne til konkret analyse. For det er ikke slik at den imperialistiske staten med lovmessighet tar sikte på å slå seg sammen med andre imperialistiske stater til en »superstat».

USA og Sovjet har ikke gått fram slik. USA har utvida sine statsgrenser ved å slå under seg deler av andre lands områder, og dels områdene til undertrykte folk, (1776-1900) men ikke ved å gå sammen

med en annen imperialistisk stat. Vi skal ikke være de første til å hevde at Sovjet ikke ønsker å utvide sine statsgrenser, men ser ikke på kort sikt noen perspektiver i retning av at Sovjet heller vil gå inn i et statsforbund med andre imperialistland. Mer sannsynlig er det at Sovjets nykolonier i Øst-europa og Mongolia kan bli ofre for en slik appetitt.

Det eneste stedet i verden hvor vi kan se den prosessen som SV beskriver er i Europa, og her skjer det ikke som noen lovmessighet, eller på grunn av de flernasjonale selskapene. Det pågår et forsøk fra europeisk monopolkapital på å skape en motvekt mot de to imperialistiske supermaktene. En av midlene deres er en kamp for en overnasjonal europeisk stat. Men denne kampen er historisk betinga av Europas situasjon, og slett ingen lovmessighet. Det er også harde motsigelser mellom de europeiske monopolene på perspektivene for denne samlinga, noe som vel EECs krise skulle fortelle en hel del om.

Dette punktet i programmet er kanskje velment, men det er tvers gjennom uviten-skaplig og overflatisk.

Punkt 4: »USA er i dag imperialis-mens sentrum og den amerikanske militærmakten imperialismens verdenspoliti. USA har overtatt de gamle kolonimaktens stilling.»

Med dette tar SV indirekte avstand fra teorien om at Sovjet er imperialistisk. Hvordan det? Jo, fordi, dersom vi blir enige om at Sovjet er imperialistisk, så går det sjølsagt ikke an å hevde at Sovjet er en ubetydelig imperialistmakt. Enten er Sovjet sosialistisk, eller så er Sovjet en imperialistisk supermakt på linje med USA, med de økonomiske og militære

ressursene Sovjet har, kan det ikke tenkes noen mellomting.

Ved å hevde at det bare finnes en imperialistisk supermakt rykker SV dermed i virkeligheten ut til støtte for den andre.

Punkt 5: »Men USAs stilling som dominerende imperialistmakt blir utfordret. Andre kapitalistiske stater og maktblokker står fram som rivaler og søker å styrke sin stilling. I Asia er Japan den voksende imperialistiske makten. I Vest-Europa har den vest-tyske»

Det framgår helt tydelig at Sovjet ikke er imperialistisk, i følge SV.

Videre er denne analysen av mot-sigelsen mellom de imperialistiske mak-tene ufullstendig også på et annet punkt. Det går ikke fram at motsigelsen mellom imperialistmaktene er en av de viktigste motsigelsene i verden, eller at denne motsigelsen kan føre til krig (slik den gjorde i 1914 og 1939). Det er derfor SVs egen skyld om leseren får mistanke til at SV står på Kautskys standpunkt om at imperialismen er blitt en slags »ultra»-imperialisme hvor de ulike imperialist-maktene ikke lenger kan tenkes å ville gå i krig med hverandre.

Punkt 7: »Imperialismen driver rov-drift på verdens fattige folk. ... Den tvinger de fattige land til å opprettholde produksjon av unyttige varer for markedene i de kapitalistiske land.»

En typisk populistisk klagesang. Hoved-problemet er ikke de »unyttige varene», men de imperialistiske landas monopol på produksjon av de viktigste industrivarene. Dette, som er et nøkkelspørsmål i impe-rialismens utplyndring av u-landa, har sjølsagt SV oversett, i stedet kommer den langt mindre vesentlige setningen om

»unyttige varer». Dette er hummer og kanari om imperialismen, og langt fra noen marxistisk analyse.

Punkt 8: *»Imperialismen baserer seg på utplyndring av råvarekilder og matvarer overalt der den slipper til. Men de rike kapitalistiske land kan ikke lenger regne med å drive rovdrift på fattige lands ressurser. De kan ikke fortsette å dømme hundrer av millioner mennesker til et liv på sultegrensen og skape massedød.* (Vår utheving.)

Den moralske forargelsen over imperialismens herjinger er sikkert ekte nok, men politisk representerer ikke dette punktet noen særlig genial analyse. Programfatterne slår fast at imperialismen «ikke kan fortsette» med å utpine de fattige landa, men de sier ingenting om hvorfor det er slik, nemlig at folkene i de fattige landa vil gå til folkekrig og kaste av seg imperialismens åk. Uttrykket «ikke kan fortsette» kan like gjerne bety noe helt annet, slik som at de «ikke kan fortsette» fordi det er moralsk forkastelig, eller «ikke kan fortsette» fordi det er slutt på ressursene osv. I analysen hever ikke SV seg over de borgerlige humanistene som synes imperialismen er grusom, men som ikke skjønner årsakene til den eller hvordan den skal bli nedkjempet.

Likevel er dette bare en randbemerkning til punkt 8. Kjerna i dette punktet står i den første setninga. Den har nærmest preg av en definisjon av imperialismens karakter. SV har kommet fram til at imperialismen i første rekke er ute etter råvarekilder og matvarer.

Hvis vi sammenlikner dette med Karl Kautskys definisjon av imperialismen ser vi en slående likhet. Kautsky skriver:

»Imperialismen er et produkt av høyt utvikla industriell kapitalisme. Den består i enhver industriell kapitalistisk nasjons streben etter å kontrollere eller

annektere større og større områder med jordbruksland uansett hvilke nasjoner som bebor disse områdene.» (»Die Neue Zeit» 1914, 2, sitert etter Lenin «Imperialismen»)

SV definerer imperialismen i første rekke ut fra utplyndring av råvarer og matvarer, Kautsky ut fra imperialismens behov for jordbruksland (agrarian territories). De råvareproduserende landa i dag er også for en stor del jordbruksland og store matvareprodusenter. Derfor er det, til tross for nyanseforskjeller, en temmelig stor likhet mellom det henholdsvis SV og Kautsky definerer imperialismen ut fra.

Lenin bemerker til Kautskys definisjon at,

»Det karakteristiske ved imperialismen er nettopp at den streber etter å annektere *ikke bare* jordbruksområder, men sjøl de høyest industrialiserte områdene (tysk appetitt på Belgia, fransk appetitt på Lorraine), fordi 1) det faktisk at verden allerede er delt opp tvinger de som forbereder en gjenoppdeling til å strekke seg ut etter *alle slags* områder, og 2) et vesentlig trekk ved imperialismen er rivaliseringa mellom noen få store makter om hegemoniet...» (Lenin, Imperialismen, kapittel VII)

Kautskys (og SVs) analyse er ensidig og ufullstendig. Ved ensidig å framheve de råvareproduserende landa som mål for imperialismen dekker SV over grunnleggende motsigelser i imperialismen. Vi har tidligere sett hvordan de unnlater å vise at motsigelsen mellom imperialistmaktene kan føre til krig mellom dem. Her underslår det at imperialistene kjemper om alle områder i verden.

Ut fra SVs analyse blir det uforståelig hvorfor imperialistmaktene kjemper om hegemoniet i polarområdene eller ufruktbare øygrupper. Det blir likedan helt

uforstålig at norsk imperialism ikke bare retter seg mot u-landa, men f.eks. mot de andre nordiske land. Når norske skipsredere skaper et konsortium som dikterer det svenske Götavarven hvilken politikk det skal føre, så faller det utfor SVs definisjon av imperialismen. Likevel er det denne typen motsigelser som ofte gir opphav til skarpe konflikter mellom de imperialistiske maktene. Bare se på det faktum at begge de to verdenskrigene har blitt utkjempa i hovedsak om Europa, som først og fremst er høyt industrialisert og bare i annen rekke kan betraktes som matvareprodusent.

SV trækker fotfara til Kautsky opp igjen. I grunntrekka slutter de seg til en analyse av imperialismen som dekker over og fordunkler de mest grunnleggende og skarpeste motsigelsene i imperialismen, i stedet for å avsløre dem. Som Lenin sier. *»Resultatet kan bare bli borgerlig reformisme i stedet for marxisme.»*

Punkt 9: . . . »Sosialister i alle land må gå inn for en økonomisering med ressursene, internasjonal solidaritet i fordelinga av ressursene. Sosialistene må bryte med det kapitalistiske forbrukersamfunnet.»

Punktet er et handslag til Hartvig Sætra og de andre populistene i SV. Hensikten er sjølsagt å få dem til å godta et program som ellers ligger langt fra populismen. Derfor har SV helt ukritisk tatt opp populistenes analyse av dette ene problemet. Sjølsagt er vi for en økonomisering med ressursene, men når det stilles opp på denne måten, »sosialistene må gå inn for», gir det et bestemt inntrykk av at det som skal til er nødvendige parlamentsvedtak i en del land. Igjen dekker man over at det er imperialismen som må knuses for å oppnå målsetningene. (En annen sak er at dersom SV skulle være lojalt mot denne paragrafen i programmet så måtte partiet

bekjempe den sovjetiske sosialimperialismens rovgriske plyndringer av ressursene, blant annet i havet. Men noe slikt er det vel ikke som menes. Det skal bare stå der for å ta seg pent ut, så får man heller gjøre noe annet i praksis.)

Den siste setningen er helt latterlig. *»Sosialistene må bryte med det kapitalistiske forbrukersamfunnet.»* Siden det verken står eller antydes noe om revolusjon, må det jo bety at sosialistene, som individer eller gruppe, må »bryte med» forbrukersamfunnet. Skal det bety at SV her reiser en parole for at alle sosialister skal melde seg ut av samfunnet og dra opp i åsene for å leke hippies og dyrke biodynamisk mat. Slik må vi jo oppfatte setningen slik den står. Hvis det menes noe annet, slik som at sosialistene må føre an i en revolusjon som erstatter det kapitalistiske forbrukersamfunnet med et sosialistisk samfunn, så fikk man da skrive det og ikke skrive noe sånt tull som å »bryte med samfunnet».

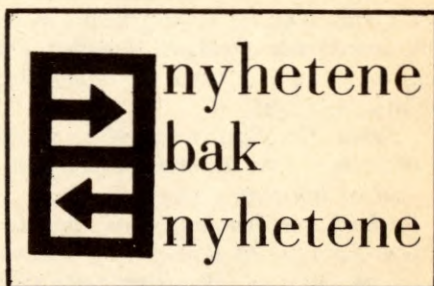
Punkt 11: »Men imperialismens system er ikke enerådende. Undertrykte folk har reist seg til motstand og kamp. Mot imperialismen står de land som har brutt med det imperialistiske verdenssystemet. Sovjetunionen var det første landet som brøt med imperialismen og tok fatt på å bygge et sosialistisk samfunn. Det spilte en avgjørende rolle i kampen mot fascismen og imperialismen før og under annen verdenskrig. Denne innsatsen var viktig for kolonilandenes frigjøring og for at land i Europa kunne bryte med kapitalismen og imperialismen og begynne å bygge sosialismen ut fra sine nasjonale og historiske forutsetninger.»

Dette avsnittet er utrolig frekt. Rent i forbifarten kan vi nevne at det også er

svært grunt å snakke om »imperialismens system» som noen »bryter med». Det dreier seg om revolusjon mot våre dagers kapitalisme. (Dette kan se ut som flise-spikkeri, men spørsmålet har reell politisk betydning, fordi sovjet-revisjonistene snakker om at kapitalistiske land i den tredje verden »har brutt med» »imperialismens system» når de går over til å bli dominert av Sovjet. Nok om det.)

Enkelte SVere påstår at dette programmet ikke tar stilling for Sovjet. Det kan man ikke ærlig mene, dersom man leser

dette avsnittet i sin sammenheng, og ikke bare ord for ord. Her står det vittrilig »Mot imperialismen *står* de landa som har brutt med det imperialistiske verdenssystemet. *Sovjetunionen* var det første landet som brøt med imperialismen og tok fatt på å bygge et sosialistisk samfunn.» Ingenting å utsette på hvert enkelt ord, men lest i sammenheng, med bruk av presens (*står*) osv. gir dette leseren et klart inntrykk av at *Sovjetunionen står mot imperialismen*. Det er ikke klart uttalt, av den grunn at det er motsigelser

FRIHETEN

TORSKEAVTALEN som ble sagt opp . . .

Etter at forhandlingene mellom Storbritannia, Norge og Sovjet-Unionen 14. og 15. august i Oslo om regulering av fisket av nordøstarktisk torsk var avsluttet, avga den sovjetiske delegasjon en redegjørelse for pressen som vi gjengir utdrag av.

Delegasjonen peker på det punkt i avtalen som fastslår at «hvis den totale fangst for andre land som ikke er med i avtalen, overskrider 50 000 t., skal avtale-landene omgående ta avtalen opp til ny vurdering.» og at enhver avtale-partner etter en slik nyvurdering kan si opp avtalen.

Sjølvs med slagordet »nyhetene bak nyhetene» kan ein ikkje vente seg åtak på sovjetisk imperialisme i Friheten. Dette utdraget frå grunnleggjinga Sovjet kom med var det einaste svaret avisa kom med då Sovjet sa opp torskeavtalen i haust. SV skal slå saman avisene sine neste år. Skal det bli på denne måten då og?

på dette i SV. Men ikke desto mindre står det en klar støtte til Sovjet, for den som leser teksten nøyaktig, og dette er bevisst fra forfatterne.

Avsnittet er enda frekkere enn som så. Som kjent har SV avsverget lærdommene fra Oktoberrevolusjonen. De er i følge Finn Gustavsen »politiske lik» som ikke har noen plass i dag. Like godt kjent er det at SV er frenetiske motstandere av Stalin og alt han sto for. Likevel har disse folkene mage til å ta både Oktoberrevolusjonen og Sovjets kamp mot fascismen under Stalin til *inntekt for seg!* Hvis forfatterne ikke får søvnproblemer av en slik hårreisende frekthet, kommer det bare av et de er kyniske og kaldblodige politiske svindlere.

Punkt 12: »Seinere har Kina og en rekke land i verden avskaffet kapitalismen og brutt med imperialismen. . . . De land som har brutt med kapitalismen har vært til eksempel og lærdom for de folk som i dag reiser kamp mot imperialismen. De har gitt politisk og materiell støtte til de nasjonale og revolusjonære frigjøringsbevegelsene. De har gjort mulig den framgangsrike kampen som det vietnamesiske folket har ført, og de har gjort det mulig for det cubanske folket å bygge sitt eget samfunn.»

Om talen av Cuba viser at SV med uttrykket »land som har brutt med kapitalismen» i første rekke mener Sovjet. Forøvrig er naturligvis Kina nevnt i en positiv vending, som en konsesjon til den store tilliten som Kina har fått både i arbeiderklassen og blant ungdommen. Ellers er punktet en fordekt hyllest til Sovjet.

Det er en kjent sak at opportunistene og revisjonistene bruker Sovjets våpenhjelp til Vietnam som sitt sterkeste argument for at Sovjet fortsatt er sosia-

listisk. Det er ikke plass til å gå omfattende og detaljert inn på dette her. Men la oss likevel minne om historiske fakta.

Etter kontrarevolusjonen i Sovjet på midten av femtitallet, ble Sovjets utenrikspolitikk lagt om 180 grader. Krustsjov sto for en galloperende forsoningslinje med USA-imperialismen. Han roste de amerikanske presidentene opp i skyene og kalte dem fredselskende. Samtidig blusset folkekrigene, blant annet i Indokina, opp enda kraftigere enn før. USA økte sine myrderier og Kennedy starta »den spesielle krigføringa» i Vietnam. På denne tida lanserte Sovjetlederne »teorien» om at »sjøl ei lita gnist kan tenne verdensbrannen». Denne »teorien» retta seg direkte mot frigjøringskrigene. Folkekrigen var en trusel mot samarbeidet Sovjet-USA, og Sovjet-lederne var derfor imot den. Snakket om at ei lita gnist kunne tenne verdensbrann, tjente til å propagere overfor de undertrykte folkene at det var håpløst for dem å reise seg til væpna kamp. En slik kamp ville være »ei lita gnist» som kunne utløse atomkrig og verdensomspennende katastrofe. Krustsjov sa at »'lokale kriger' i vår tid er veldig farlige» og at »vi vil arbeide hardt . . . for å slukke gnistene som kan antenne krigsflammene».

I tråd med denne linja var Sovjet uvillig til å yte hjelp til frigjøringsbevegelsene på denne tida. Det ville jo ifølge deres »teori» være å puste til ilden. Og det ble da også gitt veldig lite. Sovjet-lederne gikk til og med til slike ytterligheter at de slo ned en demonstrasjon i Moskva mot USAs krigføring i Vietnam med tropper og ridende politi. Dette var i 1965.

Men folkekrigen vant fram likevel og Sovjet-lederne skiftet taktikk. Etter 1965 har de sendt mye våpen og forsyninger til Vietnam. Men de har på ingen måte gjort sjølkritikk for sin tidligere holdning.

Fortsatt ønsket de en forhandlingsløsning, og presset veldig hardt på bak kulissene for å få det. Sovjet innså at de ville miste enhver innflytelse i Vietnam og andre steder dersom de unnlot å sende hjelp. Vi vil påstå at dette er ei hjelp som sikter på å gi Sovjet innpass og kontroll i Indo-Kina. For å vise at det ikke bare er løse antakelser kan vi vise til hva som har hendt i Kambodsja.

Etter Lon Nols reaksjonære statskupp vendte Kambodsjas statsoverhode, prins Sihanouk, seg til Sovjet og ba om hjelp. Han fikk blankt avslag. Han ble til og med nekta å bruke sovjetiske massemedia til å kringkaste sin oppfatning av statskuppet. Sovjet har seinere opprettholdt de diplomatiske forbindelsene med Lon Nols quislingregime i Phnom Phen sjøl etter opprettinga av den revolusjonære frigjøringsregjeringa. Sovjet har til og med sendt hjelp til quislingene der de sitter trengt opp i et hjørne av frigjøringsfronten. Så konsekvent er Sovjets anti-imperialisme. Sovjetlederne regner med at de vil ha mindre innflytelse i et frigjort Kambodsja enn hva de kunne ha med Lon Nol som regjeringssjef. Følgelig boikotter de frigjøringskampen. Der har vi hulheten i SVs program som snakker om at «de har gitt politisk og materiell støtte til de nasjonale og revolusjonære frigjøringsbevegelsene».

Punkt 14: *»Samtidig som imperialismen er sprunget ut av kapitalismen, er den også en forutsetning for den høyt utviklede kapitalismen.»*

Her stikker gamle Kaustky på ny hoven fram. Imperialismen er «sprunget ut av» og er en «forutsetning» for kapitalismen av i dag. Nei, imperialismen er kapitalismens høyeste stadium, og intet mindre. Det ser ut til at de «marxistiske» program-

forfatterne i SV systematisk markerer seg mot Lenins imperialismeanalyse.

Punkt 17: *»Mot imperialismens undertrykking og splittelsespolitikk stiller sosialistene proletarisk internasjonalsolidaritet mellom det arbeidende folket i alle land. Det arbeidende folkets internasjonalsolidaritet respekterer og forsvarer hvert folks nasjonale sjølråderett og rett til å velge sin utviklingsvei. Den fordømmer alle stater som krenker andre lands nasjonale sjølråderett for å sikre sine egne økonomiske, politiske eller militærstrategiske interesser.»*

Med dette går vi ut fra at SF synes de har fått med en tilstrekkelig hentydning til at de misliker Sovjets okkupasjon av Tsjekkoslovakia. Samtidig er vel Bresjnevistene i NKP tilfreds med at det ikke står et kritisk ord om Sovjet. Hvilken idyll. Hvis SV skulle ta dette punktet på alvor måtte konsekvensen bli at de deltok i demonstrasjoner mot blant annet Sovjets okkupasjon av Tsjekkoslovakia. Men alle vet at det gjorde de ikke. Det er ikke slik som det står i programmet at SV «fordømmer alle stater som osv.», tvert om så holder SV kjeft om Sovjets okkupasjon av Tsjekkoslovakia og lar flere av sine ledende tillitsmenn stå fram med offentlig hyllest til quislingstyret i Praha.

Til de i SV som virkelig mener at Sovjet driver aggresjon vil vi si at punkt 17 er et altfor lite fikenblad å gjemme seg bak. Hvis dere ønsker å bli trodd når dere sier at dere «fordømmer alle stater som krenker andre lands nasjonale sjølråderett» så må det gå klart fram at dere også fordømmer Sovjet. Ellers vil dere frivillig hjelpe bresjnevistene med å gjøre SV til et lojalt Moskvaparti.

Punkt 18: *»Norge er en del av det imperialistiske verdenssystemet. Vårt land har de fleste grunnleggende trekk felles med de kapitalistiske land i Europa ellers: Det er høyt industrialisert. Det har en monopolkapitalistisk økonomi. Det har en produksjon som anvender en ressursødende teknologi og bidrar til rovdrift og uttømming av ressursene på jorda. Gjennom ujamnt handelsbytte utsuger Norge utviklingslandene for råvarer, proteiner og matvarer. Gjennom skipsfarten høster det store profitter på deres bekostning.*

Punkt 19: *Men det er også særegne trekk ved Norges rolle i den internasjonale kapitalismen. Vårt land har ingen tradisjon som imperialistisk kolonimakt. Monopolkapitalismen i vårt land er ikke så dominerende som i økonomien i andre høyt utviklede kapitalistiske land. Den norske storkapitalen har ikke i samme grad eksportert kapital og investert i utviklingslandene.»*

Ikke et eneste sted står det at Norge er et imperialistisk land. Landet driver «ujamnt handelsbytte» med utviklingslanda, og utsuger dem for «råvarer, proteiner og matvarer». Det er helt riktig. Men det er bare en del av bildet. Imperialismen begrenser seg ikke til handel. Lenin slår fast at finansmannen i imperialismen er overordna de handlende.

Igjen er det Kautskys imperialismeteori som slår gjennom, fordi imperialismen bare blir knytta til utsuging av de undertrykte landa og spesielt råvarer og matvarer. Men imperialismen utnytter ethvert område der den slipper til og den utplyndere også arbeidskraft og er knytta til alle industrigreinene, ikke bare råvareproduksjon.

Når SV presterer å skrive at «Vårt land

har ingen tradisjon som imperialistisk kolonimakt», så er det et direkte forsøk på å framstille den norske kapitalistklassen i et positivt lys. En knytter ordet imperialisme til spørsmålet om kolonier og spiller på at det ikke har eksistert noe «Norsk Congo» eller «Norsk Guinea». For det er bare i den betydninga at Norge ikke har «tradisjon som imperialistisk kolonimakt». Ellers har norsk kapitalisme både kolonialistiske og imperialistiske tradisjoner. Dette blir underslått av SV.

For det første har Norge drevet kolonialisme overfor Grønland i moderne tid, og den norske statens handtering av samene både har vært og er imperialistisk. (Mer om dette et annet sted.)

For det andre er Norge et imperialistisk land i moderne betydning. SVs «marxister» burde vite at dette ikke er knytta til den formelle kontrollen over kolonier, men dreier seg om bl.a. nykolonialisme og kapitaleksport.

Etter at det gamle kolonisystemet brøt sammen har imperialismen skapt en ny form for utplyndring gjennom det nykoloniale systemet. Her har statene det dreier seg om formelt en sjølstendighet, men reelt er de underlagt imperialismens økonomiske herredømme. Det gamle Tanganyika var en britisk koloni. Det moderne Tanzania har frigjort seg politisk og er et relativt uavhengig land. Men det har likevel ikke frigjort seg fra det kapitalistiske verdensmarkedet og er offer for nykolonial utbytting.

USA og etter 1956 også Sovjet har bygd ut dette nykoloniale systemet. Det er riktig at Norge ikke på egen hånd har gjort noe slikt. Men Norge har som USA-alliert imperialistisk land gått inn som juniorpartner i en del av de områdene USA kontrollerer. Norsk kapital er jo særlig konsentrert om skipsfart, som SV riktig bemerker, og denne kapitalen

har hatt, og har, del i den imperialistiske superprofitten som USA taper utviklingslanda for. Norske redere har drevet sin imperialisme under beskyttelse av USAs våpenmakt og i forståelse med USAs finansyrster. Dette er imperialisme og nykolonialisme av verste merke.

Videre. Når SV skriver at norsk stor-kapital «ikke i samme grad» har eksportert kapital og investert i utviklingslandene, så er det mer enn en halv løgn. Norge har ikke eksportert kapital i samme grad som USA, for eksempel. Det er ganske riktig, men det er en helt uinteressant problemstilling. Spørsmålet er om norsk kapital *ut fra sine forutsetninger* som ganske små i internasjonal målestokk har eksportert kapital. Hvis en tar dette i betraktning så må vi si at Norge fullt ut er et imperialistisk land og driver kapitaleksport i samme grad som de andre.

For det første må vi betrakte det en god del av rederstanden driver med som kapitaleksport. Vi sakner ennå en god del materiale på Liberia-tankere og Panama-båter, altså norske båter under falsk flagg, og trenger vel også å trekke inn Asia-farten med «China-crew» og det hele for å belegge virkelige beviser på at dette er kapitaleksport. Men å gjøre som SV i realiteten gjør, nemlig å gå ut fra at dette *ikke* er kapitaleksport, det er ganske grovt.

For det andre er det ikke så få norske etableringer i u-landa når vi tar hensyn til Norges beskjedne andel av verdensmarkedet. Flere norske selskaper er etablert i Thailand. Askim-Viking er berykta for sin Malsysia-operasjon. Eller hva skal vi si om Guru-Papp på Indonesia eller Borregaard-Brasil? Videre er både malingfabrikker, Elkem-Spigerverket og radio-monopolet representert i beltet fra Iran til Øst-Afrika. Det norske sement-monopolet, Norcem, har en fabrikk i

Ghana og arbeider for å opprette en i Brasil. Ellers må vi jo ikke glemme plantasjeeier og kongesvigersonn Lorentzen i Brasil. I det siste har både Norsk Hydro, DNO og Norminol drevet kapitaleksport til slike områder som den persiske gulfen og Mellom-Amerika.

Dette er bare spredte eksempler som vil være kjent for vanlig våkne avislesere, og representerer på ingen måte helheten i norsk kapitaleksport til u-landa. Likevel er det etter vår mening nok til å vise at SVs påstand om at Norge ikke har «tradisjon som imperialistisk kolonimakt» og ikke har eksportert kapital «i samme grad» er rein og skjær bløff, og bare egna til å stille norsk kapitalisme i et fordelaktig lys.

Videre. SV gjør spørsmålet om imperialisme fullstendig avhengig av utbytting av *u-land*. Men faktum er at imperialismen også utplyndrer andre industrialiserte land. F.eks. er størsteparten av USAs utenlandsplasseringer i det høyt industrialiserte Europa. Det går ikke an å si at dette ikke er imperialismen. På samme måte er det imperialismen det gigantforetaket Reksten har med det amerikanske selskapet Zapata Corp. I dette tilfelle var det en norsk monopolkapitalist som var blitt så stor innafor ett område at han var i stand til å drive økonomisk aggresjon innafor storebrors enemerker. Det er imperialismen det og. Og slikt ser vi også en hel del av fra norsk side.

Da Jørgen S. Lien etablerte seg i Nord-Irland var det et eksempel på norsk imperialismen. Elkem-Spigerverket forsøkte å kjøpe et viktig stålverk i England, også imperialismen. Norske datterselskap av Dyno i Danmark er det også. Likeledes er det samme selskapets planer om å bygge fem-seks kjemiske fabrikker i forskjellige Øst-Europeiske land *både* et eksempel på norsk imperialismen og på

kapitalismen i Øst-Europa. Vi må heller ikke glemme at norsk finanskapital med Den norske Creditbank i spissen, både har utenlandske avdelinger og er representert i store finansinstitusjoner i utlandet (eksempel, investeringsfondet for Latin-Amerika, der Johan Melander er med i ledelsen.)

— — —

Vi har brukt litt plass på kritikken av punkt 18 og 19, og det er fordi vi mener at dette er punkter som med sin lyseblå framstilling av norsk kapitalisme tjener den norske herskerklassens sak. SV kritiserer riktignok norsk kapitalisme for utbytting, men reduserer i punkt 19 omfanget av denne utbyttinga så kraftig at kritikken blir tannlaus. Svære svarte felter i norsk imperialismes fortid og nåtid blir til intet, tilbake står et hvitt lite lam. Denne forherligelsen av vårt eget lands imperialisme under »sosialistiske» fraser er det som Lenin kaller *sosialsjåvinisme* og *sosialimperialisme*. Den klassiske sosialimperialismen er det som har fått sitt talerør gjennom SVs program.

Dette er sjølsagt en alvorlig påstand. For dem som fortsatt tviler på at denne tendensen er representert i SV, vil vi henvise til en bok av blant annet brødrene Seierstad (SF, nå SV) som heter »Norge og den internasjonale storkapitalen» (Pax 249). Der lanserer Ståle Seierstad i sluttavsnittet en plan for norsk uavhengighet under kapitalismen som blant annet går ut på en omfattende norsk kapitaleksport med statlig støtte. Noen smakebiter: »Om et samarbeid er uunngåelig (med utenlandske selskaper, vår anm.) for å få tak i teknologi o.l. eller for å få tak i markedsført produksjon, bør en velge mindre utenlandske bedrifter, som ikke er så overlegne i samarbeidet og som også kan ha egen-interesse i rask norsk produk-

sjonsvekst i samband med en felles innsats fra samarbeidspartnernes side på å overta markeder.» (s. 142) »Sjøl om den norske industrien skulle produsere spesielle produkter og la storkonserna ha visse produkt-markeder i fred, ville en slik industri representere en *potensiell konkurrent i markedet*, som med *støtte av norske myndigheter* kunne bli en *farlig utfordring*.» (s. 143, vår utheving.) Dette er en taktikk for en norsk statsmonopolistisk imperialisme. Det er sosialimperialisme av reineste merke. Er det noe rart at disse standpunktene fra ledende SV-intellektuelle får en klangbunn i SVs program?

Fortsettelse i neste nummer

Vedtak frå landsstyremøte i NKP:

NKP avviser plattformframlegget!

Framlegget til plattform for SV vart send ut til diskusjon i lokallaga av ein samrøystes landskonferanse i vår. Landsstyremøtet som NKP heldt i haust syner at semja om framlegget ikkje var ekte. Vi prentar her ei fråsegn frå dette NKP-møtet. Det syner at NKP ikkje er viljug til å sjå plattformframlegget som sitt framlegg. Dei vil stille krav om at SV-partiet heilt og fullt skal rette seg etter deira syn på taktiske og strategiske spørsmål.

Vi prentar det her fordi vi meiner NKP ikkje har rett til å halde eit slikt vedtak for seg sjølv. Kva slag plattform SV får har svært mykje å seie for norsk politikk i det heile. Både medlemmer i SV og andre har krav på å få vite at NKP berre vil slå seg til tols med eit tvers igjennom revisjonistisk og Sovjet-venleg parti.

Foran drøftingene om Prinsippprogram for SV

Materiell for drøftingene.

På SVs landskonferanse 20.-21. april i år ble det vedtatt å sende ut samlingsutvalgets innstilling til politisk plattform til drøfting i grunnorganisasjonene. Konferansen tok ikkje stilling til de enkelte avsnitt og formuleringer,

og heller ikke til hvilket tilleggsmateriell lagene må ha ved siden av plattformen under drøftingene om et fremtidig prinsippprogram for SV som parti.

NKP ser ikke på plattformen som et halvveis vedtatt prinsippprogram for SV. Partiet oppfatter ikke SV-

konferansens april-vedtak slik, og ser på arbeidet med et prinsippprogram som noe langt mere enn det å lage en plattform for SV som forbund av ulike parter og grupperinger.

SV-plattformen var en minimumsplattform for en frontorganisasjon, og i høy grad bygd opp omkring prinsipper til alle kunne enes om. Som plattform for felles enhetsarbeid kunne alle partier slutte opp om den, så lenge de selv besto og hadde sine egne prinsippprogrammer / prinsippløseringer å bygge på ved siden av.

Under drøftingene om et prinsippprogram for et framtidig samlet SV-parti er plattformen bare ett av materialet. Således må også de enkelte parters prinsippprogrammer, erklæringer og annet materiell legges fram.

Ut fra dette er NKP's prinsippprogram trykt i nytt opplegg til bruk under drøftingene. Programmet vil bli sendt til alle SV's grunnorganisasjoner. Det må være i alles interesse at alle det partene har å tilføre debatten blir sendt medlemmene.

NKP har som siktemål å lykkes med å skape et prinsippprogram for SV som et revolusjonært klassekampparti, og vil satse for det. Dette nødvendiggjør at alle de teoretiske og strategiske motsetninger som i dag eksisterer innenfor SV, så vel mellom de fire parter som mellom grupperinger innenfor enkelte av partene, blir lagt åpent fram.

Arbeidsgangen under drøftingene.

Før 1. november skal lagene ha sendt sine forslag og uttalelser til Samlingsutvalget, som deretter må utarbeide et forslag til prinsipp-program for SV-partiet. Dette forslaget må ut til behandling på grunnplan, så vel i SV som i de enkelte parters lokallag.

NKP er klar over at tidsfristen her er ålter knappe så knappe at de i seg selv betyr en minuskraft i arbeidet. Kravet til grundighet og en demokratisk behandling er langt viktigere enn tidsfaktoren, om vi skal lykkes. En grundig behandling må være gjennomført før at SV-kongressen i 1975 skal kunne legge et holdbart fundament for det nye partiet.

Hva et prinsippprogram bør inneholde.

1. Programmet må gi en klar definisjon av hva som skal være SV-partiets grunnlag. Dette må etter NKP's mening være den vitenskapelige sosialismens teori: marxismen-leninismen.
2. Masseparti/kaderparti. Det nye partiet må satse for fullt på å bli et masseparti, og stå det fast i programmet.

I dette ligger imidlertid ingen konsesjoner i retning av ideologisk utvanning. Partiet må være et bevisst revolusjonært klassekampparti.

Heller ikke i dette ligger det noen motsetning, tvært om. Et revolusjonært klassekampparti vil alltid ta sikte på å bli et masseparti, for å kunne sette sin politikk ut i livet. Og det er bare unntak når en politisk situasjon til tider tvinger revolusjonære partier til bare å bestå av kadre. Skillelinjene politisk-ideologisk går ikke mellom små og store partier, men mellom partier med ulike kvaliteter i den politiske holdning og praksis.

3. Strategisk hovedlinje.

Prinsippprogrammet må ta for seg problemene omkring den strategiske hovedlinjen for videreutviklingen i den nåværende etappe. Dette er vesentlig for et marxistisk partis prinsippprogram. Ikke minst på dette punkt er SV-plattformen langtfra tilstrekkelig.

Utgangspunktet må være de objektive samfunnsforhold:

Bl.a. imperialismens faktiske stilling, klassekreftene internasjonalt og nasjonalt, Norges internasjonale stilling o.s.v.

- a) *statsmonopolkapitalismen må erkjennes som monopolkapitalismens sluttfase*, og underkastes en grundig analyse i prinsippprogrammet. Uttrykk som «seinkapitalisme» og «nykapitalisme» er ikke dekkende, og heller ikke begrepet «korporatisme», brukt i plattformen s. 16-19. *Korporatismen er bare en del av statsmonopolkapitalismen.*
- b) *Klassekreftene* må klarlegges langt mer omfattende enn i plattformen. Ikke minst viktig blir det å trekke et klart skille mellom *monopolborgerskapet* og *resten av borgerskapet*, nettopp av omsyn til de nærmeste strategiske mål. Det er meget viktig å presisere: *Hele borgerskapet kan ikke knuses med ett slag. I vår epoke er det minst sannsynlig med en direkte vei fra kapitalisme til sosialisme.*
- c) *Det blir et spørsmål om overgangsetapper.*

Første mål:

Å avgrense og overvinne monopolkapitalen. Å opprette en antimonopolistisk og demokratisk regjering.

(NKPs prinsippprogram s. 69-70).

Her kommer en vurdering av reformene inn i bildet, ikke bare subjektivt vurdert etter sin egenverdi, men plassert inn i riktig perspektiv, som deler av den antimonopolistiske kampen. Reformene med antimonopolistisk karakter vil ha mobiliserende og bevisstgjørende betydning og kan endre styrkeforholdet mellom klassekreftene.

EF-kampen er eksempel på en slik bred antimonopolistisk mønstringssak. Og den er eksempel på at en slik sak kan mobilisere langt bredere lag enn de som er parter i SV.

Kampen for utvidet demokrati vil bli et ledd i samme retning, og kunne peke direkte videre på sluttkampen: kampen for sosialismen.

SVs 33 punkter er også et eksempel på et klart antimonopolistisk arbeidsprogram.

Dette bør også få en klar gjenspeiling teoretisk i det kommende prinsippprogrammet.

Et nytt SV-parti må i sitt programlegge opp til en enhetlig strategi og taktikk i kampen for sosialismen. Bare i så fall kan det bli et fullgodt redskap for den norske arbeiderklassen.

d) *Vesentlige (generelle) trekk og sekundære (spesielle) trekk ved den sosialistiske revolusjon og det sosialistiske samfunn må bli utformet i det nye prinsippprogrammet.*

Dette må gjøres grundig og objektivt.

Hovedvekten må legges på:

Opprettelse av arbeiderklassens og forbundsfellenes herredømme (proletariatets diktatur), Opphevelse av privat eiendomsrett til produksjonsmidler.

Avskaffelse av utbytningen.

Disse generelle trekk må ikke viskes ut ved at de spesielle momenter blandes sammen med dem.

Begrep som «likhet», «personlig frihet», «desentralisering», «riktig holdning til økologiske problemer og ressursforbruk», «direkte demokrati» o.s.v. er slike sekundærmomenter. Riktig nok ytterst viktige og nødvendige, ikke minst når det gjelder å velge den korrekte linjen for revolusjonær kamp i vårt land til enhver tid.

«For kommunistene må det være en ufravikelig forutsetning at de grunnleggende prinsipper og målsettinger som har preget NKPs 50-årige kamp for sosialismen og det arbeidende folks sak blir ført videre. Vi må ha et parti som klart og konsekvent bygger sin ideologi på den vitenskapelige sosialismen, marxismen-leninismen og den proletariske internasjonalsismens prinsipper. Partiet må klart stille seg på sosialismens side i den ideologiske kamp som føres mellom sosialis-

mens og kapitalismens krefter, og videreføre samhörigheten med den kommunistiske verdensbevegelse og de revolusjonære og progressive krefter i alle land.

NKP står i dag for disse grunnleggende målsettinger i teori og handling, som også er formulert i partiets nye prinsipprogram, og vil konsekvent arbeide for å få disse prinsippene grunnfestet i SV».

Frå vedtaket på Finnmarkskonferansen til NKP i juni. Landsstyrevedtaket som vi prentar her syner at dette synet ikkje er eit lokalt fenomen, men partiline i NKP.

Prinsipprogrammet må her ikke nøye seg med noen ord om betydningen av å bygge sosialismen i Norge på grunnlag av vår spesielle historie og samfunnsutvikling. Det ville være for overflatisk. Programmene må gi skikkelige definisjoner på disse problemer, definisjoner som ikke er til å misoppfatte eller feiltolke.

4. Innhold i taktikken.

Her må det kommende programmet inneholde klare formuleringer om hvordan taktikken er underordnet strategien, og hvordan den er mer innrettet på smidighet og elastisitet.

Taktikken dreier seg om de kampformer, arbeidsmetoder og organisasjonsformer som tilsvarer den politiske situasjon til en hver tid, og som dessuten virker til å fremme de strategiske målsettinger.

Taktikken må også vurdere det faktum at klassekreftene kan fordele seg ulikt i forskjellige aktuelle saker som skal kjempes gjennom. Og ofte kan det være nødvendig å skifte taktikk tilmed innenfor en enkelt etappe, kanskje til og med midt i kampen for en enkelt sak.

Et revolusjonært parti må kunne beherske alle kampformer og metoder, og bruke dem smidig. Det må aldri stivne på dette felt.

Aktuelle kampmål.

Uansett hvilken organisasjonsform som står fram, er det noen brede kampmål som ikke må forkludres. Et SV-parti må aldri bli seg sjøl nok, aldri falle for fristelsen til å glemme enhetsfrontarbeidet. I motsatt fall vil et SV-parti bety en innsnevring av arbeidet i stedet for en utvidelse og styrkelse. I så fall vil det være et kvasi-marxistisk parti, uansett hva partiet lover når det gjelder å skape et sosialistisk Norge.

Det er noen av kampmålene som er ytterst viktige:

- Å skape politisk aksjonshet i hele arbeiderklassen, i kampen mot monopolkapitalismen og dens forbundsfeller. Her vil det være av ytterste viktighet også å trekke med så store deler av sosialdemokratiet som mulig.
- Gjennom ærlig samhold med forbundsfellene (bl.a. fiskerne og jordbrukerne) å nå resultater for den antimonopolistiske kampen.
- Skape en folkebevegelse av klassen / forbundsfellene og andre antimonopolistiske grupperinger i den felles kamp mot monopolene.
- Samarbeide med de sosialistiske land, alle lands kommunistiske og revolusjonære partier, frigjøringsbevegelser og antikrigsbevegelser.

En del temaer som må avklares.

En rekke emner er det nødvendig å få avklart under debatten om et felles prinsipprogram for SV.

Blant disse er følgende:

- Den dialektiske og historiske materialisme, arbeiderklassens verdenssyn og samfunnsoppfatning. (NKPs program s. 6-8)

Prinsipprogrammet må her ta med Lenins videreføring av Marx' revolusjonære lære, som går ut på å finne stadig nye veier og former for overgangen fra kapitalisme til sosialisme.

- De internasjonale hovedmotsetninger. Styrkeforholdet mellom de to verdenssystemer. Programmet må ha med en erkjennelse av de sosialistiske staters betydning, og avsløre det feilaktige begrepet «de to imperialistiske supermakter». Frigjøringsbevegelsenes rolle.
- Hovedtrekkene i den skjerperte imperialistiske krise. Analyse av motsigelsene innenfor den imperialistiske leir. Motsetningene innenfor statsmonopolkapitalis-

men. Dette må legges til grunn for strategi og taktikk også for den revolusjonære bevegelse i vårt land.

4. *Presisering av begrepet proletarisk internasjonalisme.* Ikke minst gjelder det sammenhengene med den kommunistiske verdensbevegelse. Her er også SUKP innbefattet, og antisovjetismen i alle dens former må avvises. Retten til kameratslig kritikk presiseres.
5. *Kampen for utvidet demokrati er kamp for å nå fram til sosialismen.*

(NKPs program s. 54-62 og 68-74)

I løpet av høsten kommer H. I. Kleven: Vår strategi. NKPs studietvalg vil også gi ut et materiale om dette.

6. *Forholdet til sosialdemokratiet.* Dette må klargjøres også programmessig, slik at en ikke får usikkerhet i problemene på grunn av det enkle faktum at den største delen av arbeiderklassen og en del av våre fremtidige forbundsfeller fremdeles befinner seg i eller i tilknytning til DNA. Vi må få en linje med skarp avvisning av Sosialdemokratisk kelasamarbeid og reformistisk ideologi, men av alle krefter søke å oppnå aksjonsenhet med så store deler av sosialdemokratiet som mulig i antimonopolistisk kamp.
7. *Partiets rolle og organisasjonsform.* Her må programmet bygge på den marxistisk-leninistiske partiteori.

Det må skapes en klar front mot sekterisme og småborgerlig opportuniste ved partidannelse, slik dette f.eks. kommer til uttrykk i «AKP».

H. I. Kleven har her ett eget materiale som er klar til trykking.

8. *De parlamentariske tradisjoners rolle.* Ved overgangen til sosialismen vil det uvergerlig få konsekvenser for kampen at parlamentariske tradisjoner har en sterk stilling i folks bevissthet i vårt land. Dette problemet bør stilles til åpen drøfting under programdebatten i SV.
9. *Vi må prøve å utkrystallisere brukbare standpunkter i arbeidet med å vinne jordbruks- og fiskeribefolkningen for felles innsats.* Det gjelder så vel i kampen for utvidet demokrati som for sosialisme.
10. *Populismen.* Programmet må gi en marxistisk analyse av populismen, dens klassemessige rotfeste og økopolitiske plassering. Med de populistiske strømninger og tendenser som finnes i SV er dette en absolutt nødvendighet.
11. *Økologi og ressursproblematikk.* Det må utarbeides et klassemessig og marxistisk fundert syn på dette, og programmet må klart avvise økologi som ideologi.

NKPs medlemsblad 1/74.

„Når bare det fir-hodete trollet forsvinner ...”

Illusjonen om et helt nytt SV-parti

av Finn Sjøe

»SV udemokratisk? Ineffektivt? Lite enhetlig? Joda. Men bare vent til vi blir kvitt det fir-hodete trollet og blir ett enhetlig parti».

(Omkved – kjent – fra ledende medlemmer av SV).

Hva er det egentlig blitt av Sosialistisk Valgforbund? Hva slags *organisasjon* er det? Har SV blitt den politiske sprengkrafta som så mange reknar med etter valget i 1973? Er det blitt stort, større? Mer slagkraftig? Mer enhetlig? Mer demokratisk som medlemsorganisasjon?

Vi skal røre bort i alle disse spørsmåla i denne artikkelen. Den gir ingen grundig analyse. Hensikten er å gi en del opplysninger, en smule analyse og trekke noen konklusjoner. Grundigere analyser om SVs indre organisasjonsliv får komme etter hvert.

Det nye forslaget til vedtekter, den typiske måten som SV-ledelsen «løser» motsigelser i organisasjonen på, og en rekke andre viktige spørsmål får vi ta opp ved seinere høve.

Vi skal med andre ord ta en titt på hvordan *opportunisten* kommer til uttrykk i SV som *organisasjon*. Den politiske og ideologiske generallinja som fører til en slik organisatorisk praksis, er behandla særskilt i artikkelen av Pål Steigan.

TAPT INITIATIV

Mange SV-medlemmer mener oppriktig at bare SV blir et *parti* i mars 1975, blir alt så uendelig mye bedre. Bedre politikk, sterkere organisasjon, mye mer demokratisk. Det «fir-hodete trollet» er et unnskyldende uttrykk som i dag brukes om SF, AIK-DS, NKP og Uavhengige Sosialister. Dette trollet stenger for slagkraft og demokrati i dag, sies det. Og sant er det at *fire* byråkratier i et forbund kan bidra til seindretthet, kaos og undertrykking. Misnøyen, klagen og bekymringa for «Hvor går SV?» har da heller ikke manglet blant SVs medlemmer i året som har gått. Sjøl en partiyråkrat som SFs Arne Nygårdsmoen sier det slik i SVs medlemsblad fra september 1973:

»SV må nå forsøke å gjenerobre en del av det initiativet vi hadde ei tid.» »SV skal bli en organisasjon med en utviklende arbeidsstil og en organisasjon der denne arbeidsstilen trives.» Først konstateres det at SV har mista mye initiativ, og så levnes det ingen tvil om at en «utviklende arbeidsstil» *ikke* eksisterer i SV i dag. Dette sies i en artikkel som for øvrig er preget av en mengde både skjult og åpen kritikk mot SV-ledelsen, som Nygårdsmoen for øvrig sjøl er en ørliten del av.

Skuffelse og en viss tafatthet eksisterer samtidig med det betydelige håpet om at «bare Partiet er oppretta, så da . . .». Vi

tror dette er et *luftslott*. »Men vent og se til etter at partiet er stifta, då». Nei, vi tror ikke det er nødvendig å vente og se. Av fire revisjonistisk/sosialdemokratiske grupperinger og partier oppstår det ikke et «revolusjonært klassekampparti», som i det minste deler av SV-ledelsen snakker om. En årelang reformisme i SF og NKP fordufter ikke med et slag. Særlig ikke når SV-ledelsens praksis og ideologi har utviklet seg med stormskritt i retning høyre i løpet av det siste året.

Som kommunister plikter vi imidlertid å ta det alvorlig når mange vanlige SV-medlemmer fortsatt tror på «et helt annerledes SV». Ikke minst bør vi det når mange av disse vanlige medlemmene i SV på samme tid synes mye er «råttent» i SV. Vi bør bidra til å fjerne disse illusjonene om SVs lyse revolusjonære framtid for så mange som mulig av disse personene, så raskt som mulig.

SV noe «helt nytt»?

Dette «råtne» er en djupt rotfesta *opportunistisme* som har sine historiske forløpere i den borgerlige sosialismen som Lenin kjempa så intenst imot i den andre Internasjonale og som vi i dag kjenner som sosialdemokratismen. Når SV-ledelsen prøver seg med ett av sine trumfkort: «SV er noe *helt nytt* i norsk historie», så er det enten bevisst historieforfalskning, — eller et bevis for at påstanden om at ei blind høne også kan finne et korn, er *feil*. Det finnes en del hederlige klassekjempere fra 1920-åra som husker APs Martin Tranmæl og hans gjeng: Store «røde» ord for å tekkes klassebevisste kampvillige arbeidere, og skritt for skritt til høyre i ideologi og organisasjonspraksis: vekk med den sosialistiske revolusjon. og proletariatets diktatur. Vekk fra enhver tanke på et slagkraftig og demokratisk parti hvor den *demokratiske*

• Hva skjer i arbeiderbevegelsen? •

TRENGER VI ET SOSIALISTISK MASSEPARTI?

SV vil bli eit masseparti, men har ikkje fått særleg stort medlems-tilsig enno. Vi meiner dette heng saman med den høgreorienterte politikken dei fører og den ein-sidige vekta dei legg på arbeid i stortinget og i partitoppen.

sentralismen nyttes konsekvent, og over til byråkratisk sentralisme med fraksjonisme, fritt løp for karrierister og pamper, og uthuling av medlemmenes kontroll. Kort sagt: En gammel og kjent versjon av «folkepartiet», hvor folket nok ikke rår, men den byråkratiske toppledelsen. Det «råtne» har også sine forløpere i den moderne revisjonismen hvis største bi-dragster var Krustsjøv.

Når dette skrives, er SV i ferd med å gjennomføre diskusjoner om plattform, vedtekter, osv. Nye motsigelser vil sikkert komme fram i tida fram til samlingskongressen i mars 1975.

Det forhindrer oss ikke fra å se på SV akkurat nå, og si noe om hvordan SV også kommer til å bli etter samlinga. Om deler av SV sprekker ut før mars 1975, er i og for seg interessant. Men det er neppe avgjørende for hva slags parti SV blir om et halvt år. Så sant det ikke skjer en kulturrevolusjon i SV. Og *det* er det neppe noen som tror.

Kursen staket ut valgnatta

Vi marxist-leninister hevder at SV i dag

hemmer den folkelige massekampen. Vi har sett det i en rekke viktige spørsmål: Holdninga til høyre-sosialdemokratiet, holdninga til Sovjet, – klamringa til «den fredelige veien til sosialismen» trass i Chile, Portugal og Wintex, den sosialdemokratiske linja i tariffoppjøret, den totale uviljen til å kaste krefter inn i anti-imperialistiske demonstrasjoner. Osv. osv.

SVs linje i kampen for dagskrava og ideologi viser at forbundet er i ferd med å utvikle seg til et borgerlig «sosialist-parti» med økende tilknytning til den ene av de to imperialistiske supermaktene, Sovjet.

Ei slik høyreutvikling er egentlig en logisk fortsettelse av Finn Gustavsens seiersmette kommentar på valgnatta i september 1973: At SV som en allmenn regel ville støtte Arbeiderpartiet i regjering. Dermed hadde han signalisert at SV ikke aktet å foreta seg *noe vesentlig nytt* og uventa i norsk politikk for å utløse massekamper og utvikle videre tendensen i retning venstre etter EEC-kampen. For den som kan hevde at SV *både* kan gjøre noe virkelig *nytt* i massekampen og på

samme tid legge seg frivillig i AP-tvangstrøya, må før eller siden få en følelse av at dette ikke går i hop.

Grunnlinja i den moderne revisjonismen blei egentlig proklamert: Strategisk samarbeid med høyre-sosialdemokratiet i følbar nærhet av taburettene og en framtidig regjeringsposisjon. Alt i samsvar med teorien om å gripe statsmakta »innafrå», om å velge den »fredelige veien» gjennom parlamentet til sosialismen. Og: Dette parlamentariske arbeidet bestemmer taktiken, massekampen blir et supplement i taktikken overfor det statsbærende parti.

Sjøl en garva sosialdemokrat som Gustavsen kunne slå pjalene sammen med Reidar T. Larsen og hans venner den natta – og mange deretter, på tross av utallige floker og motsetninger av politisk og personlig art. Og så lenge det står om taburettene, henger de vel sammen.

Det er verdt å merke seg at en av de ti som opprinnelig sto bak oppropet om å danne Sosialistisk Valgforbund, Johan Galtung, i en radiosamtale om »To år etter EEC-avstemningen» åpent sa at SV er i ferd med å bli en fiasko. Han pekte på at støttepolitikken til Arbeiderpartiet allerede fra valgnatta varslet om at SV ikke vil bli den nye, utløsende krafta som det etter hans mening *kunne* blitt.

At Galtungs håp var et SV som kunne bli en slags Folkebevegelse på »grønn sosialismes» grunn, er en sak som får stå for hans rekning. Men at han pekte på SVs *tilstivning*, lojalitet til AP og følgelig *hemming* av den folkelige massekampen, står tilbake som en fornuftig kommentar.

Som alltid er det den politiske generallinja som bestemmer hvordan *organisasjonen* fungerer. Med det i minne kan vi gi oss i kast med å svare på spørsmålet: Er SV blitt stort og sterkt, ei politisk sprengkraft som så mange trudde det skulle bli for ett år siden?

ER SV BLITT STORT OG STERKT?

Det viktigste er den politiske linja – men styrke og framgang er også viktig.

Er Valgforbundet stort og sterkt, eller vil det bli det? En kan rimeligvis ikke stille dette spørsmålet i første rekke for å avgjøre om en politisk organisasjon står i arbeiderklassens tjeneste.

Det viktigste spørsmål vil alltid være: Om den politiske *linja* er riktig eller feilaktig. Ikke om partiet er stort eller lite. Da Kinas Kommunistiske Parti blei stifta i 1921 telte det 70 medlemmer – stort sett bare intellektuelle.

Revolusjonen var et faktum i 1949 – 28 år etter. Det er snart bare i Bresjnevpartiets propaganda av »Sovjet-Nytt»-typen at en her i Norge kan lese om hvor elendig vanlige kinesere har det i dag. De fleste skjønner at Folkerepublikken Kina under KKP's ledelse har hatt kjempemessig framgang i bygginga av landet, politisk mobilisering av folkemassene og i ekte proletarisk internasjonalisme. Til og med NKP's Friheten må motvillig innrømme at Kina har hatt stor materiell framgang – i det minste.

Likevel er det viktig å undersøke størrelsen og styrken i et parti. Uten kvantitet ingen kvalitet, et parti med riktig politikk og betydelig størrelse og styrke oppnår større resultater enn et parti med korrekt politisk linje og som er lite. Tilsvarende med et parti som har feil linje: Jo større partiet er, desto større skader tilfører det arbeiderklassen og det arbeidende folkets sak.

La oss derfor ta en rask titt på noen få trekk ved SVs organisasjon: Medlemstall, klassesammensetning, økonomi og presse. Dette gir et ufullstendig innblikk i SVs organisasjon, men er nok til å antyde karakteren av SV-organisasjonen.

Når to og to blir minst åtte

Det har alltid vært et opportunistisk argument at en må slutte opp om et parti eller organisasjon *fordi* en er så *mange*. SV-ledelsen har brukt argumentet flittig. AIKs forkvinne, Berit Ås, anslo størrelsen i den danske avisa Informationen i sommer, og mente at SV hadde omlag 20 000 medlemmer. I 1. mai-arbeidet var det vanlig å høre fra personer i SVs daglige

ledelse at SV hadde nokså nøyaktig 18 000 medlemmer.

Det er et gammelt knep i opportunistens politiske diplomati å bruse litt ekstra med fjøra for å se riktig faretruende ut. På den måten går det som oftest an å presse fram en del fordeler for seg sjøl på bekostning av andre. Så sant en da ikke prøver å presse klassebevisste arbeidere og kommunister som ikke lar seg dupere av falske fjør. Men om tallet

ORIENTERING

• **SV-samling** • **SV-samling** •

NÅ MÅ NOE GJØRES MED SV-INNSAMLINGEN

● En del trur tydeligvis at SV har penger nok. Slik er det ikke. Statsstøtta har ikke blitt utbetalt før nå. Og den går ikke til utbygging. Den går med til å betale gjeld for det vi har gjort. Det er det som er realiteten.

Økonomikampanjen siger framover. Bortsett fra et par hederlige unntak går det med sneglefart. Vi kan bare konstatere at tempoet må drastisk opp dersom vi skal klare 1/2 mill. på denne sida av sommeren. Vi har bedt Berge Furre om en kommentar:

SV sette som mål å samle inn ein halv million innan 20. april i år – altså innan landskonferansen. Denne fristen vart stadig flytta fram utan at dei nådde målet. I staden har dei halde det gåande med statstilskot og privatlån. (Klipp frå Orientering.)

18 – 20 000 var sant, ville det bety at SV var et stort mellomstort parti – sett ut fra forholda i Norge. Arbeiderpartiet opererer med omlag 160 000 medlemmer, hvor vel 50 000 er kollektivt tilmeldt gjennom fagbevegelsen. Senterpartiet opererer med 70 000 medlemmer. DnF sier sjøl at de har omlag 9 000 medlemmer. Venstre påstår de har 9 000.

Om 18 – 20 000 medlemmer arbeidet i SV, ville det likevel bety at spranget mellom velgergrunnlaget på 240 000 og organiserte SVere fortsatt ville være svært stort. Vel 8 prosent ville stå i SV som medlemmer. Målt med et kommunistisk partis mål ville det være bra. Men et parti som sikter på både å være og bli et »folkeparti», ville den lave organisasjonsgraden bety et stort problem.

Men har SV klart å trekke til seg de mange og aktive arbeidere, intellektuelle, småbønder osv. som beveget seg raskt til venstre etter folkeavstemninga om EEC i 1972?

Svaret er nei. Vel har det kommet til en del nye medlemmer. Mange sympatisører finnes både i fagbevegelsen, under utdanning, osv. Hva forteller tallene? SV – som et reformistisk og parlamentarisk orientert organisasjon, har aldri hatt skrupler med å oppgi medlemstall. Gustavsen, Reidar T. Larsen og andre har til om med gjort et poeng av å forsøke å latterliggjøre marxist-leninistenes linje med å beskytte partimedlemmers navn og antall av hensyn til jobb, overvåkingspoliti, både i dag og for framtida.

Når det nærmer seg juletider er det like sikkert som amen i kjerka at NKP-avisa Friheten trykker julehilsen fra omlag 700 medlemmer med fullt navn og lags-tilknytning som hilser hverandre.

Nå viser det seg at SVs daglige leder av en eller annen grunn ikke ønsket å oppgi SVs medlemstall da Morgenbladet spurte

om det 13. august i år. Hadde SV-ledelsen begynt å ta prinsipielle standpunkter til spørsmålet om sikkerhet? I tilfelle ville det utvilsomt trenge en ny og kjølhalt organisasjon for at denne linja skulle bety noen beskyttelse for medlemmene.

Etter at SF og NKP i årevis har lekket som en sil i alle retninger og Overvåkingspoliti og arbeidskjøpere må ha vært utrolig klønete om de ikke har skaffet seg de opplysningene de trenger, lukter det opportunisme også av Roald Halvorsens nye »linje». Og i følge Morgenbladets samtale med Halvorsen er det nettopp opportunisten som ligger til grunn. En ønsker »å se situasjonen an», vente på samlingskongressen neste år.

Og det betyr ganske enkelt at det egentlig er litt pinlig å offentliggjøre tallene i dag fordi de er så mye lavere enn det ledelsen har skrytt av hittil. Og om de velger å smøre tjukt på nå, så binder de seg til seinere enten å fortsette å ljuge, eller å måtte fortelle sannheten. Det siste ville jo bety å opplyse at en hadde jukset med tallene høsten 1974.

Ryktet om SVs storhet falsk

Hva forteller virkeligheten? Før SV blei dannet våren 1973, sa SF utad at de hadde omlag 4 000 medlemmer. NKP har i årevis operert med mellom 2 000 og 2 500. SFs ungdomsorganisasjon, SFU, talte omlag et halvt tusen. Kommunistisk Ungdom hadde i årevis vært nokså ubetydelig i antall, omlag et par hundre. Kort sagt, i følge deres egne tall: Godt under 7 000 i SF og NKP, og under 1 000 i ungdomsorganisasjonene.

Så skulle vel medlemsmassen ha svulmet opp i kjølvannet på EEC-kampen og valget i 1973? Virkeligheten forteller:

SF har økt med bare noen få hundre medlemmer. NKP ligger og dør på det samme som tidligere. AIK-DS kan telle

DET ER GROBUNN FOR SV-TANKER:

- Vi gjør mer enn du ser i TV

Grobottn for SV-tankar i
det borgarlege parla-
mentet! (Orientering
24/74).

sine medlemmer med et ytterst beskjedent antall hundre. Men uavhengige SVere – folk som har meldt seg direkte inn i SV? Her skulle en vente at det *store* tilsiget kom, utenom de etablerte partiene, direkte fra golvet og massekampen. Men nei. Godt under et tusentall. Det nydanna SVU, Sosialistisk Valgforbunds Ungdom, ligger fortsatt under et tusentalls medlemmer. Påstanden om »Norges største ungdomsorganisasjon» som er så flittig brukt, er intet annet enn en stor oppblåst ballong.

Kort sagt: SVs »firhodete troll» har i dag langt under 10 000 medlemmer. Sannsynligvis værmere 7 000 enn 10 000. Dette betyr forbløffende liten framgang,

og praktisk talt ingen framgang for SVU. At SVs daglige leder får kalde føtter i en slik situasjon, er ikke vanskelig å forstå ettersom »argumentet» om SVs tyngde og styrke ofte er blitt brukt som en erstatning for en skikkelig politikk.

Fortsatt er det klart at SVs størrelse er betydelig. Også tallmessig er det betydelig i norsk politikk. Men disse tallene viser også til fulle at »ryktet om SVs storhet» er betydelig overdrevet. At mange vanlige medlemmer har trodd på størrelsen, er svært forståelig. Men det må ikke skjule det faktum at ledelsen *bevisst* har lagt på en del ekstra på tallene i den politiske kampen. Dette er og blir et typisk uttrykk for en opportunistisk praksis.

HVORFOR PÅ STEDET HVIL?

Men hvorfor i all verden blir det slik? Spør nok også mange vanlige SVere som sjøl merker SVs stagnasjon i det daglige. Sjøl opportunistiske partier kan jo få masseoppslutning i perioder bl.a. ved å fri til arbeidsfolks *beste* følelser ved røde slagord og fraseradikal retorikk som dekker over borgerlig politikk. Av forståelige grunner kan det noen ganger ta tid for arbeiderklassen å skille klinten fra hveten. Det krever mye klassekamp og prøving og feiling. Tross dette står altså SV *stille* som organisasjon. Og det betyr i virkeligheten tilbakegang.

Det særegne ved SV siden valget, er utvilsomt den raske høyreutviklinga. Den har betydd slag på slag i ansiktet på alle de folka som brøt vekk fra AP som organisasjon, som gitt til venstre. Som ville noe *nytt* og *ikke-korrupt*. Og så skjer det altså at SV-ledelsen strammer tøylene, holder massene tilbake, og fester bevegelsen til venstre så godt den kan til gamle tvangstroyer.

En høyre-politikk av denne typen får åpenbart store *indre* følger i SV. Den «utviklende arbeidsstilen» (Nygårdsmoen) blir i stedet en kamp i korridorer, topp-plansdiplomati mellom fraksjonsledelser, undertrykking av nye initiativ i organisasjonen av fare for at det betyr en trusel mot «samarbeidsavtalene» og forrykking av maktbalansen mellom partene. Osv. osv.

En behøver ikke å være spesielt konspirativt anlagt for å se at dette er en viktig del av SVs indre liv. For utenforstående som snakker med ledende SVere ytrer det seg slik når en tar opp et kontroversielt spørsmål: «Men hvorfor i alle verden kunne dere ikke delta i demonstrasjonen mot Kissinger-krigsprisen 10. desember?» Svar: «Jo, jeg

er jo helt enig med dere. Men du veit jo hvem som styrer SV nå».

Eller: «Hvorfor i helvete tør dere ikke ta opp spørsmålet om sovjetisk press på norske myndigheter når vi reiser kampen for 50-milsgrensa?» Svar: «Jeg er helt klar over hva Sovjet gjør. Men dette er et kontroversielt spørsmål i SV. Men du veit jo hva disse høyrefolka i Grønlandsleiret (NKP) mener.» Osv. osv.

Uten tillit til massene

Jovisst finnes det mange arbeidsfolk, intellektuelle og andre i SV som stritter imot denne «sump»-tilværelsen. Mange tar lokale initiativer, gjør mye bra i fagforeninga. Mange nye medlemmer reiser bust mot «det råtne», «sjefestilen på toppen». Men det er også et faktum at denne spontane opposisjonen *ikke* har klart å rette ryggen, å bety noe for ei endring av SV. Til det trengs det en fundamental *ny politikk*. Et parti eller forbund som *ikke* i første rekke er interessert i folkemassenes egen *kamp*, vil raskt preges av disse trekka vi har beskrevet her. Ledelsen har egentlig ikke helt tillit til at vanlige medlemmer klarer å gjøre noe, og ser ofte med mistenksomhet på livlig aktivitet.

Dag Solstads Arild Asnes gikk som så mange andre rundt – uorganisert, uten innfallspott i kollektivt politisk massearbeid, inntil noen kommunister spurte ham en dag om han kunne være med og jobbe, klistre frimerker, brette løpesedler, selge Klassekampen. Rundt SV og dels i SV går det mange slike Asnes'er som ikke blir spurt om de kanskje kunne slikke frimerker på dugnad, men som ved egen hjelp ikke tør tilby seg det. Dette er også *ei* side ved det som SV-ledelsen kaller et *demokratisk* folkeparti – hvor det poengteres at *alle* deltar på like fot, hvor det ikke kreves så mye innsats, hvor alle hører

i hop, osv. Dette er sprøyt. Det er skinn-demokrati.

Når ledelsen og et stort antall partikadre fra toppen og nedover i første rekke er innstilt i hele sin politiske tenkning på parlamentarisk arbeid, aliansepolitikk på toppen, o.l., må resultatet bli en organisasjon som hemmer massemobilisering både innad og utad. Når kampen i tariffoppgjøret vurderes først og fremst i lys av »samsvarer den med våre behov overfor Arbeiderpartiet og muligheter for å presse fram samarbeid», og ikke ut fra arbeiderklassens egne behov, da må resultatet blir som verst. Et slikt parti blir såvisst ikke et bra redskap i kampen for den sosialistiske revolusjonen. Ei heller et redskap for skikkelig kamp for *dagskrava*. Kort sagt: Et parti knytta nærmere parlamentet og borgerskapets partier og stat enn arbeidsfolks interesser.

SVs KLASSESAMMENSETNING: ET PARTI FOR ARBEIDSFOLK?

En organisasjon av SVs type har sjelden en *bevisst* plan for opp- og utbygging. Medlemsrekrutteringa skjer stort sett spontant, uten plan og styring. Et ekte kommunistisk parti vil bygge partiet etter en plan: Alle klassebevisste arbeidere og andre som støtter partiet er velkomne, men samtidig legges det spesielt stor vekt på å knytte arbeidere i storindustri, industri for øvrig, og fra arbeiderklassen for øvrig til partiet. Alle undertrykte klasser har objektiv interesse av den sosialistiske revolusjonen. Samtidig står marxismen-leninismen på at nettopp proletariatet, med storindustriproletariatet som kjerne, er objektivt sett den mest revolusjonære ut fra sin stilling i produksjonen, kamperfaring og organisering.

Denne bevisste satsinga på *proletarisering* av medlemsmassen angår også

arbeidsstilen innad i et kommunistisk parti. Samtidig som det stilles krav til klassestandpunkt, lojalitet og disiplin, forsøker en å legge an arbeidsmengden slik at en arbeider med hard skiftgang skal kunne delta etter evne. Det satses på å utvikle en arbeidsstil som gjør partiet til et parti for vanlige arbeidsfolk. Men dette betyr ikke å kaste omtrent samtlige politiske prinsipper overbords i yr glede over at noen søker til partiet, slik SV fortsatt gjør.

SV-ledelsen har gjort et stort nummer av at SV ikke minst er *fagbevegelses* parti. Kampen med Arbeiderpartiet om hegemoniet i norsk fagbevegelse har pågått siden SV blei stifta. At SV også har en god del arbeidere som medlemmer finnes det ingen tvil om. Mange er også tillitsmenn og -kvinner. Samtidig er det et faktum at industriarbeidere *ikke* har strømt til SV siden det blei stifta. SF har tradisjonelt vært et parti med mange intellektuelle, universitetsfolk, lærere ol. som medlemmer. Mange medlemmer finnes også i sosial- og helsesektoren. Dette forholdet har ikke endra seg vesentlig i det siste ett og et halvt årene.

NKP har tradisjonelt hatt en bedre forankring i fagbevegelsen, og har tilført SV en smule bedre klassesammensetning enn SF aleine representerte.

AIK betydde mye politisk gjennombruddet med Arbeiderpartiet, dels også ved at en del kjente faglige tillitsmenn (som avdøde Ragnar Kalheim) var medlemmer. Men tallmessig utgjør de en ytterst liten gruppe. Blant de uavhengige sosialistene finnes også en del industriarbeidere og faglige tillitsmenn (som Ove Larsen og Kjell Fiskerud), men igjen er det klart at disse utgjør en minoritet.

Kort sagt: Mange industriarbeidere, transportarbeidere, bygg- og anleggsarbeidere osv. *sympatiserer* med SV i dag.

En del lokale faglige samorganisasjoner bærer preg av dette, for eksempel Porsgrunn/Skien og Stavanger. Men fortsatt er det klart at nokså få er medlemmer og aktive i SV-organisasjoner.

SV har bygget opp få arbeidsplasslag. Typisk var det også at SV-avisa Orientering skreiv åpent at det var en svakhet ved sommerens SV/SVU-leire rundt om i landet at så få industriarbeider deltok. En kort sommerferie, harde arbeidsforhold, ol. gjør det forståelig at arbeidere synes det er litt hardt å bruke halvparten av ferien til en politisk sommerleir. Men dette er ikke hele forklaringa på den manglende deltakelsen. Det avspeiler SFs og nå SVs relativt svake arbeiderdeltakelse i organisasjonen.

»Den skeive sosiale rekrutteringa»

Denne bekymringen kommer også til uttrykk i SVs medlemsblad for september i år, hvor KUeren Ragnar Audunsson skriver om den »skeive sosiale rekrutteringa» til sommerleirene, som for øvrig samla bare 470 deltakere over hele landet. Etter å ha diskutert spørsmålet om hvordan få leirene »til å slå gjennom i de enkelte distriktene,» sies det: »Greier vi det og sammensetninga fortsatt er like skeiv, må det jo være sammensetninga i hele organisasjonen det er noe galt med.»

Dette avspeiler minst to ting: For det første at klassesammensetning i forskjellige sammenhenger representerer et viktig problem. Og for det andre at ledelsen sannsynligvis ikke har oversikt engang over klassesammensetninga i organisasjonen.

SVs ØKONOMISKE ARBEID: I SAMSVAR MED TEORIEN OM »FREDELIG OVERGANG»

Sjølberging, sparsomhet og politisk masse-

mobilisering i og utafør partiet: Dette er de prinsippene som et sunt kommunistisk parti tufter sitt økonomiske arbeid på. I det jevne politiske arbeidet viser det seg ofte at sjøl innafor kommunistiske partier av den nye typen kreves det grundige studier og langvarig, målbevisst arbeid for å få hele partiet til å arbeide sunt og grundig med økonomien.

Men en ting er ytterst klar for den nye ML-bevegelsen i Norge: Ikke et sekund kan kommunister og progressive stole på monopolborgerskapets statlige midler, i form av partistøtte, pressestøtte, o.l. AKP(m-l) går for eksempel imot partistøtte, og betrakter det som et middel til å smi fast de gamle reaksjonære, sosialdemokratiske, tradisjonelt borgerlige og oppportunistiske partiene i salen.

At AKP(m-l) tar imot og krever sin del når det først er et faktum at partistøtten deles ut, er like opplagt. Men grunnlinjen i den økonomiske politikken er: Stole på egne krefter, aldri gjøre seg avhengig av herskerklassens midler, direkte eller i form av statlige midler. Dette er sjølsagt, og følger direkte av kommunistenes syn på det borgerlige statsapparatet: Et ridskap for den herskende klassen til å undertrykke en annen. At staten brukes til å kontrollere undertrykkinga og utbyttinga av arbeiderklassen. At statens voldsapparat vil bli satt inn for å stoppe forsøk på revolusjonær omveltning.

Hva gjør så SV-ledelsen i dag? Den oppfører seg konsekvent i samsvar med deres reformistiske og revisjonistiske »teori om overgangen til sosialismen»: At staten kan erobres på fredelig vis og innenfra, gjennom en folkeregjering med flertall i parlamentet, og ved fredelig overtakelse av produksjonsmidlene. Kort sagt: De fortsetter å male en tjukk strek over Chile-lærdommen. På tross av frase-radikal retorikk fra enkelte hold i SV om

det motsatte, finnes det et talende bevis for dette i hvordan SV – tidligere SF og NKP driver sitt økonomiske arbeid.

**SVs økonomikampanje:
Lang dags ferd mot statlig hjelp**

SV satte igang halvmillionkampanjen i oktober måned 1973. Den skulle gå i mål før nyåret 1974. Som en kan lese i Friheten og Orientering har kampanjen gått utrolig elendig. Den fortsetter den dag i dag, nå riktignok med et nytt navn, »Bygg SV». Beløp etter 11 måneder: Litt

over 300 000 kroner! En hver fornuftig person vil karakterisere en slik sirupkampanje som en politisk fiasko – uansett hva slags parti som sto for den. Dette er da også stort sett oppfatningen i SV-ledelsen. Kampanjen har egentlig vært en slags målestokk på *entusiasmen* for SV-organisasjonen, og en gradmåler på ledelsens evne til å mobilisere medlemsmassen og sympatisørene til aktivt økonomisk arbeid. Denne gradmåleren viser i dag en faretruende tendens – faretruende for SV som aktivt og levende parti.

Politisk strid og MAKTKAMP i Arbeiderpartiet

Leif Steen og Odvar Nordli er hovedpersonene i den strid som nå pågår om lederskiftet i Arbeiderpartiet og om partiets plassering i det politiske bildet.

Orientering stør Steen som formannskandidat i Arbeiderpartiet. No er han på tale som redaktør av Arbeiderbladet. Der vil han få mindre problem med økonomien om han tek jobben – etter at SV fekk i hamn statsstøtte for avisa. (Bilete frå Orientering).

Dette kommer til uttrykk på sin noe særegne måte i SVs medlemsblad fra september, hvor det blant annet står:

»Uten nok ressurser i denne viktige fasen av oppbyggingen som SV er i nå, vil arbeidet hemmes så sterkt at de avgjørende skritt mot et sosialistisk Norge kan bli utsatt i flere år.»

Her lyser det ikke akkurat av politisk edruelighet. For har bare SV nok penger *i dag* så er så og si sosialismen sikra i Norge i framtida. Litt pinlig må det være å prestere slike basunstøt når en i samme artikkel slår fast at »Bygg SV»-aksjonen hvor hvert medlem skal betale minimum 10 kroner pr. måned, nok går framover, men ikke særlig imponerende:

»Det er bare en brøkdel av våre medlemmer som deltar i denne månedlige ordningen.»

Allerede tidlig etter valgkampen tok SV-ledelsen opp et større privat lån – opp mot 150 000 kroner – for å dytte igjen kjeften på de verste kreditorene. Dette er i seg sjøl nokså foruroligende, tatt i betraktning av SF og NKP fra før mottok til sammen omlag en halv million kroner i statsstøtte.

Men kanskje skyldtes det ekstra harde økonomiske utlegg like etter valgkampen? Nei, de økonomiske problemene i SV har forverret seg i tida etter valget og fram til i dag. Tidlig i høst gikk de til et drastisk skritt: De tok opp banklån på et beløp mellom en halv og en million kroner. Etter at statsstøtten var økt til omlag en million til SV samlet var dette drastiske skrittet fortsatt nødvendig.

Byråkrati eller masselinje

Hva er det da som sluker så mye penger? Blant annet et uforholdsmessig stort partibyråkrati med over 60 ansatte (inkludert avisene). Noen i SV-ledelsen sier

unnskyldende at »dette er jo et resultat av det fir-hodete trollet», altså at en både opprettholder fire atskilte partibyråkratier og et sentralbyråkrati for SV som helhet. At SV nok kan redusere en del på byråkratiet når organisasjonen smelter sammen til ett parti med en partisentral, er godt mulig og sannsynlig.

Men la oss ikke glemme at dette så og si er et fødselsmerke på opportunistiske organisasjoner: På grunn av ledelsens manglende tillit til massene ønsker og evner den *ikke* å mobilisere medlemmene til brei og systematisk innsats. I stedet bygger de opp et stort byråkratisk apparat – ikke for å utløse medlemsmassens initiativ og gi den retning, men for å få et apparat som kan løse oppgavene »for medlemmene».

Hvem kjenner ikke kjente SVeres omtale av medlemsmassen – sånn på to-mannshånd: »Jo, men du veit jo godt hva slags folk vi har. Noen er bra og innsatsvillige, men svært mange skjønner ikke at det må innsats til». Det er som når AP-pamper etter å ha gjort sitt beste i 10-år for å kjøre fagforeninga i grøfta, slår seg på brystet og sier lett såret: »Ja, men folka *vil* jo ikke delta i fagforeningsarbeidet».

Den politiske kjernen i en slik holdning er kjent: Folk er dumme, ikke alle, men stort sett. *Vi* fåtallige forstår. Kort sagt: Mistillit til massene, en fullstendig fremmed holdning til at folkemassene er de virkelige heltene. Det er *sosialdemokratismen* som er ute og går i SV. *Stalin* har en gang sagt at sosialdemokratiets historiske oppgave har vært å undergrave arbeidsfolks tillit til seg sjøl. At han traff spikeren på hodet, finnes mange beviser for. Ett av dem ser vi i SV-ledelsens praksis.

LITT OM DEN »FRIE» PRESSA: ORIENTERING OG FRIHETEN MED STATEN PÅ SIN SIDE

I dag får Friheten og Orientering til sammen om lag en million kroner fra staten gjennom kunngjøringsannonser og stillingsannonser.

Retten til kunngjøringsannonser er slått fast i Stortingsvedtak av 1969, og omfatter også aviser som Klassekampen. Etter som dette er en statlig annonsering som gjelder kunngjøringer om alt fra barnehagepriser til trygdeendringer har Klassekampen krevd denne retten, samtidig som avisens linje har vært å ikke bruke noen som helst av slike midler (omlag 150 000) til den daglige drifta av avisa. De betraktes som uventa »gaver» fra klassestatens som kan brukes til investeringer o.l.

Typisk nok har forbruker- og administrasjonsdepartementet ved statsråd Sagor nekta Klassekampen slike annonser i første omgang. Etter protest — og med støtte til og med fra Orientering, — blei saka sendt til Stortinget for avgjørelse. Her unngikk alle partiene, inkludert SV, å ta stilling til saka! Klassekampen er fortsatt uten retten til kunngjøringsannonser.

Derimot ordnet SV seg slik at de skaffet seg sjøl stillingsannonser i tillegg til kunngjøringsannonseene. Og vips — opp mot en million legges på bordet hvert år. Ved å gi Arbeiderpartiet støtte til et forslag som ville redde Arbeiderbladet fra katastrofalt økt gjeld (anslagsvis 4,5 millioner i 1974) ved økt papirstøtte på 3,5 millioner for AP, støttet AP at SV-avisene skulle få stillingsannonseene — begrensa til »hovedorganet til de parter som er representert på Stortinget». Kort sagt: En politisk hestehandel, hvor et kort i stokken var å holde unna spørsmålet om Klassekampen skulle få kunngjørings-

annonser. SV valgte å holde unna dette spørsmålet for å slippe å komplisere forholdet til AP og følgelig gjøre det vanskeligere å oppnå AP-støtte til sine egne fordeler.

Det er grunn til å beskrive denne hestehandelen såpass grundig fordi den er typisk for opportunistens forakt for politiske prinsipper og strategisk uvilje og kamp mot den marxist-leninistiske bevegelsen, »truselen fra venstre». Og det er grunn til å merke seg saken fordi den i dag gjør at en stor del av SV-avisenes daglige driftsbudsjett finansieres ved direkte statsstøtte.

Og når og dersom den nye SV-avisa ser dagens lys på forsommeren 1975, så vil en *avgjørende* del av dens driftsbudsjett finansieres på samme måten. Om avisa for eksempel får en journaliststab på ti personer inkludert to redaktører, så vil disse og litt til finansieres av herskerklassens stat.

En stor del av handa til fanden

For klassebevisste arbeidere i og utafør SV er dette skrekkinngydende. Dette er ikke bare en lillefinger til fanden. Det er en stor del av handa. For den som både tror og oppriktig ønsker at SV skal bli et »revolusjonært klassekampparti» bør dette være et alarmsignal av rang. *Intet* revolusjonært parti kan føre en slik økonomisk praksis. All historisk erfaring viser at et parti som forlitter seg på statlig støtte, på parlamentarisk orientert arbeid, raskt korrumpes til et av de mange partier som i de borgerlig-demokratiske samfunna støtter, opp om de bestående maktforholda.

For dem i SV som *ønsker* og bevisst arbeider for en gjennom *reformistisk* politikk og bevisst og åpent satser på den »fredelige veien», betyr sjølsagt ikke en slik økonomisk partipolitikk noe pro-

blem. For dem er det like uproblematisk å sitte i statens økonomiske favn som det er for revisjonistpartiet i Portugal å dele spilltau i en reaksjonær regjering som balanserer på kanten til omfattende åpent, terroristisk diktatur, som skyter anti-imperialistiske demonstranter, som knuser streiker.

For de hardbarka revisjonistene og reformistene i SV betyr statsstøtten et »naturlig» innslag i det politiske bildet. Så lenge en ikke representerer noen virkelig trusel mot herskerklassen og dens stat, er det da heller ikke noen grunn til å ta statsmidlene fra partiet. I mens kan så Gustavsen og Larsen snakke opposisjonelle medlemmer etter munnen, og si: »Joda, vi er helt enig i at vi må sikre partiet ved egen hjelp.» Og så fortsetter SV å synke stadig djupere inn i statsmaktas grep.

Jo mer statsgaver, desto mer materiell basis får reformismen i politikken for øvrig. Stadig flere hensyn må tas til samarbeidspartnerne i Stortinget i bevilgningsaker og andre spørsmål for ikke å sette statsmidlene i fare. Katten biter seg sjøl i halen, og rundt går det.

Den manglende evnen til å mobilisere medlemsmassene til økonomisk arbeid, privatlåna og statsstøtta er alle viktige sympton på en *grunnleggende* reformisme i politikken til SV: Den legger seg inn til statsmakta, gjør seg stadig mer avhengig av den, og skaper på den måten stadig flere vilkår for en politikk som tar mer hensyn til statsmaktas interesser enn arbeiderklassens. At den moderne revisjonismen trives sammen med en slik reformisme, er ikke til å undres over. Den har jo det samme syn på statsmakta, at den skal erobres innafra og på fredelig vis. SF-ledere av Finn Gustavsens type og revisjonister i NKP har intet problem med å rekke hverandre hendene i dette

spørsmålet. Derimot vil klassebevisste SV-medlemmer få problemer med å forsvare en slik praksis. Særlig blir det vanskelig når det viser seg enda klarere enn i dag at denne politikken *ikke* er en midlertidig arbeidsulykke, uheldig disposisjon, eller resultat av rot og ineffektivitet i organisasjon med det fir-hodete trollet. Det vil vise seg i framtida at politikken er i et solid og djupt samsvar med revisjonismen og reformismens vesen: Å stole på enkeltpersoner og statsmidler framfor politisk massemobilisering til kamp – også økonomisk kamp. Tross alle forsøk på fraseradikalisme.

SVs praksis:

Samarbeid med Bratteli Knefall for Bresjnev

SV har over eit år bak seg i klassekampen i Noreg. I ei rad viktige saker har dei synt at dei ikkje ser det som ei oppgåve for seg å drive kampen i arbeidarklassen frametter. Dei nøyer seg med å vere eit kritisk haleheng til DNA. Dei veks fram til eit støtteparti for Bresjnev, og ter seg som eit pynteleg mellomparti i Stortinget.

Det er ikke vår hensikt å drive detaljkritikk, men vi vil diskutere det vi mener har vært de viktigste spørsmålene i 1974. Vi begrenser oss til inneværende år, fordi Oktobers bok »Hvor går SV» har tatt for seg det som skjedde i fjor.

Det som sikkert vil bli husket best fra SVs praksis i år er samarbeidet med høyresosialdemokratene i DNA og knefallet for sosialimperialismen. På selveste 1. mai valgte SV-ledelsen i Oslo å samarbeide med Bratteli og Aspengren. Forhandlingene med AKP ble brutt fordi SV

ville ha rett til å sensurere vekk parolen »Frihet for Tsjekkoslovakias folk».

Den 21. august ble knefallet fullbyrdet ved at SV ikke bare nektet å være med på en demonstrasjon mot okkupasjonen av Tsjekkoslovakia, men aktivt bekjempet denne solidaritetsmanifestasjonen.

På ingen måte er vi villig til å godta at dette bare er å betrakte som »beklagelige enkelttilfeller» i Sosialistisk Valgforbunds praksis.

Det er tale om grunnleggende politiske spørsmål hvor ledelsen i Valgforbundet

har kommet ut på feil side i klassekampen.

De valgte Aspengren framfor enhet på klassekampens grunn 1. mai, de valgte støtte til imperialistene framfor solidaritet med det tsjekkosllovakiske folket i august.

Det er heller ingen tilfeldighet at dette skjedde. Det er et nødvendig resultat av den politiske arven partene i SV bringer med seg, og det er et resultat av den politiske plattformen som Valgforbundet har snekret sammen: en blanding av sosialdemokratisk reformisme og moskva-partienes revisjonisme.

Dersom vi ser på historia vil vi fort finne ut at dette ikke er første gangen at de partene som i dag utgjør SV har tatt et direkte feilaktig standpunkt til sosialdemokratene og til utviklinga i Sovjetunionen. Når klassekampen har blitt skjerp, ute eller hjemme, har både SF og NKP falt ned på feil side i denne klassekampen — en alvorlig forbrytelse for et sosialistisk parti. Det skulle ikke være nødvendig å gå nærmere inn på historia til AIK — Demokratiske Sosialister, — de var medlemmer av DNA inntil ganske nylig. SF og NKPs historie er derimot verd noen linjer.

1. FIRE VIKTIGE EPISODER FRA 1960-ÅRA

Kings Bay saka

I forbindelse med undersøkelseskommissjonens arbeid etter gruveulykka i Kings Bay på Svalbard, ble det avslørt svært graverende forhold når det gjaldt departementets ledelse av virksomheten. Det var åpenbart at regjeringa var ansvarlig for disse forholdene som blant annet hadde ført til denne alvorlige

ulykka hvor flere arbeidere mistet livet.

Etter mye tvil stemte SF for det borgerlige mistillitsforslaget i Stortinget, — Gerhardsen måtte gå, og Lyng ble statsminister i en treukers periode.

Det var stor tvil innen SF hva som var riktig i denne saka. Av Gustavsens bok »Rett på sak» går det fram at alle var enige i at regjeringa virkelig var ansvarlig for virksomheten på Svalbard. Uenigheten dreide seg om det likevel var *taktisk* riktig å felle ei »arbeiderregjering». Etter mye om og men tok SF et riktig standpunkt, saka var viktigere enn støtte til DNA-regjeringa.

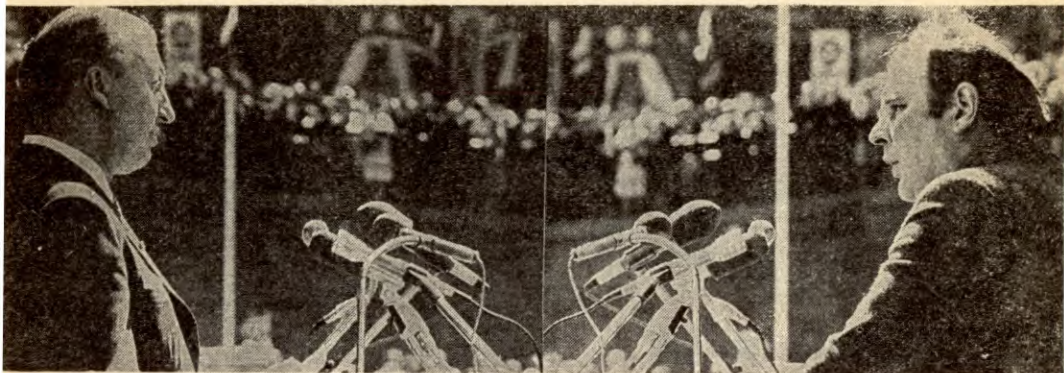
NKP tok feil standpunkt. Friheten hetset vilt mot SF. Revisjonistene gikk helt god for DNA-propagandaen om ikke å felle ei »arbeiderregjering», og det på ei »arbeidsulykke». Aasmund Beckholt, ledende faglig tillitsmann i NKP, sto til og med sammen med Einar Gerhardsen på Youngstorget og tordnet mot SF. Det var ikke noe nytt i NKP at partiet unerordnet seg Arbeiderpartiet, men Kings Bay-saka var det foreløpige høydepunktet i så måte.

Stortingsvalget 1965

Denne rekorden ble imidlertid slått to år seinere i forbindelse med stortingsvalget i 1965. I Bergen trakk NKP tilbake lista si, og oppfordret sine tilhengere til å stemme på Arbeiderpartiet. Også i fylker hvor NKP sjøl stilte liste, reiste medlemmer av sentralstyret fra Oslo rundt og argumenterte for stemmegiving på DNA. Just Lippe var talsmann for denne fløyen i partiet.

Det ble ikke tatt opp noen kompromissløs kamp mot denne linja i NKP. Det ble godtatt at ledende partimedlemmer utgjorde haleheng til høyresosialdemokratiet.

Denne feilaktige analysen av hva sosial-

Hadde vi sagt for et år siden at Kalheim og Aspengren ville stå sammen på talerstolen 1. mai 1974 ville vi blitt kalt for løgnere.

demokratene står for i norsk politikk fulgte NKP opp i årsmøtet i Jern og metall i Oslo samme året. Medlemmer av Norges Kommunistiske Parti stemte her for det kollektive medlemskapet i Arbeiderpartiet, – for ikke å »svekke enheten» i fagforeninga.

Oktober-revolusjonens 50 års-jubileum

Sosialistisk Ungdomsforbund (SUF), som var SFs ungdomsorganisasjon, vedtok å sende ut et hilsningstelegram i forbindelse med 50-årsjubileumet til oktober-revolusjonen i Russland. Her ble Sovjets ærerike historie pekt på som et forbilde: Revolusjonen, oppbygginga av landet og kampen mot fascismen. Men hilsningstelegrammet ble avsluttet på følgende måte: »Det er derfor med den største beklagelse vi i disse dager er vitne til den samarbeidspolitikk som foregår mellom Sovjet-Unionen og USA: Dette samarbeid er et hån mot de revolusjonære bevegelser som er engasjert i en kamp på liv og død mot amerikansk imperialisme. Som sanne venner av Sovjetfolket og deres 50 år gamle revolusjonen vil vi ut-

trykke håp om at Sovjet-unionen igjen finner sin plass på de revolusjonære bevegelser side. Det vil være i pakt med oktober-revolusjonens ånd» (Orientering nr 40. 1967).

Dette synet ble på ingen måte støttet av Orientering og SF. Tidligere hadde SF støttet gjennomføringa av de nye økonomiske reformene i Sovjet, ei klart kapitalistisk utvikling. I det samme nummeret som hilsningsadressa til SUF sto, blir den på lederplass kalt for »grovt tendensiøst utfall». I nummeret foran hadde Orientering sjøl tydelig gjort klart for alle hva de mener om utviklinga i Sovjet:

»Sovjetsamveldet føler et aktivt ansvar for bevarelsen av verdensfreden, det første vilkår for at noen utvikling kan skje i det hele tatt. Den moderasjon og klokskap som sovjetlederne har vist står i grell kontrast til den aggressivitet som i dag utvises fra amerikansk side, og som gang på gang bringer verdensfreden i fare.»

(Orientering nr. 39-1967, leder).

Dette er skrevet bare vel et halvt år før invasjonen i Tsjekkoslovakia. Vi kan ikke

si at Orientering med sin analyse av Sovjet skapte noe grunnlag for at leserne skulle forstå hva som skjedde da de russiske tanksene rullet inn i Praha. Tusenvis av SF-tilhengere stilte seg helt uforstående til det som hadde funnet sted, og partiets oppslutning sank betraktelig. Partiets politikk mot NATO var bygd opp på at Sovjet var snille, noe som åpenbart ikke var tilfelle.

Kulturrevolusjonen i Kina

For oss står kulturrevolusjonen som en av de viktigste politiske hendingene i 60-åra. Folket ble mobilisert i stort antall for å hindre at Kina skulle bevege seg tilbake til kapitalismen.

For Sosialistisk Folkeparti og NKP var dette ikke tilfelle, de tok avstand fra kulturrevolusjonen fra første stund. Både Friheten og Orientering slukte de internasjonale pressebyråenes versjoner om kaos, mord, ødeleggelse og sult. At Friheten gjorde dette er ikke overraskende, hele deres verdensanskuelse var truet. Men hvorfor skulle Orientering og SFs ledelse protestere mot at SUF på sitt landsmøte i 1967 hadde kalt kulturrevolusjonen for «en klart demokratiserende, antibyråkratisk og anti-imperialistisk tendens.»

Svaret er dessverre altfor enkelt. Kulturrevolusjonen rettet seg også indirekte mot utviklinga i Sovjet. Kulturrevolusjonen skulle hindre at ei slik utvikling fant sted også i det sosialistiske Kina. Særlig aktiv i Orientering i denne perioden var Sigurd Evensmo, han kalte SUF for å være på »parti med Mao» og at »SUF godtar en Mao-dyrkelse som for lengst har overgått dyrkelsen av Stalin på det verste» (Se Orientering 38 og 40 1967).

Orientering forsvarer Sovjet åpent mot angrep fra den kinesiske kultur-

revolusjonen. Det tredje standpunkt er på vei ut. Evensmo klarer heller ikke å skjule dette: »Når studentgruppen lanserer sin skråsikre viten om Kina, og så møter en hardere reaksjon enn skuldertrekk og overbærende velvilje, skyldes dette mye at de forener sin hyllest til kulturrevolusjonen med en Sovjet-fiendtlig holdning.»

Som vi ser har SF og (sjølsagt) NKP en rekke ganger i 1960-åra inntatt en direkte feilaktig holdning til både sosialdemokratene og Sovjet. Dette er en arv de åpenbart har tatt med seg, og er i ferd med å forsterke i Sosialistisk Valgforbund. SF og til og med, NKP tok i 1968 avstand fra sosialimperialismens verste utvekster: invasjonen i Tsjekkoslovakia. I 1974 nektet partene i SV samlet, og enkeltvis, å være med på en demonstrasjon som tar avstand fra okkupasjonen, og de bryter samarbeidet med AKP 1. mai i Oslo på grunn av at de ikke vil vise solidaritet med det Tsjekkoslovakiske folk. Verken SF eller NKP har trukket noen annen lærdom av Sovjets angrep på Tsjekkoslovakia enn at alt som skjer i sosialismens navn ikke er like riktig.

2. »SOVJET ET SOSIALISTISK LAND, DNA ET SOSIALISTISK PARTI»

Hvordan kan det være mulig for Sosialistisk Valgforbund å forsvare samarbeidet med Arbeiderpartiet 1. mai 1974 i Oslo? Hva er grunnlaget for at Sosialistisk Valgforbund ikke bare nektet å delta i solidaritetsdemonstrasjonen for det Tsjekkoslovakiske folk den 21. august i år, men brukte Friheten og Orientering til

ROSEN I DEN KNYTTEDE HÅND

Orientering kommenterte bildet slik: »Presidentvalget 19. mai er bare innledningen til en kommende styrkeprøve om makten i det franske samfunnet.» Klassekampen var aleine om å bringe fram stoff om Mitterrands »innsats» under Algeriekrigen, støtten hans til NATO og USA og den høyreorienterte politikken han og »venstre-alliansen» med revisjonistene sto for.

aktivt å bekjempe manifestasjonen? Holdninga til, og analysen av sosialdemokratene og Sovjet, er nøkkelen til å forstå SVs handlinger i disse viktige spørsmålene, og har vært ledetråden i hele partiets praksis siden Stortingsvalget.

For SV-ledelsen er DNA fremdeles et sosialistisk parti som dessverre midlertidig har kommet på avveier. Samarbeidet med DNA/LO-toppen 1. mai er ledd i arbeidet med å bringe Det Norske Arbeiderparti på rett kjøll igjen. På samme måte ser SV-ledelsen på Sovjet og de andre landa i Øst-Europa som sosialistiske stater. De er

riktignok heller ikke helt fullkomne, men hvem er nå det?

Det er Friheten og revisjonistene i SV som er drivkreftene bak både samarbeidet med sosialdemokratene og knefallet for Bresnjev. Dette er neppe en nyhet for Røde Fanes lesere. NKP pleier en intim omgang med Øst-Europa, en rask gjennomgang av ét helt tilfeldig nummer av Friheten viser dette tydelig. Avisen er full av notiser om besøk i Sovjet, DDR og Romania, speidd med feriereportasjer fra Svartehavet. Det som er nytt er at det er denne linja som er på offensiven i Sosial-

istisk Valgforbund, og at også Orientering gjør seg til talsmann for denne retningen.

I Orientering nr. 12/1974 har Dag Seierstad en artikkel om »SV og den internasjonale arbeiderbevegelsen.» Seierstad er ingen tilfeldig SFer, men medlem av sentralstyret gjennom en rekke år. At Dag Seierstad er skeptisk til samarbeid med Bresnjev-klikken er helt i tråd med de beste tradisjonene i Sosialistisk Folkeparti. Men døra stilles åpen på slutten av artikkelen:

»I dette perspektivet blir samarbeidet med f.eks. kommunistpartiene i Sovjet, Øst-Europa, Kina, Vietnam og Cuba nyttig og nødvendig så lenge det tar sikte på praktiske tiltak for å bygge opp den internasjonale arbeiderfronten mot kapitalen.»

Her er Sovjet igjen et sosialistisk og anti-imperialistisk land, – tilmed på linje med Kina.

Både i Friheten og Orienterings redaksjon blir det betraktet som en grov provokasjon å kalle Sovjets utenrikspolitikk for imperialistisk I Orientering 24. august finnes det en lengre leder som prøver å begrunne hvorfor det var helt feilaktig å demonstrere mot okkupasjonen av Tsjekkoslovakia. Vi kommer tilbake til denne lederen seinere, det er et viktig dokument for å forstå utviklinga mot Moskva innen Sosialistisk Valgforbund. Derfor ganske kort her.

Orientering hevder at det er en »kinesisk analyse» å kalle sovjets politikk ovenfor Tsjekkoslovakia for imperialistisk. SV vil ikke blande seg inn i konflikten mellom Sovjet og Kina, men i steden utvikle sin egen, »sjølstendige» analyse.

La oss avslutningsvis i dette avsnittet slå fast at denne sjølstendige analysen går ut på at Sovjet er en sosialistisk stat. La oss videre slå fast at den 21. august i år førte

denne sjølstendigheten til et forræderi mot det Tsjekkoslovakiske folket. Et forræderi der det på ingen måte går an å dekke seg bak revisjonistene i NKP. Det er hele Sosialistisk Valgforbund som må bære ansvaret for både de »sjølstendige» analysene av Sovjet, og av praksisen i forbindelse med Tsjekkoslovakia-demonstrasjonen i august.

KALHEIM OG ASPENGREN PÅ YOUNGSTORGETS BASAR 1. MAI 1974

La oss før vi tar fatt på *samarbeidet* mellom DNA og SV, minne om at dette samarbeidet på ingen måte var det dominerende trekk i 1. mai-feiringen i landet sett under ett. Mange steder lyktes det å skape enhetlige arrangementer til venstre for DNA/LO-ledelsen. Det var først og fremst i Oslo at samarbeidet DNA-SV slo ut i full blomst. Dette er helt naturlig, det er i hovedstaden at ledelsen i partiet har sin sterkeste stilling.

SV fridde tidlig til Arbeiderpartiet

I Oslo var det linja til SVs faglige utvalg helt fra årskiftet av å prøve å få i stand samarbeid mellom SV og DNA 1. mai. Det var tale om en faglig markering, arrangert av Sam.org. i Oslo. Det var derfor liten eller ingen kontakt mellom SV og AKP før møtet i Sam. org. den 11. februar. SV arbeidet intenst får å skape en enhet med DNA. Dette lyktes ikke, men uenigheten gikk ikke så svært dypt. Det var i første rekke talerspørsmålet man ikke ble enige om.

Etter møtet i Oslo Faglige Samorganisasjon 11. februar ble så Faglig 1. mai Front dannet, hvor AKP(m-l) deltok. Ikke lenge etter så også Arbeiderfront 1974 dagens lys, her var det SV som var den drivende kraft. I begynnelsen var det ingen kontakt mellom de to organisasjonene, tross gjentatte henvendelser fra

Faglig 1. mai Front. Dette skyldtes at SVs faglige utvalg fortsatte å fri til DNA/LO-ledelsen.

Frieriet førte imidlertid ikke fram på dette tidspunkt, og det kom til forhandlinger mellom de to frontene til venstre for DNA-ledelsen den 22. mars. Formålet var å komme fram til en felles plattform og et felles arrangement 1. mai.

Dette lyktes, — nesten. Protokollen var til og med underskrevet da SV trakk seg tilbake, angivelig på grunn av parolen: »Frihet for Tsjekkoslovakias folk». Denne parolen skulle ikke være noen hovedparole, men det var blitt enighet om at slike paroler skulle godtas dersom tilsluttende foreninger eller klubber vedtok dem. Selv ikke dette var tilfredsstillende for Bresnjev-tilhengerne i SV. De ville ha rett til å sensurere vekk solidariteten med det Tsjekkoslovakiske folk 1. mai. Bruddet var dermed et faktum.

I løpet av kort tid kom det nå til enighet mellom DNA/LO-ledelsen og Arbeiderfront 1974. Tida var moden for samarbeid da 1. mai nærmet seg. DNA var livredd for at toget i år bare skulle bestå

av pamper og musikkorps. SV var her den reddende engel.

Vi ser at det på ingen måte er riktig at enheten mellom DNA og SV ble spikret sammen i full fart etter at det hadde kommet til brudd mellom Faglig 1. mai front og Arbeiderfront 1974. Sviket mot arbeiderklassen blir ikke mindre av denne grunn, men det er et viktig punkt fordi det kan være med på å forklare den måten som bruddet mellom Faglig 1. mai Front og Arbeiderfront skjedde på.

SVs faglige utvalg hadde primært gått inn for samarbeid med DNA helt fra begynnelsen av, en politikk de også lyktes med.

Hensynet til Arbeiderpartiet viktigere enn klassekampen

Resultatet kjenner vi. Aspengren og Kalheim sto sammen på Youngstorget 1. mai. Sjøl om toget i oppslutning var langt mindre enn Faglig 1. mai front, så ble det langt fra noen katastrofe. Tidligere har AUF fungert som DNAs radikale alibi i 1. mai toget, i år var det SV som spilte denne rollen.

Det kom ikke noen oppfordring fra SV-konferansen om å stemme nei ved jern- og metalls tariffoppgjør, enda avstemninga skulle finne sted få dager etter. SV ville ikke blande seg inn i hva arbeidsfolk valgte å stemme. (Bildet fra Friheten).

21. august og kampen for sosialismen

skulle vi fullføre de oppgaver som faller på oss, som anti-imperialister i et NATO-land, så burde vi hatt atskillige demonstrasjoner for Kypros før vi satte oss ned med 6-årsjubileer.

Imperialismen rår bl. a. ved å splitte sine motstandere og sette dem opp mot hverandre. SV bør ikke kaste oss inn i den politiske drakamp som nå utspiller seg mellom Sovjetunionen og

I leiarartikkelen i Orientering 24. august var den sovjetiske hærtakinga av Tsjekkoslovakia minka inn til eit 6-års jubileum. I Friheten gikk redaktøren så langt at han forsvarte den sovjetiske innmarsjen og kalte han for »stasjonering av tropper».

Det var ikke hensynet til enigheten i kampen mot monopolkapitalen, klasse-samarbeidet og imperialismen som spilte størst rolle for SV-ledelsen 1. mai. Det spilte ikke noen rolle i det hele tatt. For dem var taktikken overfor den store sosialdemokratiske partiet langt, langt viktigere enn arbeidsfolks kamp, både den kortsiktige og den langsiktige.

Nå er det gått et halvt år siden knefallet for Aspengren og Bresnjev 1. mai. Hvordan vurderer vi det som hendte i dag? I dag ser vi tydelig at det som skjedde på

Kina. Det er dette Klassekampen legger opp til ved sine kinesisk-inspirerte utfall mot Sovjet i nummer etter nummer. Vi må komme fram til en sjølstendig vurdering av de to stormaktene og deres plass i en verden dominert av imperialismen. Og da nytter det ikke med skjellsord som «sosialimperialisme» og «nye tsarer».

ingen måte har vært noen enkeltstående tilfeller i SVs praksis, verken i forhold til sosialdemokratene eller i holdningen til Sovjet. Motstanden mot parolen »Frihet for Tsjekkoslovakais folk» fulgte SV godt opp den 21. august. Og både i lønnsoppgjøret og i en rekke saker i Stortinget, har SV fungert som en støttespiller for DNA-regjeringen. Dette er en politikk som i sin konsekvens kan føre til at Arbeiderpartiet gjenreiser sin tillit i den norske arbeiderklasse, noe partiet etter vår mening ikke fortjener. Det har ikke

skjedd noe i Arbeiderpartiet som skulle tyde på det.

NKP ivrigst for samarbeid med DNA

Vi har tidligere pekt på at årsaken til at SV kommer ut på feil side i klassekampen skyldes deres feilaktige analyse av sosialdemokratene og Sovjet. Når DNA blir betraktet som et sosialistisk parti forstår vi godt at en ivrer for samarbeid 1. mai. Når Sovjet blir sett på som et sosialistisk land, forstår vi også at en ikke vil demonstrere mot denne staten på arbeiderklassens internasjonale kampdag.

Det kan igjen være nødvendig å minne om at de som sterkest går inn for samarbeid med DNA også er de som mest aktivt forsvarer sosialimperialismen i Sovjet. Det er her en klar sammenheng.

I en politisk erklæring fra «Konferansen av Kommunistiske partier i de kapitalistiske land i Europa» heter det som ei generallinje for partienes politikk under overskrifta «Aksjonsenhet med sosialdemokratene» følgende:

»Selv om vidde sosialdemokratiske ledere fortsatt opptrer som forsvarene av det kapitalistiske systemet, utvikler det seg likevel i de sosialistiske og sosialdemokratiske partiene, om enn i forskjellig grad og i svært forskjellige situasjoner — en voksende kritikk av klasse-samarbeidet, og en voksende interesse for konsekvent kamp mot storkapitalen.»

Dette er bakgrunnen for at det nettopp er revisjonistene i NKP som har vært de ledende i å utvikle samarbeidet med DNA. Oppsummeringa av de siste års klassekamp i Norge går ikke ut på at DNA som parti, og i regjeringsposisjon, fører monopolkapi-talens politikk, men tvert i mot «viser en voksende interesse for konsekvent kamp mot storkapitalen». Oppsummeringen av EEC-kampen går da selvfølgelig heller

ikke ut på at DNA/LO-ledelsen sto i spissen for å gjennomføre monopol-kapitalens imperialistiske politikk, men at «en voksende kritikk av klasse-samarbeidet» gjorde seg gjeldende i partiet. Med slike analyser er det lett å forstå at en velger å gå sammen med Aspengren 1. mai, — der er dette revisjonistene mener med «Aksjonsenhet med Sosialdemokratene». I dette tilfellet mener vi at det bare er et annet ord for KLASSESAMARBEID.

DET TREDJE STANDPUNKTS VEKST OG FALL — TSJEKKOLSOVAKIA 1974

Vi har tidligere pekt på at det også i slutten av 1960-åra var tydelig at det tredje standpunkt i SF var på retur. SF nektet å være med på en hilsningsadresse til Sovjet i forbindelse med 50 årsdagen for oktoberrevolusjonen. I løpet av det siste halvåret er resten av det tredje standpunkt falt i grus. Formelt ble det brudd i 1. mai forhandlingene på grunn av at SV-ledelsen ville ha rett til å sensurere vekk plakater som ville uttrykke solidaritet med det tsjekkosllovakiske folket. Denne triumfen for Bresjnev og han tilhengere i SV ble fulgt opp i august da det skulle holdes en demonstrasjon mot okkupasjon av Tsjekkoslovakia.

NKP støtter okkupasjonen av Tsjekkoslovakia

La oss først se hva Friheten hadde å si til denne demonstrasjonen: «AKP og UH i felles demonstrasjon 21. august» er overskrifta på artikkelen i avisa (Friheten nr. 32-1974, side 8). Bortsett fra skjellsord som «borgerskapets provokatøren» og berserkene innen Allernpartiet» vil vi rette oppmerksomheten ved følgende sitat, (våre understrekninger):

»Etter seks år, heter det i Klassekampen, står titusener av sovjetiske tropper fortsatt i landet. Ikke ett ord om at det i umiddelbar nærhet av den Tsjekkoslovakiske grensen *befant* seg, og fortsatt befinner seg, et stort antall amerikanske soldater. Ikke ett ord om at det i Vest-Tyskland i dag som dengang befinner seg en USA-arme på over 400 000 mann, utrustet med atomvåpen, og med utskyttingsramper klare til bruk – et faktum som opplagt, i en *spent situasjon*, var sterkt medvirkende til militærangrepet for 6 år siden. Betyr dette at f.eks NKP mener at det er i orden at fremmede troppestyrker for *all framtid* skal *stasjoneres utenfor egne lands grenser*? Nei på ingen måte. Det mener ingen kommunistiske partier, heller ikke SUKP.»

To ting bør en merke seg. For det første at Friheten støtter okkupasjonen av Tsjekkoslovakia i *dag*. Det heter faktisk ikke engang okkupasjon i Frihetens språkbruk men »stasjonering av fremmede styrker utenfor landets egne grenser». En både vakker og lyrisk formulering er likevel ikke nok til å skjule sannheten: Titusener av sovjetiske styrker okkuperer i dag Tsjekkoslovakia. For det andre bør en merke seg at Friheten, og det er redaktøren sjøl som har skrevet artikkelen, også forsvarer selve invasjonen i 1968. Det var en »spent situasjon» og mange amerikanske styrker i Vest-Tyskland som ga russerne rett til å voldta Tsjekkoslovakia.

Orientering feirer Tsjekkoslovakia under teppet

Hva så med Sosialistisk Folkepartis hovedorgan Orientering? Er også den avisen blitt løpegutt for Bresjnev? Orientering gjør et mer grundig forsøk på å forklare hvorfor det var feilaktig å

støtte en demonstrasjon mot okkupasjonen, – i alle fall bruker de mye større plass enn Friheten. Men Lars Allden som har skrevet lederen går som katten rundt den varme groten. Han prater om all-europeisk sikkerhetskongress og om USA-imperialismen. Men skulle USA-imperialismens og dens forbrytelser og folkemord i Vietnam hindre oss i å protestere mot overgrep fra andre imperialistiske stater? Skulle USA-imperialismens støtte til juntaens makt-overtakelse i Hellas hindre oss i å protestere mot okkupasjonen av Tsjekkoslovakia?

— Og Allden skriver om Kypros. »Tyrkiske og greske arbeider- og bondegutter blir brukt for å skaffe USA en bedre strategisk posisjon i Middelhavet og Midt-Østen. Skulle vi fullføre de oppgavene som faller på oss som anti-imperialister i et NATO-land, så burde vi hatt atskillige demonstrasjoner for Kypros før vi satte oss ned med 6-årsjubileer.» (Leder i Orientering 24. august 1974)

— Dette er sterke ord. Tsjekkoslovakias frihet er blitt et uviktig spørsmål, demonstrasjonen blir betraktet som »å sette seg ned med 6-årsjubileer».

— Og så som et siste argument, som toppen på kransekaka kommer følgende: »Som store makter kan Kina og Sovjet forfekte nasjonale og hegemoniske interesser på tvers av de krav som internasjonal arbeidssolidaritet stiller. Men det kan ikke være vår oppgave å låne øre og navn til denne kamp». Kjære kamerater i Sosialistisk Valgforbund. Når ble okkupasjonen en konflikt mellom Sovjet og Kina? Er det fordi Kina tok avstand fra invasjonen at dere blir tvunget til ikke å gjøre det samme?

— Med de holdningene som Orientering her gir uttrykk for er det god grunn til å

påstå at det tredje standpunkt er uttryddet i SFs ledelse også. I stedet støtter en aktiv opp om Bresjnev-doktrinen, og sluker supermaktsamarbeidet USA/Sovjet rätt, med både hud og hår. Få steder finner en den alleuropeiske sikkerhetsordningen beskrevet i slike ordelag og med slik glød som i Friheten og Orientering.

Knefallet for sosialimperialismen 1. mai og 21. september er SVs hittil største brudd mot den internasjonale solidaritet. I steden for å støtte det okkuperte tsjekkosllovakiske folket, valgte en å støtte okkupantene. Dette er noe nytt i SF, i alle fall, å vise solidaritet med undertrykkerne. Ingen formuleringer om at det ikke er noen okkupasjon, men bare stasjonering av fremmede styrker kan skjule sannheten. Intet utenomsnakk om Vietnam, Kypros eller Hellas kan forsvare handlingene. Denne gangen var det Tsjekkoslovakia det gjaldt. Sosialistisk Valgforbund glemte ikke bare å vise sin solidaritet, de tok imperialistenes standpunkt i den internasjonale klassekampen.

Avslutningsvis er vi nødt til å stille spørsmålet: Hva med neste gang sosialimperialismen viser seg fra den militære siden, kan vi stole på at SV tar et riktig standpunkt da? Det er ingen grunn til å regne med det. Dersom folkeopinionen blir for sterk kan det tenkes at partiet av reint opportunistiske grunner velger å ta avstand fra de verste utvekstene av sosialimperialismen, men noe helhjerta og langvarig solidaritetsarbeid fra SV sin side vil ikke komme.

I steden vil de fortelle oss om Sovjets innsats i kampen mot fascismen, om USA-imperialismens forbrytelser, om all-europeiske sikkerhetsløsninger og om «6 års-jubileer». I verste fall vil de åpent forsvare sosialimperialismens handlinger. Helt sikkert er det at de undertrykte folkene i Øst-Europa har like liten støtte

å vente fra Sosialistisk Valgforbund sin side, som folket i Chile kan vente seg støtte fra Høyre. Og knapt nok det.

Norge, Sovjet og fiskerigrensa

Kravet om utvidelse av den norske fiskerigrensa har etter hvert fått støtte hos det arbeidende folket i hele Norge. Rovfisket fra de utenlandske trålerne har aktualisert kravet. Sovjets oppsigelse av torskeavtalen mellom Norge og Storbritannia har gjort det tvingende nødvendig for bevaring av næringsgrunnlaget å foreta denne utvidelsen nå.

Regjeringa vakler på spørsmålet. Riktignok er presset fra fiskeribefolkninga sterkt, men presset fra stormaktene er sterkere.

En norsk utvidelse vil sjølsagt komme i motsetning til Storbritannia, Vest-Tyskland, USA og Sovjets interesser. De har alle den samme fortolkning av havenes frihet som imperialistene alltid har hatt. Særlig er det Sovjet som står imot den norske utvidelsen. Dette skyldes ikke bare fisken, men først og fremst oljeforekomstene utenfor kysten i Nord-Norge og i Barentshavet. Sovjet ønsker kontroll over et større område enn det de har i dag. De norske interessene er truet.

SV har helt riktig fremmet forslag om utvidelse av fiskerigrensa. Partiet har imidlertid ikke sagt et ord om at det er Sovjet som i sterkest grad står i veien for kravet til de norske fiskerne. Da Sovjet sa opp torskeavtalen kom det ingen protester fra SV. Ottar Brox var riktignok fiampå og fortalte hva han mente om både Englang og Sovjet. Han ble raskt dysset ned og kom med et slags dementi. Knefallet for Sovjet er begynt også når det er norske interesser som er truet. Interessene til fiskeribefolkningen står her i motsetning til lojaliteten ovenfor Sovjet.

Det er langt fra sikkert hvilket standpunkt SF kommer til å ta i framtida. »Friheten» har allerede vært ute og signalisert hvilken vei det blåser. Avisa har i skrivende stund (1. okt.) bare hatt en »kommentar» til Sovjets oppsigelse av torskeavtalen. I nr. 33, som kom i slutten av august, bringer avisa utdrag fra den sovjetiske delegasjonens uttale på konferansen. Uten en eneste kommentar. Dette kan vanskelig bli tolket på annen måte enn at NKP støtter Sovjets imperialistiske politikk i dette spørsmålet framfor de norske kystfiskernes interesser. På denne måte åpner de for at det samme skal skje når det gjelder fiskerigrænseutvidelsen.

Bekjemp begge supermaktene

Foruten de argumentene mot solidaritet med det tsjekkosllovakiske folk 1. mai og 21. august som vi har referert tidligere, finnes det to som direkte angår AKP. For det første påstår SV at »AKPs interesse for Sovjet og Tsjekkoslovakia er av ny dato, og hensikten er å splitte SV». For det andre blir det hevdet at AKP »har sluttet å bekjempe USA-imperialismen».

SV-lederne veit bedre, begge deler er løgn. Vi har sett at SUF så tidlig som i 1967 tok avstand fra utviklingen i Sovjet på helt riktige premisser. Protesten mot okkupasjonen av Tsjekkoslovakia i 1968 fulgte stort sett den samme argumentasjonen som i dag. Kunnskapene om hvordan kapitalismen var innført igjen i Sovjet var kan hende ikke så velutvikla som i dag, men noen »linjeendring» fra AKP sin side er det langt fra når vi kaller Sovjet for et sosialimperialistisk land, – sosialisme i ord – imperialismen i handling.

Selvfølkelig er det heller ikke riktig at vi har sluttet å bekjempe USA-imperialismen, verdens folks fiende nummer en. Det er ingenting i vårt anti-imperialistiske

arbeid som kunne tyde på det. Det vi har sagt er at det er nødvendig å slåss mot begge de to supermaktene. AKP er dessverre det eneste politiske partiet i Norge i dag som inntar dette standpunktet. SV nekter å kritisere Sovjet på samme måte som DNA og de andre borgerlige partiene nekter å protestere mot USA-imperialismens politikk.

I et tilfelle i sommer nektet til og med SV å være med på en demonstrasjon mot USAs forsvarsminister Schlesinger da han besøkte Oslo. Grunnlaget for demonstrasjonen var for snevert til at SV kunne delta, det var argumentasjonen. Den virkelige årsaken var at SV ikke ville delta i demonstrasjonen fordi de ikke sjøl hadde tatt initiativet til den. Hensynet til at en av USA-imperialismens fremste representanter ble møtt med en kraftig demonstrasjon var unerordnet SVs forsøk på å skumme partipolitisk profitt på sin anti-imperialisme. Når dette ikke lyktes fikk heller Schlesinger komme uten noen avskydemonstrasjon.

LØNNSOPPGJØRET – SV-FIASKO PÅ ARBEIDSFOLKS BEKOSTNING

Lønnsoppgjøret i år var svært viktig for hundretusener av familier. Prisstigninga hadde vært enorm det siste året, og dette avspeilte seg i de krava som kom inn. Innen Jern og metall kom det krav fra en rekke arbeidsplasser om et skikkelig kronetillegg og full kompensasjon for videre prisstigning. Dette var arbeidsfolks svar på de kolossale investeringene i oljeindustrien. Også Kalheim sto på disse krava og mente at 20 % i generelt tillegg var et rimelig krav å stille. Dette var imidlertid i god tid for forhandlingene kom i gang.

I disse forhandlingene kastet både SV og DNA kronetillegget overbord allerede i startfasen og landet på et »krav» 7,5 %,

langt under det arbeidsfolk over hele landet hadde krevd. Dette hadde de forhandlerne som var medlemmer av SV gått med på for å sikre selve trumfen i lønnsoppgjøret: indeksregulering med full kompensasjon. Vi fikk høre at det ikke var så viktig å få dekket den prisstigninga som hadde vært, det var framtida som måtte sikrest. Ved at SV ikke tok opp de kravene som var stilt på golvet, og aktivt gjorde seg til talsmann for dem – sto partiet ikke fram med en politikk som kunne være noe alternativ til DNA/LO-ledelsens klassesamarbeid.

At motsetningene ikke ble skjerpet mellom de forhandlerne som tilhørte SV og DNA var helt i tråd med linja til SVs faglige utvalg. Lønnsoppgjøret skulle brukes til å knytte band mellom SV og DNA på det faglige plan slik at «aksjonsenheten» kunne vokse fram den veien. Vi skal også huske at dette skjedde omtrent på den tida DNA og SV forhandlet om felles arrangement i Oslo 1. mai. SV ville vise DNA at det var et ansvarlig parti, som ikke dreiv demonstrasjonspolitikk. Det finnes ingen andre forklaringer på at SV kunne framsette slike dårlige krav enn at hensynet til enhet med DNA/LO-ledelsen veide tyngre enn et skikkelig lønnsoppgjør for arbeidsfolk. Det var ikke bare Jern og metall de gjaldt, oppgjøret i dette forbundet ble betraktet som en prøveklut for de seinere oppgjørene.

Det hører med til denne tragiske historien at heller ikke dette høyre-vidde forslaget fra SV-tillitsmennene klarte å oppnå noe flertall i Jern og metalls forhandlingsdelegasjon. Forslaget som ble sendt ut til uravstemning innholdt bare 6,5 % i tillegg og 80 % kompensasjon. Forslaget ble vedtatt. Jern og metallarbeiderne fikk verken et skikkelig krone-tillegg eller full kompensasjon for pris-

stigninga, – et resultat SVs faglige tillitsmenn må bære sin del av ansvaret for.

SV nektet å ta stilling til avstemningsalternativene

SV hadde en stor landskonferanse som drøftet samlinga til ett parti uka før avstemninga skulle være sluttført i Jern og metall. Det kom ikke noen oppfordring fra denne konferansen om å stemme ned forslaget. Hvorfor ikke? Skulle det ikke være den eneste riktige politikk å aktivt propagandere for at arbeidsfolk stemte ned dette usle forslaget.

Ikke for SV. Fra pressekonferansen etter SV-landsmøtet fikk vi høre at dette var et faglig spørsmål som partiet ikke ville blande seg inn i. Gustavsen fortalte at han var helt sikker på at arbeidsfolk sjøl visste hva de skulle stemme, – uten å måtte spørre SV. En vakker formulering, men konsekvensene ble katastrofale. SV gjorde ingen ting for at folk skulle stemme nei den 26. april. Ingen oppfordringer, vedtak eller løpesedler. Denne linja ble til og med fulgt opp i Jern og metall avd. 1. i Oslo. Her ville heller ikke Kalheim være med på et forslag som oppfordret medlemmene til å stemme nei. Det kunne bli oppfattet som om det var gått partipolitikk i lønnsoppgjøret, og det måtte ikke skje.

Mens DNA/LO-ledelsen brukte hele «Arbeiderpressa» og alle fagbladene til å fortelle hvor bra lønnsoppgjøret var, og oppfordret til å stemme ja, valgte SV-ledelsen å ikke blande seg inn i hva arbeidsfolk skulle stemme. Dette er frivillig, aktiv og bevisst halehengspolitikk til høyresosialdemokratene.

Forklaringen på denne halehengspolitikk er imidlertid svært enkel. SVs faglige utvalg tenkte på de kommende

valg innenfor forbundene og på den neste LO-kongressen når de la opp sin politikk foran årets tariffoppgjør. Skal det være mulig å ta kampen opp med DNA-hegemoniet i fagbevegelsen har SVs faglige utvalg resonert at det ikke vil lønne seg med »demonstrasjonspolitik». Det må hele tida markeres en viss motsetning til Arbeiderpartiet, men denne må aldri bli stor, og aldri settes på spissen. På denne måten skal en »gjøre det lett» for arbeidsfolk å velge Sosialistisk Valgforbund.

At denne linja førte til fiasko for SV ved årets oppgjør er en ting. Verre er det at konsekvensene av denne linja ble et katastrofalt dårlig lønnsoppgjør for flesteparten av lønnstakerne.

3. »GROBUNN FOR SV-IDEER PÅ STORTINGET»

Dersom en tar utgangspunkt i Orientering og Friheten burde omtrent hele denne kritikken av SVs praksis i innværende år har dreiet seg om partiets stortingsarbeid. Avisene har overlegent ofret mest plass for denne virksomheten.

SV har tatt en rekke feilaktige standpunkter i stortinget, noen av disse kommer vi tilbake til. *Den alvorligste feilen ligger imidlertid i selve instillingen til det parlamentariske arbeidet, og måten dette arbeidet blir drevet på.* SV sprer ikke bare parlamentariske illusjoner hos sine tilhengere, de er meget alvorlig angrepet av dem sjøl.

Etter stortings sesjonen var avsluttet på forsommeren hadde Orientering et intervju med Berit Ås, Finn Gustavsen, Berge Furre og Reidar T. Larsen. Deres

konklusjon på et års arbeid i stortinget har Orientering summert i artikkelens to overskrifter: *Grobunn for SV-ideer* og *Vi gjør mer enn dere ser på TV*. Det er på stortinget det er grobunn for SV-ideer, og det er på stortinget SV gjør mer enn vi alle sammen er klar over.

Disse to overskriftene oppsummerer SVs stortingsarbeid i et nøtteskall. Klarere går det neppe an å fortelle verden at Stortingsarbeidet har en helt bestemt status i SV, og at arbeidet på ingen måte er knyttet til massekampen.

Når det er grobunn for SV-ideer i stortinget må vi spørre: hos hvem? Det er selvfølgelig Arbeiderpartiets stortingsmenn det tenkes på. Dette er forklaringen på at SV praktiserer en halehengspolitik til DNA, de prøver å reformere DNAs representanter på stortinget. I alle fall det som måtte oppfattes som »venstrefloøyen» i DNA.

Når Orientering finner det nødvendig å fortelle sine lesere at stortingsrepresentantene gjør mer enn leserne er klar over, må dette tas som et tegn på at kontakten mellom folka på tinget og den vanlige arbeider er dårlig. Hvordan kan denne kontakten styrkes? Gustavsen vet hvordan dette skal gjøres: »En bønn til alle SVere, spander fem kroner i året og abonner på Stortingstidende.» Av alle ting på denne jord så oppfordrer Gustavsen folk til å sette seg mer inn i det som skjer på tinget gjennom Stortingstidende. Og Gustavsen begrunner dette forslaget med at: »Det er så inspirerende å møte folk som konfronterer oss med det vi virkelig har gjort på stortinget, og ikke bare går på oss med en overskrift fra f. eks. VG eller Tønsberg Blad.» (Orientering nr. 23. juni 74). Vi skal nok sørge for at SV blir konfrontert med sin praksis, men ellers snur Gustavsen forholdet mellom velgerne og representantene på hodet.

Presidenten

Torild Skard debuterte som lagtingspresident mandag 9. desember — i helredt. Det var to saker på kartet, blant dem loven om matmoms-ompensasjon.

Torild førte klubba med dyndig hand, med en solidere reningsbakgrunn enn de fleste presidenter: SFs landsmøter gjennom åra. Hun rakk å i sin første reprimande, også, og gled slik sett pyntelig inn i ekka av refsende og form-pptatte presidenter: hun ba om å få slippe å bli kalt «herr president». Alle alternative uttaleformer var ok. Ved sin ide hadde hun nok en SV'er: Arne Kielland — som er valgt

til Lagtingets sekretær.

Og i salen: de gamle gutta, — Guttorm Hansen, Sven Stray Egil Aarvik m.fl.

Det er synd at dette Lagtinget møtes så sjelden og ikke har mer makt.

To klipp frå Orientering om livet på Stortinget. Om det er ein freistnad på å skape blest om arbeidet SV driv på Stortinget eller kva det er, veit ikkje vi.

En representant for arbeiderklassen på stortinget skal først og fremst reise de sakene og de kravene som allerede på forhånd er stilt i massekampen. De skal ikke rote seg ned i parlamentarisk taktikkeri og komitearbeid for å skape et større grunnlag for SV-ideer på Stortinget. Arbeiderklassen vil være best tjent med at klassekravene ble reist på tinget, uansett om dette ville føre til at SV som

parti eller som enkeltpersoner mistet respekt hos de andre representantene. Selv ikke hos Arbeiderpartiets venstrefløy. Resultatet av en slik politikk blir nettopp at folk spør: hva gjør dere på stortinget? Da nytter det ikke å svare at vi gjør mer enn dere er klar over, — les bare stortingstidende.

SV har fullstendig akseptert det parlamentariske spillet. De bringer referat

Kielland 18 sek. foran Gustavsen

● Stortinget IL er konstituert og med i styret er Arent Henriksen, SVs mann til forsvar av også andre interesser enn mosjonen og gullmedaljene.

Under et uttakingsrenn i Holmenkolløypa (kort dameløype) måtte våre to tapre kandidater se seg slått av hele tre sosialdemokrater (Asbjørn Sjøthun best med 10.05) og en ærgjerrig ungdom med minst englevinger på (Kjell M. Bondevik). Men så kom våre to på 5. og 6. plass (og det var hele to til med).

Sensasjonen sørget Arne Kielland for, som med 11.47 slo veteranen Finn Gustavsen med 18 sekunder. Sistnevnte sprakk visst. Om førstnevnte sprakk på et lavere nivå, — vites ikke — men begge hadde smurt med grønt og blått.

i Orientering fra Stortingsrepresentantenes langrenn der Arne Kielland ble nummer 5. Den dagen Torild Skard debuterte som president i lagtinget var en stor dag i SV. I tillegg til Torild Skard var Arne Kielland sekretær ved dette møtet. Orienterings kommentarer til denne historiske begivenhet var følgende hjertesukk: »Det er synd at dette Lagtinget møtes så sjelden og ikke har mer makt.» (Orientering nr. 1. 1974).

Og SV driver med i Stortingets arbeidsstil. Arbeidsbyrden er enorm, dokumentene mange og tida knapp, det er ikke rart at kontakten med velgerene på denne måten blir dårlig. For at vi virkelig skal forstå hvor intenst det arbeides har Reidar T. Larsen foreslått at alle representantene skriver opp sine overtidstimer, 8-timers dagen og arbeidervernloven gjelder nemlig ikke for stortingsmenn.

Med en slik praksis fjern fra folkets kamp, mener vi at det er grunnlag til å si at SVs representanter på Stortinget ikke har fungert som arbeiderklassens talsmenn.

Olje til Skottland —pressestøtte til DNA

Vi mener at SVs alvorligste feil på Stortinget har vært det manglende samsvar mellom klassekravene på grunnplanet og SV forslagene og taktikkeriet i stortingskorridorene. SV har stort sett oppført seg på Stortinget slik som parlamentariske partier pleier å oppføre seg.

Dette betyr ikke at SV har tatt riktig standpunkt til alle de sakene som de eller andre har reist i Stortinget. På ingen måte. I dette avsnittet vil vi ta opp tre slike saker som viser halehengspolitikken til DNA og manglende bruk av Stortinget som talerstol: Pressestøtta til DNA, ilandføring av olja til Skottland og abortsaka.

Ved Stortingsvalget i fjor stilte SV

parolen om at olja og gassen skulle i land i Norge. Da spørsmålet kom opp i Stortinget stemte SV derimot for at olja fra Friggfeltet skulle føres i land til Teeside i Skottland, SV hevdet at saka var kommet så langt at de ikke hadde noe annet å gjøre.

Slik klarte SV å bryte et av de fagre valgloftene. Argumentasjonen for løftebruddet åpner uhyggelige perspektiver for SVs praksis på Stortinget: »Det ville bare være en ren demonstrasjon» sa Finn Gustavsen om hvorfor ikke SV stemte i mot. Vi trodde at arbeiderklassens representanter på Stortinget nettopp skulle bruke talerstolen til å drive propaganda for en riktig politikk, uansett formelle betraktninger og tidligere vedtak. Sjølsagt ville det ha vært en demonstrasjon å stemme mot landføring til Teeside, men en slik demonstrasjon ville ha vært helt på sin plass, og et eksempel på hvordan arbeiderrepresentanter skal arbeide på Stortinget. I steden valgte SV den ansvarlige linja, som i dette tilfelle betydde en støtte til de internasjonale oljeselskaperens politikk.

Da pressestøtta var opp i stortinget i juni støttet Sosialistisk Valgforbund aktivt opp om forslagene som sikrer Arbeiderbladet en ekstrainttekt på 3,5 millioner kroner fra staten i året. På denne måten skulle SV være med på å demme opp mot monopolene i norsk presse.

Orientering skriver som begrunnelse for denne støtten: »SV er heller ikke tjent med at arbeiderbevegelsens samlede styrke reduseres ytterligere i forhold til de borgerlige» (Orientering nr. 22). Her står igjen DNA-toppen fram som en del av arbeiderbevegelsen. Mens vi hevder at høyresosialdemokratene er borgerskapets beste agenter i arbeiderbevegelsen, og ikke har noe imot at deres kraft svekkes,

omfavner Orientering DNA/LO-ledelsen som en del av den samlede arbeiderbevegelse. Det er ikke til å tro. Arbeiderpartiet som gikk i spissen for imperialistenes EEC-politikk, som aktivt støtter opp om NATO og USA-imperialismen og som nå legger opp til et gigantisk olje-eventyr – for monopolene, er en del av den samlede arbeiderbevegelse som ikke må svekkes! På grunn av Arbeiderbladets reaksjonære politikk ble det stadig vanskeligere å dekke det stigende under-skuddet hos fagbevegelsen. Med SVs hjelp ble det arbeidsfolks skattepenger som ble redningen i stedet.

Det bør også nevnes i denne sammenheng at SV ikke tok standpunkt til om «Klassekampen» skulle ha rett til såkalte stillingsannonser fra staten. Departementet hadde bedt stortinget ta stilling til saka, SV var det eneste partiet som valgte å holde kjeft. I dette tilfelle er det ikke uttrykk for støtte til Klassekampen når SV velger å tie stille. Stortinget vedtok ei ordning i 1969 som skulle innebære at også Klassekampen, i likhet med mange andre aviser også skulle få annonser fra staten. Nå holdes avisa utenfor denne ordningen, og vi oppdager at SVs representanter på Stortinget *ikke* støtter dette rettmessige kravet fra AKP (m-l)s organ. Dette skjer samtidig som millioner ruller til Arbeiderbladet.

Abortsaka – samvittighet eller innfriing av klassekravet

På SVs stortingsprogram i fjor sto det en programpost om sjølbestemt abort. Likevel registrerer vi at det første året har gått på stortinget uten at SV har gjort stort for å reise saka. Det er klart at DNA ønsker å trenere saka – det har de gjort lenge. Men også SV har hengt seg på denne vogna. Begrunnelsen for å gjøre dette er imidlertid litt spesiell i forhold til det vi

har sett tidligere. Årsaken er at blant SVs stortingsrepresentanter finnes *en*, Otto Hauglin, som er mot sjølbestemt abort. Og SV er så demokratisk at det må han få lov til å være. Med den knappe margin det fra før av er i Stortinget kan Hauglins stemmegivning bety at forslaget om sjølbestemt abort blir forkastet. Hva slags demokrati er dette? Det er etterlevninger av den småborgerlige radikalismen på sitt verste. Hauglins samvittighet er langt viktigere en klassekravet som er reist av tusenvis av kvinner. Dette er litt pinlig for SV – derfor er saka bevisst trenert. Men samtidig er partiet i stand til å skryte av at det er så demokratisk i Sosialistisk Valgforbund, Hauglin har sin fulle rett til å stemme imot – dersom han sjøl vil. Samvittighet er nå engang samvittighet, og den spøker en ikke med.

Abortsaka blei kjørt ganske aktivt fram av SV under valgkampen i fjor. I sommer har SV laget en plakat hvor de fire viktigste sakene for partiet er tatt med. Blant disse sakene er sjølbestemt abort. SV krever at saka blir vedtatt *nå*. Det er godt gjort å være stor i kjeften etter at en har sittet på stortinget i et år uten å ha fremmet dette klassekravet. Men hulheten vil bli avslørt jo lenger saka blir trenert.

SV på springmarsj mot høyre

Oktober forlag ga i vår ut ei bok med tittelen «Hvor går SV?». Svaret på spørsmålet var at SV beveget seg mot høyre, temmelig raskt. I dag kan vi imidlertid konstantere at partiet er på full springmarsj mot høyre, med knefallet for sosialimperialismen og DNA/LO-ledelsen 1. mai som de verste utslagene.

Utviklinga har gått fort. Dersom vi i fjor hadde påstått at SV et halvt år seinere skulle forsvare okkupasjonen av Tsjekkoslovakia ville vi blitt anklaget for bakvaskelse. Dersom vi hadde påstått at

Aspengren og Kalheim skulle stå sammen på Youngstorget 1. mai, ville vi blitt kalt for løgnere eller vitsemakere.

Det er grunn til å tro at SV vil fortsette springmarsjen mot høyre, muligens med en del venstresvinger for å holde fasaden.

Med sin direkte feilaktige analyse av hva Det Norske Arbeiderparti står for i norsk politikk skulle det ikke overraske oss om SV sto åpent fram som et støtteparti til DNA-regjeringa. Som et regjeringsparti uten ministre.

E.S.

Folkets Kina 25 år

"I denne verden er
ingenting umulig"

*Jeg husker de muntre samtalene og seiersangene:
I denne verden er ingenting umulig
Hvis du bare har viljen til å reise deg*

(Mao Tsetung i diktet »Valfart til Chinggang, 1965).

Kinas millioner har eid og eier viljen til å reise seg. Det er ingen 25 år gammel vilje. Lenge, under imperialismen og utbytternes åk, hadde folket denne viljen. Men den ble slått ned. »Bokseropprøret» i år 1900 ble druknet i blod. I Shanghai år 1927 kvaltes den rettferdige revolusjonen. Etter at den keiserlige japanske armeen var knust i 1945, grep Kuomintang med amerikansk hjelp etter svøpen som skulle kue folkets vilje. Men ingenting var mulig for undertrykkerne.

Mot dem sto: Et kommunistisk parti, en folkehær, en enhetsfront. Uten partiet, hæren og fronten i ryggen kunne ikke formann Mao Tsetung ha stått fram på Tien An Men-plassen den første oktoberdagen i 1949 og proklamert den frie republikken, Folkets Kina. Det var en lang veg fra Chinkangshan, fjellene i

Chinkang der de første røde baseområdene ble bygd opp, til Tien An Men.

Det var en lang veg fra bakrommet i Shanghai der Kinas Kommunistiske Parti ble stiftet i 1921 til Tien An Men. Det er et uunnsetelig lite bakrom. En står i dette rommet og tenker: Partiet hadde 70 medlemmer. Det tok 28 år til friheten. Er det mange år? Hvor mange er *vi*? Har ikke *alle* folk en vilje til å reise seg?

Utenfor Nanking ligger en park med et minnesmerke over falne martyrer. Her skjøt Kuomintang og japanerne titusner, hundretusener. Men en vårdag i 1949 rykket folkehæren over Jangtsekiang og tok Chiang Kai-sheks hovedstad. En står ved minnesmerket: Ingen ofre er for store. De riktige linjene blir til under kamp. Uten kamp dør partiet, da *blir* ofrene for store.

1. oktober 1949 – fra balustraden på Tien An Men-plassen – kunne Mao Tsetung lese opp erklæringen om at Folkerepublikken Kina var grunnlagt. Det kinesiske folket hadde vunnet seier etter lange år med folkekrig.

Mao Tsetung har vært formann i KKP siden konferansen i Tsuyni i 1935 under Den lange marsjen. Både før og etter dette vendepunktet, har han vært i ustanselig kamp mot feilaktige linjer, mot en politikk som ville forråde folkets interesser. En gang var han minister i Kuomintang-regjeringa. Det var før det kontrarevolusjonære statskuppet i 1927. Et museum i Kwangchow (Kanton) viser dette. Der underviste Mao fattigbønder i kamp mot føydalismen. De som forakter en allianse med bøndene kan lære noe av KKP. De som ikke vil arbeide i fronter kan lære noe av arbeidet kommunistene drev i den anti-japanske enhetsfronten. Er det aldri nødvendig med allianser? Er det aldri nødvendig å bekjempe opportunistene til «høyre» og «venstre»?

Oppe i fjellene i Honan-provinsen ligger Lin-fylket der folket har bygd den vidne kjente Røde Fane-kanalen. Gamle onkel Lu forteller oss at det ikke skjedde uten kamp. Fjellene måtte flyttes. Byråkratene i provinsledelsen måtte lures. De sto for ei linje trukket opp av Liu Shao-chi. Snedig, i drypp og små rykk, ville han gjeninnføre kapitalismen. Stol ikke på egne krefter! sa han. Det finnes folk som tror at kapitalismen ikke kan gjeninnføres i et land som har begynt å bygge sosialismen. Reis til Linshien og snakk med onkel Lu, han vet bedre!

Verftsarbeiderne i Shanghai motbeviste de revisjonistiske teoriene: La oss bygge en titusentonner på denne tretusentonns beddingen, sa de. Det må gå. «Bedre enn å bygge skip, er det å kjøpe skip fra utlandet, bedre enn å kjøpe skip, er det å leie skip», sa Liu Shao-shis menn. Nei! svarte verftsarbeiderne. Så bygde de titusentonneren «Østenvinden» der før bare små fartøyer var bygd.

Engelskmennene, amerikanerne, japanerne, de reaksjonære – alle så de

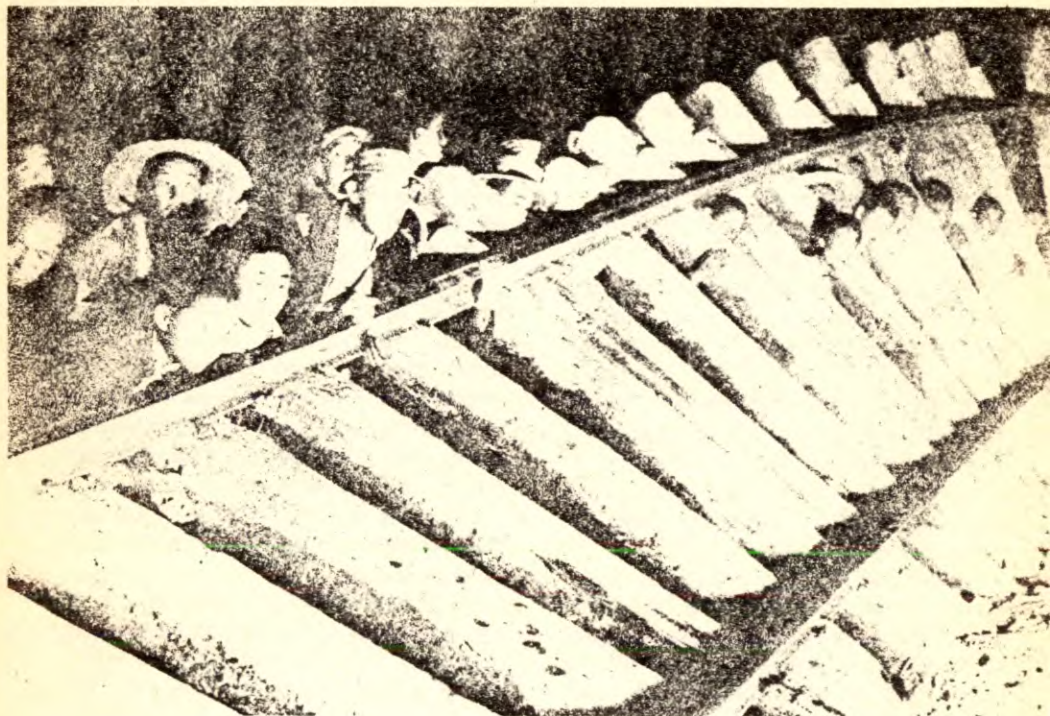
over den halvmila breie Jangtsekiang der den rolig flyter forbi Nanking. «Her kan ingen bru bygges» sa de. Jo, det er mulig! Vi kaller inn teknikere og kadre, vi ber soldatene fra folkehæren hjelpe oss. Vi studerer marxismen-leninismen-Mao Tsetungs tenkning. Vi bygger brua!. I dag kan du gå ut på den og se djunkene krysse på det brune vannet.

Brua ble bygd ferdig på et tidspunkt da «verden» sa at det hersket kaos i det store landet. «Bombarder hovedkvarteret!» skrev Mao på ei veggavis. Kultur-revolusjonen brøt løs. Veldige krefter dirret, diskusjonene raste i fabrikkhallene, rødegardistene streifet om på landsbygda. Var ikke den lærde professoren likevel så lærd? Ville han tjene folket med sine kunnskaper? Var partikomiteen stivnet i treigt byråkrati?

Vi er folkets masser. Vi har en lærdom til professoren, vi har ei melding til partikomiteen! Kjære fagforeningsformann, her er ikke annen råd en å oppløse fagforeninga, nå heller vi det størknede metallet i støpedigelen, se det gløder rødt, kamerater!

Kulturrevolusjonen ble dirigert ovenfra, massenes kritikk ble aldri reell, og det er en myte at revolusjonen kan føres videre gang på gang. Slik snakker noen. Deres ideologi er «den fredelige vegens». Kulturrevolusjonen betydde oppløsning. Ett deler seg i to, to kan aldri bli ett. Ytre årsaker virker gjennom indre motsigelser, – slik studerte det kinesiske folket filosofien. Spør jernverksarbeideren ved Wuhans Jern- og Stålkombinat, – hun vet noe om hvordan massene filosoferte kritiserte, revolusjonerte.

Det er derfor hun har fått plass i fabrikkens revolusjonære komite. Hun tror ikke på fred når ufred er nødvendig. Hun så de sovjetiske ingeniørene dra hjem. Hun så hvordan den seige kampen

Folkekrigen har en uuttømmelig styrke. Bildet viser folk fra en antijapansk base som velter til side en strekning av skinnegangen på en jernbane som fienden kontrollerer.

for vitenskapelige eksperimenter, kampen for å øke produksjonen ble ført. Stålet hun smelter er Kinas eget stål. Det har kostet å lage det sjøl. Det ville kostet mer å *ikke* lage det sjøl, å betale med pund og dollars, mark og yen. Hvor mye ville den blå bomullstrøya hennes kostet da? Hva ville husleia vært hvis hun og alle de andre hadde blitt sosialdemokrater?

Da keiserdømmet falt i 1911, falt også påbudet om at kvinnene skulle snøre inn føttene. Men ennå ser en dem, de gamle konene med ørsmå, deformerte føtter. Men – søstre og mødre – vi er halve himmelen! Skal halve himmelen være ufri?

Kvinnefrigjøringa betyr kamp mot mannens dominans, sier noen. Spør ledelsen på Pekings transistorfabrikk om dette. Den består av fire arbeiderkvinner. Hvor kommer de riktige tankene fra? spør de. Fra den samfunnsmessige praksisen, fra den aleine. Ennå finnes det menn som sier at barnepass er kvinnens oppgave. Vi må lære dem, disse tankene blir ikke riktige på ett sekund, på to år.

Folket er rolig og tålmodig. Når USA legger en ring av stål og panser og lakeiregimer rundt landet, er svaret: Vi styrker folkehæren. Den som angriper oss skal drukne i folkehavet. Når Sovjet legger en million mann og mange raketter ved

grensen, er svaret: Vi bygger tunneler. I storbyene bygges det tunneler på hvert gatehjørne.

Vi angriper ingen. Vårt land er stort, vi har makt. Men det er en makt vi ikke ønsker å påtvinge andre. Kina har venner over hele verden. Vi omfavner våre venner, men uten å la omfavnelsen kvele dem. Revolusjonen er hovedtendensen i verden i dag. Vårt folk har reist seg. Men intet folk kan tvinge andre folk til å reise seg. Intet folk kan heller tvinge andre folk i kne. Derfor støtter vi de små nasjonene mot supermaktene. Er det en uklar politikk?

En står i »Den forbudte byen», det gamle keiserpalasset i Peking: Folket har bygd det, med gull og utskjæringer. Pekings arbeidere går på tur mellom de keiserlige murene. Slik skapte våre fedre overklassens palass med hendene sine. Javel, vi skal lære av de gamle. De drev verdenshistoria framover. Men i dag er det vi, og vi har vår egen kultur. Bli med i teatret og se »Den hvithårede piken». Her om dagen diskuterte vi visse forbedringer i stykket i kulturgruppa på tekstilfabrikken. Hun spiller sikkert enda bedre i kveld!

Og den hvithårede piken flyr over scenen på lette ballettføtter mens publikum sitrer av spenning og salen bruser, flyr som en vind – som om hun ville bevise for all verden at folkets kultur er både mulig og foranderlig. Norske kamerat, har du ennå ikke lest formann Maos Yenan-taler om kunsten og litteraturen?

Det er juni 1972 og varm kveld i Peking. Vi går under alleen mot Tien An Men. Tusener av sykler suser forbi på den brede avenyen. Folkemassene er om oss over alt, her er ingen fare. For en ro! Langs avenyen vil det ble hengt opp vegg-aviser som kritiserer Lin Piao og

Konfucius. På den veldige plassen vil det bli feiret mange jubileer.

Seinere er vi på veg mot grensa i sør, med toget gjennom den tropiske Kwangtung-provinsen. Vi er noen nordmenn som prøver å oppsummere inntrykk vi har fått hos proletariatet på en reise gjennom dets eget diktatur. Kina – det er som en hage og et verksted for fornuft, for den egentlige menneskelige fornuften. Hva er det vi *ikke* kan lære av Kina montro? Alt er grønt i landskapet omkring oss, risen vokser på terrassene. En jernbanemann vinker oss videre mot Hong Kong med det røde flagget sitt. I 1949 ble det trukket ei skarp grense her, ei grense mellom det som er fornuftig og det som er ufornuftig. Vi reiser inn i det meningsløse Hong Kong, inn i kapitalismen. Kapitalismen vil gå under, vi skal hjelpe den med det. Men Kina reiser seg og vil fortsette å reise seg.

Jon Michelet

„Vi setter vår lit til folkene“

Kinas Kommunistiske Partis syn på den internasjonale situasjonen

av Helge Øgrim

Helge Øgrim ledet i sommer en delegasjon fra Rød Ungdom som besøkte Kina etter invitasjon fra det internasjonale utvalget i KKP. Her skriver han om inntrykket de fikk av utenrikspolitikken Kina fører i dag.

Det siste året har KKP sendt ut to dokumenter som er av stor betydning for å forstå Kinas utenrikspolitikk. Det ene er beretninga som Chou En-lai la fram på partiets 10. kongress i 1973. Det andre er en tale Teng Chiao-ping holdt på FNs spesielle sesjon i vår. Kritikerne av Kinas politikk har behendig unnlatt å kommentere disse dokumentene, om de overhodet har lest dem.

KKP hevder at alle de 4 grunnleggende motsigelsene i verden skjerpes, og at dette er grunnen til at det rå «stor uorden». Spesielt mener de motsigelsen mellom verdens folk på den ene sida og imperialismen med supermaktene Sovjet og USA i spissen, skjerpes. Dermed at motsigelsen mellom de to supermaktene spiller stadig større rolle.

Samtidig sier Chou En-lai at situasjonen i verden «er utmerket». Med det mener de at undertrykte folk og nasjoner styrkes i kampen mot imperialismen, og

at det er en sterk tendens til enhet og samarbeid mot supermaktene. I samtalen la de aldri skjul på at en rekke av regimene i den 3. verden er reaksjonære, men de hevdet at det like fullt er positivt at de tar del i motstanden mot Sovjet og USA.

»3 VERDENER«

Som det kommer fram i de to dokumentene, deler Kina nå verden opp i »3 verdener«. Denne oppdelinga er ikke den samme som før, da den gikk mellom 1) de imperialistiske landa, 2) den sosialistiske og 3) den tredje verden. Den største endringa er at Sovjet har skifta farge og er blitt et sosialimperialistisk land. *Dermed finnes det ikke lenger noen sosialistisk leir.* Sovjet er et imperialistisk land – akkurat som USA.

I samsvar med utviklinga av den internasjonale situasjonen og skjerpinga av de

Rød Ungdom i Kina

7 delegater fra Rød Ungdom og NKS i Kina

Delegasjonsoppholdet i Kina i sommer kom i stand etter en invitasjon til Rød Ungdom fra det før nevnte internasjonale utvalget under Sentralkomiteen. De 7 deltakerne i delegasjonen ble ledet av Helge Øgrim, formann i Rød Ungdom, og blant deltakerne var også Bernt Holtsmark, formann i Norges Kommunistiske Studentforbund, som ble stiftet i mars i år. Delegasjonen kom til Kina 18.

mai. Etter ei uke i Peking dro den til Tachai (en mønsterfolkekommune innafor jordbruket), og Yenan (hovedkvarteret for sentralkomiteen og Mao Tsetung i mange år under frigjøringskrigen mot Japan). Videre til Sian (gammel keiserhovedstad, nå middelstor industriby), Hangchow (senter for silkeproduksjonen), Shanghai (kanskje verdens største by og det industrielle tyngdepunktet i Kina), Kanton (rett nord for Hongkong) og tilbake til Peking de siste dagene før avreise 14. juni.

fire grunnleggende motsigelsene deler de verden opp slik:

USA og Sovjet utgjør den 1. verden. Utviklingslanda (deriblant Kina) den 3. verden. De kapitalistiske landa imellom den 2. verden.

Denne tre-delinga må ikke oppfattes som en «erstatning» for analysen av de grunnleggende motsigelsene. Kineserne understreket at de fire grunnleggende motsigelsene avspeiler *klassemotsigelsene* i verden. Oppdelinga i tre verdener er det uttrykket de grunnleggende motsigelsene får i forholdet mellom *statene* i verden.

Hva er det gode med denne oppdelinga? Etter KKP's mening at folkene kan se hvem som er hovedfienden, og også hva som er hoveddriv-

krafta. De kan se hvem de kan alliere seg med og vinne over på sin side.

På Moskva-konferansen i 1957 pekte alle kommunistene der på at USA var den felles fienden for alle folk. Nå er dette annerledes. I 50-åra strebet USA-imperialismen aleine etter verdensherredømme. I 60- og 70-åra gjør også Sovjet det samme. Derfor tilspisses motsigelsen mellom Sovjet og USA også kraftig.

Supermaktene utsetter alle land i verden for aggresjon, undergraving og kontroll. Fienden er ikke lenger bare USA-imperialismen, men USA-imperialismen og sosialimperialismen. *Ettersom sosialimperialismen er under forklledning, er den etter kinesernes oppfatning på mange måter enda farligere.*

Arne Kielland

Fra KINA

...seise av de vānen
...an...
...rus...
ØNSKER FORENT EUROPA
HOVEDFIENDEN I KREML I
ANTI-SOVJETISME

OPPORTUNISME

Kineserne har begynt å dele verden i tre — eller si at det fins tre verdener: 1) Supermaktene (USA og Sovjet), 2) den industrialiserte verden ellers, og 3) den tredje verden, eller utviklingslanda med Kina. Denne modellen har viktige trekk ved seg,

men den er langt fra fullkommen og langt fra marxistisk. Den er opportunistisk, skapt av kinesernes behov for å isolere klassekameraten Sovjetsamveldet. Og sjøl om en kan forstå kinesernes bitterhet etter alle de ydmykelsene sovjetrusserne har utsatt dem for opp gjennom åra — like mye under Stalin som nå — må analysen være opportunistisk når Edward Heath og Helmut Schmidt, og nesten Richard Nixon, avleser russerne som klassekamerater.

»Willoch og kineserne møttes i sin anti-sovjetisme, og Thyness strødde om seg med Mao-sitater, forteller Arne Kielland (SV) fra Utenrikskomiteens besøk i Kina». (Orientering 26/74.)

USA har ikke skifta kjerne

En del borgerlige kommentatorer har den siste tida villet ha det til at Kina ønsker å alliere seg med USA mot Sovjet. Representantene fra KKP tok dette opp, og gjorde det klart at Kina kjemper mot begge de to supermaktene. USA har lidd tre store nederlag siden siste verdenskrig: I Kina, med Chiang Kai-sheks tap, i Korea-krigen, og i Vietnam. På visse områder måtte USA-imperialismen delvis trekke seg tilbake. Det vil likevel ikke si at USA-imperialismens kjerne er endra.

Det er tre hovedpunkter i Nixon-doktrinen, som nå er rettesnoren for USAs imperialistiske politikk: 1) La alle land kjøpe amerikanske våpen for å væpne seg, 2) holde på avtalene med marionetteregimene som i Sør-Korea og Sør-Vietnam, 3) fortsette å støtte gamle venner som Chiang Kai-shek. Politikken har med andre ord de samme avgjørende kjennetegnene som før.

Det var de som snakka om at Kina ikke lenger ville kjempe mot USA-imperial-

ismen etter at Nixon hadde vært på besøk der. Tida som har gått har gjort alle deres spekulasjoner til skamme. I alle viktige konflikter, f.eks. i Indo-Kina, Midt-Østen, på havrettskonferansen og i FN har Kina ført en konsekvent kamp mot USA. Når det gjelder diskusjonen med Nixon, sa kineserne: »Forhandlinger er også en form for kamp. Det kan alle se av det kommunikeet som ble sendt ut av de to partene: Der kommer det fram at vi står på våre standpunkter, amerikanerne på sine.»

Kina tvang Nixon til å godta at det bare fins ett Kina. Kommunikeet sier riktignok ikke dette helt rett ut. Det var et resultat av at USA forsøkte å tåkelegge kjennsgjerningene. Til slutt måtte de likevel gå med på å trekke de væpna styrkene sine ut av Taiwan-stredet.

I de mer enn tjue åra Folkerepublikken Kina har eksistert har USA nektet å anerkjenne Kina som ett land. Besøket var derfor en stor seier. Men kineserne la ikke skjul på at det trengs langvarig kamp

for å få USA til å holde seg til kommunikeet.

Når det gjaldt Taiwan, ønsker Kina å frigjøre øya på fredelig vis. Men de innså at USA ikke vil trekke seg tilbake uten videre. Når USA holder på Taiwan, er det nettopp i samsvar med Nixon-doktrinen. Sovjet har også kastet sine øyne på Taiwan. Sønnen til Chiang Kai-shek studerte i Moskva, og kona hans er russisk. Kineserne mente at Chiang har hemmelige forbindelser med sovjet-revisjonistene. Dessuten har en del militærister i Japan store mål med Taiwan, Japan har holdt øya okkupert i 50 år tidligere. *Det er derfor ikke umulig at Taiwan må frigjøres med våpenmakt.*

KAMP MOT BEGGE SUPERMAKTENE

Parolen om kamp mot begge supermaktene er et nøkkelspørsmål i den anti-imperialistiske bevegelsen over hele verden. Også i Norge. De mest Moskva-tro hevder at enhver kamp mot Sovjets imperialisme er »anti-kommunisme» og »maoistiske intriger». En rekke SVere er mer kritiske til Sovjet, men hevder likevel at kampen mot Sovjet ikke på noen måte kan likestilles med kampen mot USA-imperialismen. Kommunistene har et helt annet syn. Kameratene fra KKP formulerte sin oppfatning omtrent sånn:

»I verdensmålestokk må vi kjempe ikke bare mot USA-imperialismen, men også mot den andre supermakta. Det hjelper lite om en bare fører kamp mot USA og ikke mot Sovjet. Når en ser verden under ett er de den felles fienden til alle folk.

Men vi må se *konkret* på de ulike landa for å finne ut hvem som er hovedfienden. I Øst-Europa og Mongolia kan en vanskelig si at hovedfienden er USA. Der hersker Sovjet direkte. I de latin-amerikanske landa, unntatt Kuba, er det USA som

dominerer. Derfor er USA-imperialismen den viktigste fienden der, sjøl om begge må reknes med.

Når det gjelder hvem som er hovedfienden i de europeiske landa, må de ulike marxist-leninistiske partiene anvende marxismen-leninismen, Mao Tse-tungs tenkning og sjølstendig analyse situasjonen. Men ett er sikkert: De har en felles fiende i både USA og Sovjet.»

Folkene i den 3. verden er hovedkrafta i kampen mot supermaktene

Med den 3. verden mener de kinesiske kommunistene i hovedsak Afrika, Asia og Latin-Amerika. Nord-Korea og Kina hører også til den tredje verden.

KKP hevder at folkene i disse landa utgjør hovedstyrken i kampen mot supermaktene. De uttrykker det sånn: »Land ønsker sjølstendighet, nasjonene ønsker frigjøring og folkene ønsker revolusjon».

Som et sosialistisk land støtter Kina absolutt folkene i den 3. verden i denne kampen. Det sitter utvilsomt en rekke reaksjonære herskere ved makta i den 3. verden, det fins også de som søker tilflukt hos og støtter Sovjet eller USA-imperialismen. Men ettersom motsigelsene i verden skjerpes, vil stadig flere av dem gå med i kampen mot supermaktene. Kina har valgt å ikke sitte på gjerdet og skryte av sine »reine hender», men i stedet gjøre sitt for å påskynde denne prosessen. Dette er utvilsomt et av de viktigste motivene bak Kinas diplomatiske offensiv som tok til i 1970.

Folkene har krav på sjølstendighet, og Kina støtter disse kravene. Det fins tilfeller der regjeringene fører krig mot kommunistpartiene i land som Kina utbygger de diplomatiske forbindelsene med. Om disse regjeringene vil bygge diplomatiske forbindelser med Kina på grunnlag av prinsippene om fredelig sam-

Chou En-lai på 10. Nasjonale Kongress i KKP. Beretninga han la fram inneholder verdifulle analyser av verdenssituasjonen. (Se Oktoberheftet »Dokumenter fra KKP's 10. Nasjonale Kongress«, Folkets Verden 1.) Du finner dem utdypet i Chia Kuan Huas tale i FN's hovedforsamling 2. oktober 1973 (se Kina i dag, nr. 10/1973) – og på nytt i talen til hovedforsamlinga 2. oktober 1974 (se Peking Review 41/74 – og Kina i dag 11/74).

eksistens, så gjør Kina det. Om de krever at Kina skal slutte å støtte kommunistene i de samme landa, nekter Kina.

I Burma har Ne Win-regjeringa opprettet diplomatisk samband med Kina. Ne Win fører krig mot kommunistpartiets væpna styrker. Kina bryter ikke forbindelsene med kommunistene sjøl om Kina har samband med Ne Win. Kina sympatiserer åpent med frigjøringsbevegelsen. Viseformannen i Burmas Kommunistiske Parti sitter fortsatt i Kina, og han opptre offentlig der. Kina sendte nylig et hilsmingstelegram til partiets 35-årsjubileum. er heter det blant annet:

»Burmas kommunistiske parti har holdt holdt marxismen-leninismens fane høyt og bekjempet resolutt imperialismen, revisjonisme og reaksjon, fortsatt en meget krevende revolusjonær væpnet kamp og oppnådd viktige seirer i de siste mer enn

tju år. Vi er imponert og inspirert av dette.»

Et tilsvarende eksempel er Malaysia, der også kommunistene fører væpnet kamp. Kina støtter kommunistene, men ønsker samtidig at herskerne i landet skal føre kamp mot supermaktene. Derfor opprettholder Kina de diplomatiske forbindelsene.

»Vi setter vår lit til folkene»

Kameratene fra liasson-komiteen framholdt at et avgjørende kriterium for å bedømme nasjonale frigjøringskamper, er om de retter seg mot supermaktene eller ikke. Lenin inntok i sin tid det samme standpunktet. Han mente at frigjøringskamp retta mot imperialistene var progressiv, uansett om den var leda av hoffkeiser. Om kampen ikke retter seg mot imperialistene er den reaksjonær,

uansett om den ledes av studenter. Med andre ord: kuppforsøket i Sudan i 1970, kurdernes kamp i Irak, palestineres kamp osv., må vurderes utfra om de tjener eller skader supermaktene og imperialismen.

I alle våre samtaler la de kinesiske kameratene stor vekt på at et avgjørende slag mot imperialismen ikke er mulig uten at folkene gjennomfører revolusjonen.

I den 3. verden står folkene overfor oppgava å fullføre den nasjonal-demokratiske revolusjonen, og frigjøre landa fra imperialismen.

I de fleste land i den 2. verden og i USA og Sovjet er folkenes oppgave den sosialistiske revolusjonen. De marxist-leninistiske partiene i disse landa må organisere kreftene med sikte på å gjennomføre revolusjonen. Samtidig må vi forsvare oss mot supermaktene.

Kineserne mente det både var et viktig og et vanskelig spørsmål å avklare hvordan forholdet mellom disse to oppgavene skal løses, men de framholdt at den analysen kan kommunistene i vesten bare gjøre sjøl. Etter deres mening er det ikke kommunistpartienes oppgave å legge opp sin politikk etter hva som tjener Kinas utenrikspolitiske og diplomatiske arbeid, men å vurdere paroler og politikk utfra en analyse av forholdet mellom monopolkapitalen og folket og mellom imperialismen og folket i de enkelte land.

USA/Sovjet: kamp og samarbeid

I beretninga til siste partikongress pekte Chou En-lai på at USA og Sovjet nå er knytta til hverandre i hemmelig og åpent samarbeid. Samtidig strides de innbyrdes. KKP hevder at *kampen* er det grunnleggende i forholdet mellom dem.

»Samarbeidet er delvis, foreløpig og relativt. Kampen er altomfattende, varig og absolutt. Når de foreløpig samarbeider,

er det for å kunne øke kampen seinere. Som Lenin sa: Å søke hegemoni er et kjennetegn ved imperialismen. Kampen er viktigere enn enheten.» Omtrent sånn uttrykte kineserne sitt syn.

Vi spurte om deres vurdering av hva som er nøkkelpunktet i striden mellom supermaktene. De hevda at både Sovjet og USA prøver å vende verdens oppmerksomhet mot den kinesiske grensa, at både amerikanske og tyske aviser, samt Sovjet-revisjonistene sjøl snakker mye om spenninga langs den sovjet-kinesiske grensa for å vende oppmerksomheten bort fra andre steder. Etter kinesernes syn er sabelraslinga i øst bare en skinnmanøver for å kunne forberede seg i ro i vest.

Deres synspunkt var at nøkkelpunkter er Midt-Østen, Det indiske hav, Middelhavet og Vest-Europa, *med hovedvekt på Vest-Europa.*

Hvorfor? – Sovjet er et europeisk land, med hovedkoloniene sine i Europa. USA-imperialismen investerer mest i Vest-Europa. Vest-Europa er et rikt marked, og mye av verdens fremste industri og teknologi er konsentrert her. Det er uråd for sosialimperialismen å oppnå verdensherredømme uten industrien i Europa.

Det samme kommer fram når man ser på plasseringa av troppestyrkene. 3/4 av de sovjetiske troppene er forlagt langs grensa til Europa, 3/4 av utstyret også – spesielt det mest avanserte.

Den kinesisk-sovjetiske grensa er over 7000 km. lang. Sovjet har postert 1 million tropper i området. Når 1 million tropper går til angrep langs denne grensa blir angrepet desentralisert. Heller ikke to millioner ville være et virkelig kraftig angrep. »Om Sovjet angriper, blir det uråd for dem å komme seg ut igjen.»

På denne bakgrunnen vurderer Kina truselen fra Sovjet. De ser slett ikke bort fra at Sovjet vil prøve seg på væpna

provokasjoner, som den på Chenpao, men trur ikke på noen storkrig. Og om angrepet skulle komme, er Kina utvilsomt godt forberedt.

**»Faren for verdenskrig
er fortsatt til stede»**

Begge supermaktene snakker ivrig om »fred i vår tid». Kina ser dette som et forsøk på å berøve folkene årvåkenheten og spre en falsk trygghet. Alarmsignalene i USA under oktober-krigen i fjor ga et klart uttrykk for at freden slett ikke er »trygg».

Lenin påpekte at »imperialisme betyr krig». Fra Krustsjovs dager har revisjonistene forlatt den læresetninga, og i stedet propagandert for evig fred.

Men ettersom Sovjets styrke i forhold til USA øker, og det ser den ut til å fortsette å gjøre, og ettersom supermaktene blir mer desperate, øker også faren for en ny verdenskrig. Kanskje vil det i stedet for fred, være storkrig alt om 5 – 6 år, advarer kineserne.

Men ennå har ikke USA og Sovjet forberedt seg godt nok. En krig kommer ikke med en gang. Hovedtendensen i verden er revolusjon. Det er to utveger, som Mao peker på: Enten fører krigen til revolusjon, eller forhindrer revolusjonen krigen.

»Derfor,» understreka kameratene fra KKP, »må vi gjøre et godt arbeid. Proletarer i alle land må kjempe sammen!»

Maktspråk

De to språkene

av Espen Haavardsholm

»*Fra de stummes leir*» var tittelen på en av de tidlige brannfaklene i den norske kvinnekampens historie. På det hundreåret som er gått siden Camilla Collet begynte sitt agitasjonsarbeid, har kvinnekampen i Norge tatt mange og store steg framover. Men ennå er de *lite kjempende* kvinnene – i mange sosiale sammenhenger – like stumme.

De er stumme fordi Norge, tross oppslutningen om Kvinnefronten og ulike feministiske grupper, i 1974 stadig er et mannsamfunn, og fordi det første som i sosialiseringprosessen blir fratatt en undertrykt gruppe, er makten over språket. I et herskersamfunn er språket alltid synonymt med de herskendes språk. I et imperialistisk samfunn er språket alltid synonymt med det imperialistiske språket. I et klassesamfunn er språket alltid synonymt med den herskende klassens språk.

I 1889 ble den norske folkeskoleloven vedtatt av Stortinget. Det er med utgangspunkt i denne loven at en person som er født og oppvokst innenfor landets grenser, og som i voksen alder ikke er blitt tilegnet lese- og skrive-kunnskaper, kan saksøke den norske staten.

Men hvem gjelder denne loven for?

Gjelder den opplæring i elevenes eget språk, eller gjelder den opplæring i her-skerklassens språk?

Gjelder den læring med utgangspunkt i det talespråket elevene er vant med fra sitt eget miljø – eller gjelder den tilpas-sing til riksnormen?

Gjelder den samisktalende? Gjelder den sigøynere?

Hva slags forhold er det mellom det språket en guttunge fra Masi eller Åseral eller Grunerløkka eller Husnes eller Gass-verktomta snakker til daglig, og det språket han får opplæring i innenfor det norske skoleverket?

Eller mer prinsipielt uttrykt:

Hvem eier språket? Hvem former språket? Hvem bestemmer over språket? Hva brukes språket til?

I et klassesamfunn er dette grunn-leggende spørsmål for alle. Særskilt grunnleggende er de sjølsagt for folk som har arbeid med det språklige redskapet til yrke – folk som lærere, prester, reklame-

MAKTSPRÅK bli tittelen på ei spalte Espen Haavardsholm vil skrive fast for Røde Fane. Det finst to maktspråk – det utbyttarklassen nyttar for å lokke og truge det arbeidande folket til å bøye seg, og det dei underkua nyttar når dei samlar seg mot utbyttarane.

folk, embetsmenn, journalister, jurister, byråkrater, teaterfolk, politikere, litterater. Det som er felles for disse yrkesgruppene, er at de alle – i kraft av sitt yrke – er redskaper for den herskende klassen. Enten de subjektivt sett ønsker det eller ikke, vil språket de har tilegnet seg og som de anvender i sitt daglige virke, nødvendigvis bære den herskende klassens stempel. Slik var det i den tida da den viktigste skriftopplæring folk fikk hos oss, besto i mekanisk tilegnelse av løsevne bruddstykker fra Pontoppidans katekisme. Og slik er det den dag i dag, selv om dette forholdet i våre dager får andre uttrykk.

For enkelte lærere, litterater, skribenter eller intellektuelle betyr dette et problem. For nå å gå inn på den kommunistiske forfatterens situasjon: Når jeg f.eks. skriver denne artikkelen, er det for å undergrave makten til det språket jeg sjøl anvender meg av – eller iallfall for å undergrave dette språkets klassestempel.

Men hvordan? Er dette et problem en kommunistisk forfatter, som er avlet av den herskende klassen og som fra barnsben har tilegnet seg den herskende klassens språk, kan løse på egen hånd!

Bertolt Brecht har karakterisert det forræderiske ved denne problematikken i et dikt («Fordrevet med god grunn»):

»Men da jeg var blitt voksen, så jeg meg rundt og jeg likte ikke folk fra min klasse:

det å gi ordre og det å ha tjenestefolk. Så jeg forlot min klasse og slo meg ned sammen med lave folk.

Slik

har de oppdradd en forræder, undervist ham

i snie kunster, og han forråder dem til fienden.

(...) Hvor jeg nå kommer er jeg brennemerket av alle som eier, men de eiendomsløse leser seddelen og gir meg en seng for natten.

Deg, hører jeg da har de fordrevet med god grunn.»

Det som Brecht i dette diktet bare har formulert den ene halvparten av problemet: Den intellektuelle øverløperens solidaritetskonflikt, solidaritetskonflikten til den som har skiftet klassestandpunkt.

Men den intellektuelle klasseforræderen havner i et uføre dersom han skal løse sitt problem på egen hånd. Dette så Brecht – derfor sluttet han seg til de eiendomsløse som ga ham en seng når han ingen seng hadde, derfor sluttet han seg i slutten av 1920-åra til den revolusjonære delen av den tyske arbeiderklassen, og derfor deltok han i arbeidet til det som er den revolusjonære arbeiderklassens organiserte uttrykk: det kommunistiske partiet.

Ingen kan løse spørsmålet om hvem som eier språket for seg sjøl. Det er et spørsmål som angår selve basis i klasse-samfunnet – eiendomsforholdet til produksjonsmidlene og kommunikasjonsmidlene (trykkerier, forlag, radio, aviser,

film, teaterhus, plateselskaper, TV), det er et spørsmål som angår eiendomsforholdet til ytringsfriheten (ytringsfrihet for hvem?). Det er dessuten et spørsmål som angår det strukturelle grunnlaget for språket selv – eiendomsforholdet til grammatikken, ordtilfanget, syntaksen. Det er et spørsmål som har med noe langt, langt mer enn ortografi å gjøre. (Det er ingen tilfeldighet at rettskrivingsreformer har vært *sosialdemokratiets* viktigste innsats i den norske språk-kampen).

Det er – åpenbart – et spørsmål som i like høy grad angår språkets innholdsside som språkets uttrykksside.

For vi lever i et samfunn med to språk

Vi lever i et klassesamfunn, og i et klassesamfunn er det herskende språket alltid den herskende klassens språk. Men i et klassesamfunn fins også et annet slags språk, under det offisielle.

Josef Stalin har presisert at dette spørsmålet ikke lar seg løse på mekanisk vis. Det er ingen grunn til å tro at vi i Folkerepublikken Norge skal ha et nytt alfabet, et annerledes kasussystem eller en forskjellig verbalbøyning fra det vi nå har.

Folkerepublikken Norges språk – det fins allerede, spirende, midt i blant oss. Det kommer bare så sjelden til orde – iallfall i skriftlig form.

Folkerepublikken Norges språk – *det er språket til dem som i dag er stumme.* Folkerepublikken Norges språk – det er språket til dem som i et klassesamfunn er undertrykt, språket til dem som i et klassesamfunn er fratatt makten over språket.

Det er språket til de stumme kvinnene,

språket til den delen av arbeiderklassen som aldri høres i offentlige sammenhenger, språket til unger, gamle, elskende og tause, språket til dem som lider nød og språket til dem som gir faen, språket til dem som skjeller i fylla og språket til dem som overhodet ikke er vant til å gripe ordet.

Det er språket fra Store Fri og språket fra Store Stå, språket i vennineselskapet og språket i demonstrasjonstoget, språket til skapsprengerer og språket til renovasjonsarbeideren, språket til den fraskilte morens døtre når de snakker med dokkene sine og språket til gjeterne som driver reinflokken over vidda ved Biedjovagge i april, språket fra jernbanekupeen og språket fra maskinhallen, språket fra doveggen og språket fra lørdagsdansen i Folkets Hus, språket fra fengslens luftgårder og språket fra pendlerhustruens kjærlighetsbrev, språket fra byggeleikeplassen og språket fra drosjekoen fem minutter før midnatt, språket fra asyllets lukkede avdeling og språket fra den okkuperte saneringsgården, språket fra det politiske studiemøtet og språket fra langtransportsjåførens nattkafe, språket til slakteriarbeiderne og språket til de gamle felespillerne, de unge elskendes språk i senge og den kreftsjuke Hydroarbeiderens siste ord, spebarnskriket, orgasmens dyreaktiske lyder og den døendes ralling, språket fra gateopp-tøyene og språket fra de streikendes løpe-seddel.

Dette er det språket en forfatter som ønsker å tjene folket med det han skriver, må søke å gripe.

Og det er en oppgave han umulig kan klare på egen hånd.

Alene kan nok en opposisjonell

forfatter utrette visse saker og ting. Litteraturhistorien er full av eksempler på opposisjonelle forfattere – ikke sjelden sønner og døtre av den herskende klassen – som har hånet, hundset, latterliggjort og bekjempet de herskende. Noen av de mest lysende verkene i verdenslitteraturen er resultatet av en slik virksomhet (f.eks. Dante, Swift, Dostojevskij – eller her hjemme: Holberg, Wergeland, Strindberg).

Men alene kan en opposisjonell forfatter aldri bli talerør for de språkløse. Alene kan en opposisjonell forfatter aldri makte det som må være den opposisjonelle forfatterens viktigste oppgave: Å peke framover, mot en ny tid og et nytt samfunn.

Dette var det en forfatter som Bertholt Brecht innså. Og det er grunnen til at mange anser Brechts forfatterskap som epokegjørende i vårt århundre – et forvarsel om en ny måte å arbeide på.

Men dette var – på sin måte – også det f.eks. Sara Lidman innså, da hun i boka fra Kiruna lot arbeiderne sjøl komme til orde, i redigerte lydbåndopptak, istedenfor å forsøke å omfortolke deres erfaringer i «bokspråk».

En opposisjonell forfatter i vår tid kan aldri klare seg på egen hånd, dersom han skal være med på å formidle erfaringen til de samfunnsklassene som skal komme til å skape morgendagens samfunn.

En opposisjonell forfatter må velge tilhørighet, han må velge tilhørighet innenfor to helt ulike typer av språk.

Det ene språket kjenner vi. Brorparten av verdenslitteraturen, brorparten av verdens lover og forordninger, brorparten av verdens dekreter, vedtak, taler og prekener er skrevet på herskernes språk. Brorparten av den opposisjonelle litteraturen er også skrevet på herskernes språk.

Men det fins, usynlig, midt i blant oss,

et annet språk: Framtidas språk, det tjuende og tjueførste århundrets språk, språket til arbeiderklassens historiske epoke.

Og selv om vi i dag bare kan ane spirene av det, er det dette språket den kommunistiske forfatteren må søke å innkretse.

Henvvisninger:

Camilla Collett: »Fra de stummes leir» (1887)

Lov om Folkeskolen (1889)

Bertolt Brecht: »Førdervet med god grunn» (fra »100 dikt i norsk gjendikting ved Georg Johannesen», Bokklubben 1968)

Josef Stalin: »Marxismen och språkvitenskapens frågor»

Sara Lidman: »Gruva» (1968)

Statsbudsjettet 1974

Eit oljebudsjett frå AP

Arbeiderpartiet kom med budsjettframlegget sitt den 7. oktober. I dette nummeret av Røde Fane vil vi kaste lys over dei viktigaste draga ved framlegget. Ein meir djuptpløyande analyse får stå over til neste nummer. – Då vil det og vere naturleg å sjå statsbudsjettet saman med framlegget til nasjonalbudsjett.

Ei brekkstang for oljeøkonomien

Statsbudsjettet er sterkt merka av oljepolitikken AP fører. Den sterke vokstere regjeringa har lagt opp til i oljesektoren må tvinge fram at andre oppgåver kjem i siste rekke og at småindustri vert lagt brakk. AP legg opp til å gjere motstanden mot dette veikare ved ei rad framlegg i budsjettet:

a) Dei framlegga dei har til å endre skattesatsane er knytte saman med eit stort underskot på betalingsbalansen med utlandet, og ikkje med skattelegging av monopola.

Kleppe seier at dette underskotet skal dekkast inn seinare med dei inntektene oljeeksporten vil gje staten. Dette vil seie det same som at skattelette vert knytt til ei utvinningstakt som det alt held på å bli mykje motstand mot. I praksis er budsjettet eit støe for propaganda av dette slaget: »Om ikkje det vert satsa på snøgg oljeutvinning i Noreg, då vert det ikkje på tale med noka skattelette!«

b) Arbeidsgjevarluten til folketrygda har lenge vorte krevd inn slik at monopola i olje og jern og metall har fått subsidiar frå småindustri og industri med mange tilsette i høve til omsetnaden. Kravet om å få eit skifte i dette vender AP no mot dei som er i kamp mot oljemonopola. Dette gjer AP ved å ta høgare avgifter i landsluter der olje og t.d. konfeksjonsindustri tevlar med einannan. *Den geografiske fordelinga av arbeidsgjevarluten i folketrygda vil derfor føre til meir sanering av norsk »teko«-industri (tekstil og konfeksjon).*

c) Budsjettframlegget gjev monopola i olje fritt spel i kampen om kreditten. Regjeringa reknar med at investeringane skal få auke fritt. Som alltid er vil dette gje føreretten til dei som er sterkast. *Bustadbygging, jordbruk og småindustri vil anten ikkje få kreditt nok, eller og berre kreditt til skamlaust høge renter.*

Dagbladet
 Nr. 22 - 196. Årg. - Mandag 7. oktober 1974
 Tidningens pris: 1,75

Skattene ned 2 milliarder

Men dette blir dyrere:

Telefon

Norges-rekord i skattelettelser

Arbeiderbladet

Du får bedre råd
neste år

Nr. 8. oktober 1974 - Nr. 232 - Løssale kr. 1,75

DAGENS GLADENYHETEN
 (med 1000 nye bilder)
3000 KRONER
 TIL OSS

Altetymoffen
 Kleppe er vel tilfreds
 Morgenbladet
 ET NYTT OG UAVHENGIGT HJEMMELYST DAGBLAD - GRUNNLAGT 1818
 Ansvarshavende redaktør: CRA. CHRISTENSEN
 Utsendingsredaktør: FRANK RISENOLDT - Publik. redaktør: KNUD RØCKMAN
 Høvedsredaktør: CHRISTEN JØRICH - Utgiver: TINE HILLE RALVØSEN

KLEPPE HAR SETT SKRIFTEN

Avisene tok i bruk dei store typene dei bruker når det vert krig, skreiv Klassekampen då budsjettet vart lagt fram, og synte det med denne montasjen. »Et politisk livredningsbelte for AP,» skreiv avisa om budsjettet. Så høg sjø som AP kjem til å kome ut i etter kvart som realitetene i budsjettframlegget kjem fram, trur vi dette beltet vil bli for lite til å berge dei.

d) I stortingsmelding nr. 8. for 1974/75 kjem finansdepartementet med framlegg om korleis ein skal få dei offentlege utgiftene til å vekse mindre. Her legg dei vekt på at ein berre må tilsetje eit minstemål av nye folk i staten. Oljeindustrien krev tilførsle av arbeids-

kraft, det er grunnen. Det er særskilt helse/sosialstellet, undervisning og offentleg administrasjon departementet har i tankene. Stortingsmelding nr. 8 har likevel ikkje noko framlegg om korleis regjeringa har tenkt å minke behovet for nye tilsette

i helsesektoren t.d. – I budsjettframlegget er desse »nye» linene i alle fall teke i bruk på Universitetet i Oslo og Rikshospitalet. Universitetet har fått 1/2 ny stilling, Rikshospitalet 3! *Døma tyder på at det ikkje skortar på viljen i AP når det står om arbeidskraft til oljeøkonomien.*

Skatteletten ein spekulasjon i inflasjonen

AP har lansert skattelette med pomp og prakt. Skulle ein døme etter avisoverskriftene burde ein vente at skatteletten ville verte til å ta og føle på. Men ein må nok heller sjå overskriftene som eit teikn på kor fortvila stoda er for Arbeiderpartiet. *Det vert svært lite att institusjonane har auka med om lag 18 %.*

av skatteletten når ein tek omsyn til desse kjensgjerningane:

- a) Skatteprosenten folk betaler i statskatt vil følgje med inflasjonen oppetter. Det vil seie at det slett ikkje er visst at alle får lågare skatteprosent neste år.
- b) Statsskatten er berre ein liten part av det folk betaler i skattar og avgifter. Momsen skal ikkje minke. Subsidia er auka, men dei kan minkast etter kvart.
- c) Det er framlegg om auka avgifter på fleire viktige varer og tenester. Dei vil undergrave vanlege lønnsinntekter i sær etter kvart.
- d) Vi veit enda ikkje korleis kommunane vil leggje opp sine budsjett for å få dei til å balansere. Det ser no ut til at fleire kommunar kjem med framlegg om avgiftsauke.
- e) Det er god grunn til å nemne at Kleppe byggjer framlegget sitt på at inflasjonen vert 11 %. Om dette ryk, då ryk og det som kunne vere att av veksten i disponibel realinntekt. Kleppe viser sjølv stor omsut for den hugen industrien har til å investere, og nett det kan drive inflasjonen over 11 %.

Nye prinsipp for skatteplyndring

Eg har nemnt stortingsmelding nr. 8 for 1974/75. Meldinga heiter »Om prinsipp for en gjennomgåelse av statsbudsjettet med sikte på å dempe veksten i utgiftene».

Meldinga legg opp til ein del omskifte i statsbudsjetta framover. Eit prinsipp her er det dei kallar »selvfinansiering». For 1975 vil det føre til høgare takstar for å bruke telefon, større utgifter til reise for folk som brukar NSB (og ikkje eigen bil), og dyrare studielån for folk som er avhengige av Statens lånekasse.

»Prinsippet om selvfinansiering» kan og

nyttast i kommunane. Då kan det føre til at ein først betalar for utbygging av vatn, veg og kloakk over skatten, og så seinare betaler det om att som avgift på vatn, veg og kloakk for at dette skal finansiere seg sjølv som ein part av innskotet i nye drabantbyhusvære.

Dette folkefiendslege prinsippet kan dei ta i bruk på stadig nye felt. Viljen kjem klårt fram i statsbudsjettet for 1975.

Eit anna prinsipp som kjem fram i stortingsmelding 8 er det dei kallar å desentralisere utgiftene over på kommunebudsjetta for å gjere kommunane meir »kostnadsbevisste». Det er gode grunnar til å tru at dette vert dyr moro for oss som skal betale skatten.

Det dømet finansdepartementet kjem med sjølv syner det. Framlegget går ut på at kommunane skal finansiere 50 % av drifta (mot 75 % no) av sjukehusa og sjukeheimane i kommunane. Til vederlag skal kommunane sleppe å betale pengar til folketrygdfondet slik dei har gjort til no.

Det kan sjå ut til at dette går opp i opp for kommunane om framlegget vert gjennomført frå 1976. Men slik er det ikkje. Utgiftene kommunane har hatt til folketrygdfondet aukar med om lag 10 % om året, medan utgiftene til helseinstitusjonane har auka med om lag 18 %

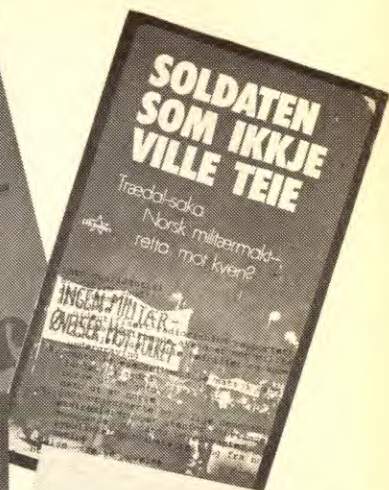
Det er ikkje von om at denne saken vil verte mindre frametter. (Med den nye oljepolitikken staten fører vil det heller bli slik at det trengst endå meir for kvart nytt år.) Kommunane vil derfor berre kunne få endane til å møtast ved at dei aukar skattane eller skjer ned på andre utgifter eller nektar folk å få stell på sjukehus og sjukeheimar. Kleppe har i alle høve desentralisert ansvaret for den folkefiendslege politikken han står for.

Når ein skal vurdere budsjettframlegget er det viktig å få med desse tendensane og. Kan hende er det nett her vi finn opplegget til budsjettpolitikken AP vil stå for frametter.

J.H.

NYE BØKER FRÅ FORLAGET OKTOBER:

Oktober

- Johanna Schwarz: **DAGESDLAR**
Dikt frå Klassekampen og Orientering, illustrert av teiknarane i Klassekampen
72 s., 18,5
- SOVJETUNIONENS KOMMUNISTISKE PARTIS (BOLSJEVIKENES) HISTORIE
Bolsjevikenes historie slik de la den fram sjøl i 1938
380 s., 39,50
- Støttekomiteen på Universitetet i Oslo, og Narve Trædal: **SOLDATEN SOM IKKJE VILLE TEIE.**
Trædal-saka — Norsk militærmakt, retta mot kven? 234 s., 32,50
- Mao Tsetung: **SKRIFTER I UTVALG**
2. opplag, nå 9000 370 s., 32,50
- **RULLE FORTELLER** — Rudolf Nilsens ukjente prosa, for første gang i bokform.
ca. 280 s., 34,50

VIL DU BLI ABONNENT?

RØDE FANE utgis av Arbeidernes Kommunistparti (m-l) for å utbre kjennskapet til kommunistisk politikk og kommunistisk teori i Norge. Det retter seg til alle som ønsker kunnskaper i kampen mot monopolkapital og imperialisme for arbeiderklassen og de undertrykte folkene i verden. Vi arbeider for at bladet skal bli et bruksblad, som folk kan ha nytte av i studiet av aktuelle spørsmål og gjøre bruk av i praktisk politisk arbeid.

Vi ønsker å knytte så mange lesere som mulig fast til bladet, og oppfordrer derfor nå i høst om at de som leser bladet tegner abonnement. Da er de sikret at de får hvert nummer av bladet, og er samtidig med på å gi oss et sikrere økonomisk grunnlag.

Målet vårt er 1000 nye abonnenter i løpet av høsten og vinteren. Vi hadde ei tilsvarende kampanje i fjor, og overfylte målsettinga med flere hundre abonnenter.

Om du allerede er abonnent, kan du hjelpe oss med å tegne nye abonnenter. Om du ikke abonnerer ennå, ber vi deg tenke over om du ikke burde gjøre det.

Abonnement koster kr. 40,- for ett år – 6 nummer. Send bare navn og adresse inn til oss, og oppgi samtidig hvilket nummer abonnementet skal gjelde fra. Så sender vi regning med første nummer.

Adresse vår er:

RØDE FANE, Forlaget Oktober, boks 2066 Grunerløkka, Oslo 5.

RØDE FANE KOMPLETT

Komplette årganger av **RØDE FANE** kan vi ikke skaffe. Nr. 1 og 2 1972 er utsolgt. Men alle øvrige nummer er å få.

● Hele 1973-årgangen med nr 3/4 fra 1972 kan du få tilsendt for 20 kr (ordinær pris 41 kr). Betal 20 kr inn på vår postgirokonto 2 20 84 78 og merk talongen hva det gjelder.

● Enkeltnummer fra 1973-årgangen kan du få for 3 kr, nr 3/4 1972 for 5 kr. Betal inn på postgirokonto, og merk talongen hva det gjelder.

● Innholdsliste 1973 – 73, se nr. 4/74

Adresse: **Røde Fane**, Forlaget Oktober, boks 2066 Grunerløkka, Oslo 5.

HUSK Å FORNYE ABONNEMENTET!

Mange av abonnentene våre tegnet abonnement i fjor høst. Tida er derfor nå inne til å fornye. Bruk postgiro-anvisningen som vi sender med. Legg merke til at abonnements-prisen har gått opp. Fra nr. 4/74 har vi sett oss nødt til å ta kr. 40,- for ett år. Trykkeriene setter opp prisene for tida, særlig fordi papiret blir dyrere flere ganger i året. **RØDE FANE**, Forlaget Oktober, boks 2066 Grunerløkka, Oslo 5. Postgiro 2 20 84 78.

I dette nummeret:

LANDSSTYREVEDTAK FRA NKP OM PRINSIPPROGRAMMET FOR SV:

Forslaget til prinsippprogram for SV blir nå diskutert i SV-laga. Det ble sendt ut til behandling av en enstemmig landskonferanse i april.

Landsstyrevedtaket fra NKP i høst viser at enigheten da ikke var ekte. Det viser at NKP bare vil slå seg til ro med et tvers igjennom revisjonistisk og Sovjet-vennlig program.

I NUMMERET ELLERS OM SV:

- *»Når AKP(m-l) angriper SV ...» – svar på Orienterings kritikk av Oktober-boka om SV*
- *Prinsippprogramforslaget: Plattform for et sosialdemokratisk parti*
- *NKP avviser plattformframlegget!*
- *»Når bare det fir-hodete trollet forsvinner...»*

ABONNER PÅ RØDE FANE!

Røde Fane utgis av AKP(m-l). Det kommer med 6 nummer i året. Et abonnement koster kr. 40,-. Send navn og adresse til redaksjonen, og skriv fra hvilket nummer abonnementet gjelder, så sender vi regning med første nummer.